

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်စွမ်းလီတာ၊ ဗဟိုသုံးဃာအစိုး၊

လိတ်ရဲဉ်း (၃၁)

ဝေင်နယ်သီးသင်း၊ တနယ်လွမ်းဆင်းရာ၊

ဝေဉာဏ် ပရိယတ္တိလိတ်သွင်ဗျိုက်

ဝေင်သီးသင်း

ပွေးဗွန် ကောဝိဒ

(ဝေဉာဏ်၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

(နင်းငန်းတော၊ ဗဟိုသုံးဃာဝွန်းဆောင်း)

တဲမ်း

ဇာတ်ဝတ္ထု (၅၅၀)

အမုင်(၇)

(ကေနိပါတ်၊ ဝရုဏဝက်၊ အပျတ် - ၁၀)

နင်း ၁၃၇၅-ဗာ၊ ခွဲဟားလာလောင်း၊

ချုထန်း ပထမအလင်း အုပ်ပေါင်း(၁၅၀၀၀)၊

ပ အိုဝ်း လိတ် ချု စက်၊ ဝေင်၊ တောင်း ကီ။

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လီတား၊ ဗဟိုသံဃားအစွို၊

လိတ်ရဲဉ်း (၃၁)

ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်၊ တနယ်းလုမ်းဆဲင်၊ရာ၊
ဝေနာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်

ပွေးဗွန် - ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

(နဲင်းငံးတေား၊ ဗဟိုသံဃားဗွန်ဆောင်း)

တဲမ်း

ဇာတ်ဝတ္ထု (၅၅၀)

အမဲ့င် (၇)

(ကေနီပါတ် ၊ ဝရုဏဝဂ်၊ အပျုတ် - ၁၀)

နေင်း ၁၃၇၄ - ဗား၊ ဒွဲသီးလာဗွေ

(က)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်အွဉ်

၁၃၇၄-ဗား၊ ဒေဉ်ရုတ်၊လောင်း (၃)နီ၊ ဝေင်၊နယ်၊တောင်း၊ကီ၊
ကျောင်၊ဖါမွဲ၊နီ၊ကို ပအိုဝ်းလိတ်လိုင်၊စွမ်၊လီတာ၊ ဗဟို၊သံဃာ၊စွဲ၊
နင်း၊ခွပ်ပွယ်၊မော့၊ခွဲ အွဉ်၊ထွော့ (ဆွဲ၊ဖျတ်) ချက်အလ၊ နင်း၊လေ
၁၃၇၅-ဗား၊ ဗဟို၊သွဉ်တန်၊ အမိုင် (၂၉) “ပင်လောင်း-ပင်ခွဉ်”
အတွက်တာ၊ ကအွဉ်၊ထွော့ဒါ၊ “ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ
အမိုင် (၇)” နောင်၊တဲ ပွေးဗွန်-သီးသင်း၊ ယံကတဲမ်း၊ဖေးဖျင်၊သွော့
အကျောင်၊ ပွေးပေါင်၊သံဃာ၊ ဖေးအပ်ယင်း၊ဒျာ၊ တားဝွန်၊နိုင်းနပ်၊
သွ။။

ကွပ်ပွိုးနောင်၊မ၊ နေးတွမ်း၊သ၊မေတ္တာ၊ တဲမ်း၊ဖေးဖျင်၊ဒျာ၊
“ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)” ယိုသွ။။

“ဇာတ်ဝတ္ထု” ကရိုနပ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ကကျွတ်ကထွာဖိုဗား
ဘဝဖိုးနောင်၊သွ။။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (ခ)

ကတဲမ်းဇာတ် (၅၅၀) ယို အခြပ်အရဲဉ်း (အစီးအစဲဉ်း)ဖုံး
နောင်၊ -

၁။ ပစ္စုပ္ပန်၊ ဇာတ်ဝတ္ထု (ဝတ္ထုဘဝယိုခါ)

၂။ အတိတ် ဇာတ်ဝတ္ထု (ဝတ္ထုဇာတ်ကရီး)

၃။ ကလ၊အီသတိ၊ ၊ ကလ၊အီပညာ၊ ၊ ကလ၊ဒါ၊ ထာ၊သေ
တရာ၊ဖို့ ၊

၄။ (က) ပစ္စုပ္ပန်၊ဝတ္ထု ကဗျာအချွတ် (၁) ပုဒ် ၊

(ခ) အတိတ်ဝတ္ထု ကဗျာအချွတ် (၁) ပုဒ် ၊

(ဂ) ကလ၊အီပညာ၊ ကဗျာအချွတ် (၁) ပုဒ် ၊

ဝတ္ထုတတွယ်၊တတွယ်၊နပ်၊ တဲမ်းပါကဗျာ (၃)ပုဒ်စီးနဲဉ်း
နောင်၊သွ။

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် ဇာတ်ဝတ္ထုဖုံးယိုနပ်၊ လ၊အီသတိ၊
လ၊အီပညာ၊၊ လ၊အီအကျို၊ အမျိုးမျိုးတဲင် ဘဝယိုခါ ဘဝငါအတား
ထွာအီထာ၊ချမ်၊သားနောင်၊သွ။

(ဂ)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ကဗျာမေတ္တာ

၁။   ဘုရားအလောင်း   -   အကျောင်းခရား
         ဝတ္ထုအာဇာတ်   -   ဟောင်းမတ်နတ်၊ရား
         တဲမ်းဖေးဖျင်ရင်   -   ခွန် နင်၊ သံဃား
         သွဉ်သွဉ်နား   -   ချမ်းသာ၊ လင်ငါငါ ။

၂။   ဘုရားအလောင်း   -   အကျောင်းခရား
         (နေးထူးသွဉ်သား   -   ချိုင်းကားအများ)
         နမ်းယိုတွမ်းသ   -   ယံခွ၊လွေ၊ဟား
         ဆု၊ကွီဒျား   -   မေတ္တာ၊ ပသာငါ ။

တောင်ခါး -   (လှဲင်းသော့တား)

(ကထင်းသွဉ်ဒါး   -   သံဃားအများ)
(ကထင်းသွဉ်ဒါး   -   တကားအများ)
(ကထင်းသွဉ်ထူး   -   နင်၊မူး အများ)
(ကေားသွဉ်ဖေးဒါး   -   ဆရာ၊နတ်၊ရား)

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (ဃ)

တောင်၊ခါ - ဇာတ်ဝတ္ထု အမိုင် (၆)နှင့် အာသီသဝက်၊

အာသီသဝက်ထွူနှင့် “ ဣတ္ထိဝက် ”၊ “ ဣတ္ထိဝက် ” ကိုနောင်၊ အင်းအပျတ် (၁၀)၊ (၅)ပျတ်နှင့် လို၊မူးတယံတင်း ခရားဖုံး၊ လို၊မူး ပျတ်ခရားဖုံး၊ ရဟန်းလွေ့တုံ့သွမ်း ထွားယွဲက်မား ပါ၊မူးယောင်၊ရေ၊ ခြိုင်းပါသေ၊အနမ်း သမ်းယံမွေးတင် ဒိုင်ခင်းကာ မား ကိလေးသားနိစ္စက် အသွေ့ရက်ဖုံး ဟဲ့လွေ့မားစွဉ်း ဘုရားထျ၊ ဝင်းသ၊ဒွါမ် ဗွေးဘုရားစောင်း လင်းစွဉ်းကကွင်အတို့ငှါ၊ သ၊ရွှါင်း တဏှား မားဒုက္ခဒါးလို၊ အကျောင်၊ အလောင်၊ဘဝ ကမော့မား ထားဒုက္ခခရားဖုံး။

လို၊မူးခရားယို ပါအာတန်တင် မဉ်းသွဉ်သော့၊ ဗဟိုးသွဉ်တန်၊ ကိုနှင့် တဲက်ဆဲင်းမူး ကအင်းဒါးသားတဲ့ တရေးလင်း၊ အီးဝင်းသ၊ မားဝင်း၊ နင်းမူးပေးဗွားဖုံးတဲ့ မဲ့ငါအီးလျားငါးနောင်၊မ၊ ချ၊သ၊စွဉ်းချား “အွဉ်းကားထို၊ရဟပ်” ယူးဖေးနိုင်းနင်း၊ (ခေတ်ယိုခါနှင့် လို၊မူးပြေင် တသွဉ်လဲဉ်းလို၊ခို၊ ကယံလဲဉ်းလို၊ခိုတဲ့ အင်းမေးမားထား)တဲင် (အွဉ်းကားထို၊ ဣတ္ထိဝက်) တဲမ်းငါတောမား “ဝရုဏဝက်” နောင်၊သွူ။

ဗွေးဗွန် - ကောဝိဒ

ဝေဏာရာမလိတ်သွဉ်တို့က်

ဝေင်၊ (သထွံးပေး) သီးသင်း

၁၃၇၄ - မား၊ ဒိုင်သီးလာဗွေခီ၊

(င)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

(မာတိကာ - လိတ်ကတူးစဲဉ်း)

စဲဉ်း	အကျောင်၊ခရာ	လိတ်မဲ့င်
၁။	ငေါင်းတယ်းအွဉ်	က
၂။	ဝရုဏဇာတ်	၁
၃။	သီလဝနာဂရာဇဇာတ်	၁၂
၄။	သစ္စံကိုရဇာတ်	၂၂
၅။	ရုက္ခဓမ္မဇာတ်	၃၇
၆။	မစ္ဆဇာတ်	၄၅
၇။	အသင်္ကီယဇာတ်	၅၄
၈။	မဟာသုပိနဇာတ်	၆၁
၉။	ဣလ္လိသဇာတ်	၈၉
၁၀။	ခရုဿရဇာတ်	၁၁၁
၁၁။	ဘိမသေနဇာတ်	၁၁၆
၁၂။	ငေါင်းရီလွှ၊ခန့်	၁၃၁
၁၃။	ငေါင်းရီလွှ၊ခန့်၊ အဖြေမဲဉ်း	၁၃၃
၁၄။	ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး ကဗျာ	၁၃၅
၁၅။	ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး တွမ်၊ ငေါင်းဆု၊တောင်၊ --	၁၃၆
၁၆။	ထွားအားကျိ၊ဟး လိတ်ဘားသား	၁၃၇

၈။ ဝရုဏဝဂ်

၇၁။ ဝရုဏဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်ဘဝယုံ)

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသတင်းသွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေး တဝှန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ကုဋ္ဌမ္ဗိယပုတ္တတိဿ မထေရ်” တင် ဟော်၊နယ်ဟး “ဝရုဏဇာတ်”ယုံသွ။

အိုးခ၊တနီ၊ ဝေင်၊သာဝတ္ထိကို ကအုံဒါး ဟောင်းငါးလှိုင်း၊ သွေ့ချင်၊ အဖြာ၊သွံဆီဖုံးနပ်၊ အိပါကင်းနုံးသား ဟဲ့၊လှိုင်းထင်းနား တရာ၊ မွူးဟာခိုး၊ နားတရာ၊သား ကထင်းဖျော်လှိုင်းတင် နီဗ္ဗေဒ ဘုရား ကျွဲထင်းပလ္လင်းလောင်းကီ ချွမ်ဝီ၊ဟော်၊ကျာ၊တရာ၊ နပ်၊ သွ။

“နီဗ္ဗေဒဘုရား ဟော်၊တရာ၊နဲင်းမိုင်၊တဲ့ နီသေနားချား၊ နီ ဗိုင်က ရဟန်းမ၊” သ၊ကိုထားယူ၊ ပေါးလွနဲင်းနပ်၊တင် နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းပလ္လင်းလောင်းကျွဲလင်၊ အွဉ်လှိုင်းလွေ့ထေ့၊ တလေ့ငေါင်း သား လောင်းခန်းချားနဲင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ - နီသွဉ်းသီး မဉ်ဗိုင်ငါးရဟန်း၊ အွဉ်းဗိုင်ဖေးသွော့ နီသွဉ်းသီး ဗ္ဗေဩ” ဆန္ဒငေါင်းထန်း တောင်၊ပြန်းလွနဲင်းနပ်၊တွေ့၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ အွဉ်းဗိုင်ဖေးစွဉ်း ဝွေ့သီးဖုံးနောင်၊သွ။

ဝွေ့ဗ္ဗေသီးဖုံးနောင်၊ ဥပဇ္ဈာယ်၊ဆရာသီးဖုံး ဖေးကရက်

(၂)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ဖေးကနစ်သက်တိုင် အုံဟင်အဝ်းဒါး ထင်းပါလိတ်ဝါး ဥပဇ္ဈာယ်း
ဆရားထျ၊ ငတ်၊နောင်း၊ ဆရားချ၊ဖေး ဘိက္ခုပါတိမောက် တွမ်း
ဘိက္ခုနီပါတိမောက် မာတိကာနီစောင်း၊ ထွူအောင်းတင်ခါ သွဉ်ပါ
“မင်္ဂလာအနုမောဒနား၊ အမင်္ဂလာအနုမောဒနား၊ သွမ်းကျို၊အနု
မောဒနား” တရာ၊ဖုံးယို သွံပုဒ်နောင်၊သွ။

ဆ၊သင်္ကန်း၊ စုမ်းသင်္ကန်းထွူတင် အီးလွေ့အားထုတ်တရာ၊
အတား လွေ့ရီလွ ဥပဇ္ဈာယ်းဆရား အခွင်ထွူတွေ့၊ လွေ့တော
မွေးဘုရာထျ၊ လောင်းမွေးဘုရာနဲင်းယို -

“ဩဗွေ - နီသွဉ်းသီးနပ်၊ ဟွန်ဗျိုးငါးဘဝ အီးကျွတ်ဟး
ယင်း၊ အီးဖြားဟးယင်း၊ အီးဆာဟးယင်း၊ အီးသီဟးယင်း (ဇာတိ၊
ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ) ဘေးဖုံးနောင်၊ ငမ်းငါး မွေးဩ။

ဖေးကလွစ်လ၊ သံးသရားနပ်၊ ဟော်၊ဖေးသွော့ နီသွဉ်းသီး
ကမ္မဋ္ဌာန်၊ မွေးဩ” တောင်ပြန်းလွနဲင်းနောင်၊ဖုံးသွ။

နီမွေးဘုရာနောင်၊ ထွားရဟန်းသီးဖုံးနောင်၊ ထာ၊ကျိုက်
လွိုက်ရဟန်းသီးဖုံးနောင်၊ ထာ၊လိုတင် (သမထကမ္မဋ္ဌာန်၊ ၄၀-
ကိုနပ်၊) အွဉ်းကိုင်ထို၊ “အာလောကကသိုဏ်း”တွမ်း “အာကာသ
ကသိုဏ်း” နပ်၊နီမျိုထွူတင် တွမ်းရဟန်းသီးနပ်၊ ကလွောက်၊ငမ်း
လွိုက်ထန်း ကမ္မဋ္ဌာန်၊ (၃၈)ပါ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်နပ်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံးနောင်၊ နားထူးကမ္မဋ္ဌာန်၊တရာ၊ (အားထုတ် နယ်၊) ဗွေဘုရားထူးထွါ၊ ထန်းတခြာ လွေအားထုတ်လွှာတရာ၊ ရဟန်းကမည်၊ဒါ၊ “ကုဋ္ဌမ္ဘိယပုတ္တတိဿ”နဝ်၊ လွှာတန်၊ မာတဝ်း ထမိုင်၊မိုင်၊ ရဲင်းတထွေ၊မွေးစွဉ်း ထာအံးအိဉ်း၊ ထာအံးဟောဝ်၊ ကုဋ္ဌမ္ဘိယပုတ္တတိဿနောင်၊ ယူးနဲင်းယို -

“ခွေနဝ်၊ အံ့နဲင်းဝင်၊တခြာကို အံ့နောင်၊တဝ်း၊ ခွေလွေ၊တခြာ ကိုတဲ့ အကျို၊အဝ်းကဲထမိုင်၊ သဲင်၊ချာကမ၊” ချ၊သ၊နဲင်းနောင်၊၊ ချ၊သ၊နဲင်းနောင်၊ထွါတင် ပသာလွေ၊ အသွေ၊ဖုံးထွါ “ကုဋ္ဌမ္ဘိယ ပုတ္တတိဿ”နောင်၊ သဲင်၊ချာထို၊ခန်းဒျာနဝ်၊သွ။။

ရဟန်းဖုံးနဝ်၊နဝ်၊ ကျွ၊လွေ၊ကောသလခမ်း ကျွ၊သတင်၊သွဲ၊ အံ့ ဒုံတဒုံထျ၊၊ ကျောင်၊တကျောင်၊ကို ဝါးတွင်၊သွံလာ အားထုတ် မွေးပါစွဉ်း၊ ဝိပဿနာတရာ၊၊ ကားကအောင်၊ ထွာလို့စွဉ်းဒျာ၊ ရဟန္တာ၊၊ ဝါးကျွစ်ထွါ၊ သဲင်၊ချာ ဗွေဘုရားထျ၊၊ လောင်းနယ်လွ ကလ၊တရာ၊ဖုံးနောင်၊သွ။။

နီဗွေဘုရား၊ အံးဖြားရဟန်းဖုံးနဝ်၊ ရဟန်းလွ၊ ကုဋ္ဌမ္ဘိယပုတ္တ တိဿ သမ်းဟွန်လ၊တင် “ခွေတဲ့ ဘုရားဖေးကအံးဖြား အားထုတ် နဲင်းနဲင်းက ဝိပဿနာမ၊” အသ၊ထွာလွဉ်နဲင်းနဝ်၊၊ ရဟန္တာ၊ဖုံးနဝ်၊ တဲ့ ကိနီဗွေဘုရားအခွင်၊ အီးသတင်၊သွဲ၊ယင်း အိဉ်းဒုံ၊ အီးသဲင်၊ အံ့ယင်းဒျာ၊ ဝိဟာ၊ကျောင်၊တခြာနောင်၊သွ။။

(၄)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ကုဋ္ဌမြို့ယပုတ္တတိဿ မထေရ်နောင်၊ မဉ်ထွာမြိုင်မွေးစွဉ်း
ရဟန္တာဒုတိယ ထာ၊ခွေ၊ထာ၊နာ၊ အားထုတ်မွေးစွဉ်းတရာ၊ အံထွိုင်
တနောင်း အံနောင်ချာပဲဉ် အားထုတ်တရာ၊တွင်၊ တခေင်၊ထာ၊
တွေ၊ တဋ္ဌိ၊ဇွေ၊အဝ်းသို့၊ ကီးဆွတ်၊ထို့ထို့၊စွဉ်းဒျား၊ ဆာမွေးမိုင်း
စွဉ်းဒျားထာ၊ ရဟန္တာဒုတိယ၊ဖုးနဝ်၊ ထွားလွမ်၊လာ၊ဗားဒျား ကုဋ္ဌမြို့ယ
ပုတ္တတိဿ ကီးဆွတ်၊ထို့တင် ကအင်းသင်၊နီ၊နောင်၊ သင်၊ဗား
ထွာတောင်း။

နိုင်းမွူးရဝ်၊ လွေ၊ကန်၊တော့၊ လွေ၊ပိုင်၊ယင်း ပွေးဘုရာ၊
ပွေးဘုရာရို၊ -

“သီကိအခွင်၊ အင်းသင်၊ချာ မဟာနီ၊ကာ၊ မွေးတဝ်းနဲ့”

“ကိအခွင်၊ အင်းသင်၊ချာ မဟာနီ၊တဲ မွေးဒျားပွေး၊ ကွဲး
တွေ၊ မဟာထာ၊ခွေ၊ခို၊နောင်၊ ကုဋ္ဌမြို့ယပုတ္တတိဿ အားထုတ်
တရာ၊တွင်၊ တခေင်၊ထာ၊တွေ၊ တဋ္ဌိ၊ဇွေ၊အဝ်းသို့၊ အကီးဆွတ်၊
ထို့ထို့၊ ထွားလွမ်၊လာ၊ဗားတော့ဒျား ဝွေ၊ပွေးနောင်၊တွေ၊ ကျမ်း
သင်၊တဲ သင်၊ဗားထွာတဝ်း ပွေးဩ”

ပွေးဘုရာရို၊ -

“ရဟန်၊လွေ၊ ကုဋ္ဌမြို့ယပုတ္တတိဿနောင်၊ မာ၊တရတ်သီ
အီးလွေ၊ထာ၊ ဘဝယိုလျှမ်း၊တကာ၊တဝ်း၊ အို၊ဇာတ်ကရီးတဲ ဝွေ၊
နောင်၊ မာ၊တရတ်ဗားဖိုလဲဉ်း သီအီးလွေ၊ထာ၊နေနေ”

“မာ၊တရတ်မားဖို နီသွဉ်းသီး အီးလွေ၊ထာ၊ အခရားနပ်၊
နီသွဉ်းသီး မဲဉ်နားငါး ပွေးဩ”

ရဟန္တာသီးစွို၊ တောင်၊ပြန်းနဲင်းနောင်၊တဲင် နီပွေးဘုရာ၊
ဟော်၊ကျာ၊နယ်ချာ စခါဘဝ ကုဋ္ဌမ္ဗိယပုတ္တတိဿခရား လယို
အတိုင်း၊သွ။။

ကုဋ္ဌမ္ဗိယပုတ္တတိဿမထေရ် အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဂန္ဓာရတင်း တက္ကသိုလ်ခမ်းနပ်၊ ဘုရာ၊လောင်၊
အင်းထွာ ဒိသာပါမောက္ခဆရာ၊ အင်းသွဉ်ဖေ၊ တပဲ့၊ငတ်၊ရျာ၊
ပညားနောင်၊သွ။။

တိုးခ၊တနီ၊ ဒိသာပါမောက္ခ တပဲ့၊ငတ်၊ရျာ၊ဖုံးနပ်၊ လွေ၊မာ၊
လွသိုး၊ တပဲ့၊ငတ်၊ရျာ၊အကိုနပ်၊ ပါ၊လွေ၊ပါတဖြာ၊ ပါ၊လွေ၊နောင်၊
ထီးခါ၊သောင်းမွူး (ဖက်၊ကုမ်းထီ) အလားလွေ၊ထိုးတဲင် ထင်းအပင်
သဲင်တွေ့၊ -

“သောင်းမွူးယိုနောင်၊ အပင်သဲင်ဒျား၊ ဗေင်းဆောင်းကထာ၊
တဆင်း၊ စိုးမ၊ ထင်းပျင်းထမ်းသဲင်၊” ရိုးနဲင်းနပ်၊တဲင် ထူးအဆဲင်၊
တန်အွဉ်းဒါ၊ ဗေင်းတလွာ၊တခေင်း မဲ့ဗေင်းတခြွေခန်းဒျား နဲင်း
စောက်အားငေါင်းနောင်၊သွ။။

(၆)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

လွှဲငွေ၊ လိုအလင်ဖုံးနပ်၊ ဗက်၊သိုယွားထဲ ဖွဲသောင်းပင်လ၊ ကျ၊ပဉ်လွောင်းလွောင်း၊ ဖြောင်းထွူထမ်းသင်၊သွူတဲ့ ငွေမဲ့လ၊သေ တင်းတင် တွမ်းခင်းပါ၊ပတ်၊မတ်၊ကျွေ၊ မဲ့သေကျွေ၊ ထွားပါ၊ထမ်း သိုအဝ်းသင်၊လဲဉ်း ပငါပရာ၊ ငွေတဲ့ တနီးတနားအမဲ့ နှစ်လော့ ထင်းသောင်းမွူး၊ ငွေကထင်းဗျား သောင်းပင်နပ်၊ ထွာဒျားအလားလွေ အပင်စောင်းတန်ဒျား၊ နေးအားနေးရဲငှင်းတင် သောင်းပင်ဝတ်၊ဟး အမဲ့၊ ဂူတပင်နပ်၊ ပေ၊ခါ၊အမဲ့၊ ဂူတပင်နပ်၊ ထုမ်းဗျားသို၊ ကထင်း လ၊ တထမ်းရပ်တင် အဝ်းသင်းမွူးလောင်းလင်၊ လွောင်းဟပ် ထမ်းသင်၊ သင်၊ထျ၊ဒင်းဝင်၊ သိုပြုံးဆ၊ကီနပ်၊သွူ။

ငွေ၊သီးကလွေ၊မာ၊သိုနီးနပ်၊ ဒုံသားတဖြာ၊လွဉ်ပင်၊ ဒိသာ ပါမောက္ခဆရာ၊ မွူးရောင်၊နီ၊နောင်၊ အီးထွဉ်းပုဏ္ဏားဖုံး ရွစ်ဖေး ပေးတင်း၊ ဒိသာပါမောက္ခဆရာ ရှိ၊ -

“တပဲ့၊ဖုံးဟေး - မွူးရောင်၊နောင်၊ ပါ၊ဒုံသားတဖြာ၊ လွဉ် ပင်၊ ထွဉ်းနီပုဏ္ဏားဖုံး ရွစ်ဖေးပေးတင်း၊ အဝ်းလိုလွေ၊ဒုံသူ၊အဝ်း၊ ပေါးသီတအံးလွေ၊ဟးတောင်း ဒဉ်ပဲစ်၊နောင်၊ သီအမျို၊အီးလွေ၊ခါး မွေးတင်း၊ ထိုင်းခွီးစင်းစင်းသွေ့၊ လွေ၊ရွစ်သွေ့ ပေးတင်းဒုံကိုသူ၊ သီကလ၊ထင်း ပေးတင်းအောင်းဆက်တဲ့နပ်၊ (ဆရာ) ခွေတားတဲ့ နောင်၊ အီသင်၊လို့လို့ဟိုင်း” ထွဉ်းနဲင်းနောင်၊သွူ။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဖုံးနပ်၊တဲ့ ထိုင်းစောင်း၊ ထွဉ်းခန်း

သွဉ်းမူးတဖြာ၊ “နာ၊ဒွီးဖေးရီးသွော့ နီအတွက်တာနု ဒဲဉ်ပဲစ်၊နောင်၊
ဟင်း” ရိုးနဲင်းနောင်၊ သွဉ်းမူးကထူးသိုးနောင်၊ တေားတနု၊ ပါ၊လွ၊
သိုးစောင်းနပ်၊တင် တွမ်းပြောင်းအူ ‘တဖူ-တဖူ’သွူတဲ့ မေးတတင်း
တင်း၊ မွူးထန်းလ၊ထို၊စွဉ်း၊ ကျောင်းသားဖိုးနပ်၊ မွူးလေလွဉ်း
ထို၊တင် လွေ၊ထွာဒွါမ်တွော့၊ လွေ၊ထေ့အဆရာနု၊ အဆရာရီး-

“သီလွေ၊တောင်းနဲ”

“လွေ၊ထွာတင်းဒွါမ် ဗွေးဩ”

“ပွီးထမိုင်၊ မလွေ၊ထွာတင်းတိုး”

“မဟာနီ၊နောင်၊ နီသွဉ်းသီး လွေ၊မာ၊သိုး၊ ပါ၊လွ၊တဖြာ၊နပ်၊
ထီးသောင်းပင် အလားလွ၊တင် ဝွေ၊ထင်းသောင်းပင်သင်တွော့၊ ဝွေ၊
ဗေင်းကထာ၊ သေင်းဆ၊လ နီသွဉ်းသီး သင်၊ဟဲ့၊ထိုင်းမောင်၊မ၊
စလေားထိုင်း၊ ထင်းဗျင်းသောင်းပင် သေင်းပင် ဝတ်၊ဗားအမဲ့၊ အစူ
တပင် ပေ၊ခါ၊အမဲ့၊ အစူတပင် ဗျင်းသိုး၊ ကတိန်းလ၊တထမ်းတာနု
တင် ဝွေ၊ထမ်းသင်၊ သင်၊အွဉ်းဒင်း နီသွဉ်းသိုးသင်ဆ၊ကီ၊ သွဉ်း
မူးနပ်၊ သေတင်းတင် ထူးမားဝွေ၊သိုးစပ်၊ အူအီမေး၊ အူ ‘တဖူ-
တဖူ’တဲ့ မေးတတင်းတင်း ထာ၊လေထံ မွူးထန်းလ၊စွဉ်း၊ မွူးလေ
လွဉ်းထို၊လဲဉ်းတွော့၊ နီသွဉ်းသီး လွေ၊ထွာတင်းဒွါမ် ဗွေးဩ”

ဆရာနပ်၊ ကထိုင်းသေ အတပဲ့၊ခရာနပ်၊တင် “ပေါးကျိ၊
လို၊မွိုက်သီး ထာ၊မာ၊နပ်၊ အထွာဒါ၊ နဲင်းယိုဒျာရင်း”ဖေးလင်း
ဩဝါဒနဲင်းယိုသွူ။

(၈)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“ပါ၊မဲ့င်၊တရိုးတင်း ကလိုးမာ၊ရီးထားမာ၊ အမျိုးနပ်၊ မဉ်မာ၊ ဆိုင်းတေားဒျား၊ (ပေါးမာ၊ဆိုင်း၊နဲင်း) ပါ၊နပ်၊နပ်၊ ကော့မာ၊ဆိုင်း၊ဟး အနမ်းနဲင်းကျောင်းသားလွ၊ ကဗျင်းသောင်းပင် တသဉ်နောင်၊သွ။”

ဘုရားလောင်းနောင်၊ ဒေါ့ဖေး အတပဲ့ပေးသီးဖူးနဲင်းနပ်၊ထွ။ တင် မာ၊ဒါးနစစဉ်း ကုသိုလ်းဖူးတွေ့၊ အသက်သွတ်၊ဝိုင်း၊ တွိုးဆိုင်း၊ နောင်၊ရား၊ ကံးပငါပရား၊ လွေ၊ခန်းဒျားနောင်၊သွ။

နီဗွေးဘုရားရိုး -

“ရဟန်း၊သီးဖူးဟွေး - ကုဋ္ဌမ္ဗိယပုတ္တတိဿယိုနပ်၊ မာ၊တ ရတ်သီ အီးလွေ၊ထား၊ ဘဝယိုလွှမ်း၊တကားတင်း၊ ဇာတ်ကရီးတဲ့ မာ၊တရတ်ဟးဖိုလဲဉ်းသီ နဲင်းယိုသွ။

ရဟန်း၊ကီးကတို့ ကုဋ္ဌမ္ဗိယပုတ္တတိဿနပ်၊ မော့နပ်၊ခါ ထွာဖို ပါ၊ကျောင်းသားလွ၊ သိုးတသဉ်ကဝတ်၊ဟး အမဲ့နပ်၊သွ။ ဘုရား (ခွေ) တပဲ့၊ရဟန်း၊ ပရိသတ်ဖူးယိုခါနပ်၊ မော့နပ်၊ခါ ထွာဖိုဒိဿာပါ မောက္ခတပဲ့၊ တက္ကသိုလ်း၊ ကျောင်းသားဖူးသွ။ ဘုရား(ခွေ) ယိုခါ နပ်၊ မော့နပ်၊ခါ ထွာဖို ဒိဿာပါမောက္ခ ဆရားပုဏ္ဏား၊” အကျောင်း၊ ပေါင်းချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွ။

**ထွားသွဉ်ဟော်ကျပ် “ ဝရုဏဇာတ် ” ယိုတင်
ကလအီ သတိ၊ ကလအီပညာ၊ ကလဒါး
ထားသေ တရာဖုံးနပ် -**

- ၁။ လိုဟောပ် သူးတော့ကောင်သီးဖုံးနပ်၊ ဟဲ့ဒျားလို့ဝင်၊
ထင်းကျောင်၊ ပေါင်းဒျားလို့ဝင်၊ နားတရာ၊ ဖြမ်းဒျားလို့ဝင်၊
မာကုသိုလ်း ၊
- ၂။ “ လိုယံ - လွတဝ်း၊ လိုလွ - ယံတောင်း ”၊
လိုယံ - ထွာရဟန္တာ၊ လိုလွ - ကီးထို့ဟး ၊
- ၃။ ကွပ်လိုလွတင် ထာလွေတရတ်၊ ထာမာတရတ်၊
တန်းအီးမျတ်တဲ့ သွမ်တောဟး ၊
- ၄။ ပေါးထွာရဟန်နပ်၊ ဟော်တရာဖေးကဒါး သွဉ်သေ၊
ခါဟး တရာနီသွံပုဒ် ၊
- ၅။ ပေါးထားမာ အရေတန်နပ်၊ မာရီးရီး မာထွဲထွဲဟး၊
စူးထာလွတင် ဆိုင်မာမာနပ်၊ အဆင်းတပြေးကြို့တင်း-
စတင် နှဲင်းနောင်ဖုံးသွဲ။

(၁၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ဝရုဏဇာတ် ကဗျာ

- ၁။ ဇေးတဝွန်းကို - ဗွန်ထိုအုံဗား
သွေသွံဆီချား - ထင်းနားတရား
မဲ့င်စင်၊ထွါခါ - ထွာရဟန္တာ
တို့စင်၊လွေ - မြို့ဝ၊ ကီးထို့ဆာ ။
- ၂။ လောင်တော့စခါ - သဲင်ထွာဆရာ
တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား - တဲးဝါးငတ်၊ရျာ
လို၊ကဲ့င်း သိုးလ၊ - လိုးလွေ ထင်းဗျား
မဲ့ - သိုးဗား - ရွမ်တာ၊ မလွေထွာ ။
- ၃။ သွေသွေတော့ကောင် - ထင်းကျောင်းယံငါး
ကံကျင်၊လူးမွေး - ထူးနေးတရား
မွေးစင်တပါး - တရားဟော်တာ
သွဉ်သေးဗား - ယံဒါး သွံပုဒ်ငါ ။

ဝရုဏဇာတ် သွတ်၊ထွါယိုသွါ။

ထာ၊လွ၊ တွမ်၊ ထာ၊ကုင်း

- ၁။ (က) မဉ်းလွ၊မာ၊ ကာယဒုစရဲက်သွံပါ၊ ၊
မဉ်းလွ၊ဒေါ၊ ဝစီးဒုစရဲက်လစ်၊ပါ၊ ၊
မဉ်းလွ၊ယူ၊ မနော်၊ဒုစရဲက်သွံပါ၊ ဟပ်ဒျား ။
- (ခ) လွ၊သွော့ အကုသိုလ်းဟိုင်း၊ ကုင်းကုသိုလ်းမ၊
သ၊နပ်၊ မာ၊ဗွာဗွာသွော့နော ။
- ၂။ (က) မဉ်းကုင်းမာ၊ ကာယသုစရဲက်သွံပါ၊ ၊
မဉ်းကုင်းဒေါ၊ ဝစီးဒုစရဲက်လစ်၊ပါ၊ ၊
မဉ်းကုင်းယူ၊ မနော်၊သုစရဲက်သွံပါ၊နပ်၊မ၊ ဟပ်။
- (ခ) ကုင်းမွန်းအကုသိုလ်းမ၊ လွ၊မွန်းကုသိုလ်းဟိုး၊
မာ၊ဗွာကုင်းကုင်းသွော့ သ၊နောဝ်၊နော ။

အွ၊ဒေါင် - သီ၊ အွ၊ထီ - မွန်

- ၁။ အွ၊ဒေါင်နောဝ်၊ - သီ
- ၂။ အွ၊ထီနောဝ်၊ - မွန်
နာ၊မဉ်သီထာ၊နဲ့ - မဉ်မွန်ထာ၊နဲ့
- ၃။ မဉ်းမဉ်မွန်တဲ့ အွ၊ဒျားသွော့ထီ
- ၄။ မဉ်းမဉ်သီတဲ့ အွ၊သွော့ဒေါင်နော ။
- ဗွေးဗွန် - သီးသင်း (ဩဝါဒ)

(၁၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၇၂။ သီလဝနာဂရာဇဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု)

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိသတင်သွံ၊ ရာဇဂြိုဟ်ခမ်း ကျောင်း
ဝေဠုဝန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဒေဝဒတ်” တင် ဟော်နယ်ဗား
“သီလဝနာဂရာဇဇာတ်” ယိုသွ။

ပွယ်အုံကွံကိုနောင်၊ ရဟန်းသီးဖုံး ဒေါလွနဲင်းယို -

“ဗ္ဗေဒပေးသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နင်၊ သေတင်းကောဇ္ဇ၊
သေတင်း ဗ္ဗေဒဘုရားကောဇ္ဇ” ဒေါလွနဲင်းနင်ဖုံးသွ။

နီဗ္ဗေဒဘုရားကျွလွဉ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရီ -

“ရဟန်းသီးဖုံး - သီအုံပြုံး ဒေါလွငေါင်းထမဲ့င်ဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါဒျား ဒေဝဒတ် သေတောင်းကောဇ္ဇ၊ခရား
ဗ္ဗေဒ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နင်၊ သေတင်းကောဇ္ဇ၊ဘဝ
ယိုလွမ်းမေးတင်း၊ ဇာတ်ကရီးသူတဲ သေတင်းကောဇ္ဇ၊နေနေ၊
တန္တိုက်တလဲင်းပေးငါတဲ သေတောင်းခွေကောဇ္ဇ” မိန်းနဲင်းနောင်၊
ထွဲတင် ဟော်ခြင်းနယ်ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်းသွ။

သီလဝနာဂရာဇဇာတ် (အတိတ်ဝတ္ထု)

အိုးစခါ ဗားရာဇာသီးခမ်း ဗျဟဒတ် အဝိသတင်အတွင်း
ဘုရားလောင်နင်၊ ထွာဆင် ဟိမဝန္တာ အရပ်ကိုနင်သွ။

ဘုရားလောင်းနတ်၊ ကလွေးလင်းခါကာ၊ နှဲင်းစွဉ်းရွှင်ယား၊
ဗွာစွဉ်းဒျား နမ်းတဟးလွမ်း၊ မဲနတ်၊ ဗွန်နှဲင်းပတ္တမုာလုံ၊ မဲငါနောင်၊
ဝီနှဲင်းကမ္မလာ၊ အစူအငါ၊နောင်၊ သေန်းနှဲင်းကောင်းရွှင်ထူး၊ အခင်း
လစ်ပင်ဖုံးနောင်၊ နှဲင်းစွဉ်းကစမ်းခါ၊ ဆွို့လီးထီ၊ ဘုရားလောင်းနတ်၊
နေးတွမ်းပါးရမ်း၊ အပါ၊တဆီ ခြိုင်းအီတင် နမ်းတဟးလုမ်းစွဉ်းဒျား
တရေ၊တင်းတယ်၊ငါးနောင်၊သွ။

ဘုရားလောင်း၊ ကထင်းတန်နောင်၊ခါ မဉ်အုံဒွမ် အသွ၊ဖုံး
ခြာတင် နေးတွမ်းနမ်းချမ်းသား လွေ၊အုံခေါ်ဒျား တခြာတန်ကို၊
ဘုရားလောင်းဆင်နတ်၊ ကွပ်သီးလအောင်းတင် မဉ်၊ဟး “ သီလဝ
နာဂရာဇ် ” နှဲင်းနောင်၊သွ။

အတွင်းနောင်၊ခါ အုံဟးရားဏသီးခမ်း မုဆိုးတဖြာ၊နောင်၊
ထုမ်းခ၊ထားသား၊ ထူးယားအယား လွေးအီနမ်းတားနောင်၊သွ။
တို့၊တနီ၊တွေ့၊ နို့၊လွေ၊ဟိမဝန္တာ၊ လွေ၊ငါငါခန်းဒျား တခြာတန်
ကို၊ ဝွေ၊ယိုမဲဗန်း ထန်းချာသူးသေဒွမ်တင် ငမ်းငါးထားသီ ငွိုးခြံ
စွဉ်းထား၊ ဘုရားလောင်းနောင်၊ ဟွန်မုဆိုးငွိုးထားတွေ့၊ သညင်း
ငါးဝွေ၊ လွေ၊ထေ့ မုဆိုးလျှ၊ မုဆိုးသ၊ဝ၊ လွင်းညာ၊ ဘုရား
လောင်းနောင်၊အုံ၊ မုဆိုးနောင်၊ ကထင်းထီးဘုရားလောင်းအုံတင်
ဝွေ၊အုံထိုင်းနှဲင်းနှဲင်း၊ ဝွေ၊အုံထိုင်းတင် ဘုရားလောင်းလွေ၊ထေ့
ယင်း။

(၁၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့ (၇)

မုဆိုးလွင်းယင်း၊ ဘုရားလောင်းအံ့ယင်း၊ ဘုရားလောင်းဆင် အံ့ဖျင်
နဲင်းနောင်တွေ့၊ မုဆိုးယူးနဲင်းယို -

“ဆင်တန်သူ၊နောင်၊ ခွေမည်းလွင်း ဝွေသမ်းအံ့၊ ခွေမည်းအံ့
ဝွေသမ်းကျမ်းလွင်ထေ့ခွေ၊ ဆင်တန်သူ၊နောင်၊ အလွှိုးမည်မာ၊သီ
ခွေမွေးတင်း၊ အလွှိုးမည်ကယ်ခွေချား” ယူးနဲင်းနင်၊တွေ့၊ လွင်းထို၊
တောင်းဒွါမ်၊ ဘုရားလောင်းနင်၊ လွေထေ့ မုဆိုးထျ၊ထွါခါ ရီပါ
နဲင်းယို -

“မုဆိုးဟွေး - ကွပ်ပွိုးထမဲ့င်၊ နာ၊ငွိုးတို့၊ထားဟောင်း”

“ခွေယိုမဲ့ဗန်း၊ ထန်းချာမဒါး၊ ငမ်းငါးထားသီတင် အိုးအင်
တလွိုး ငွိုးဗားထားနဲင်းယိုသွ။”

“မုဆိုးဟွေး - နာ၊တွမ်းငမ်းမွါနီး၊ ခွေအီးပသာသင်၊နာ၊
လို၊သီးတဖူးသူ၊ ထင်းထုမ်းခွေယိုဟဲ့င်း”

ဘုရားလောင်း ရိုးနဲင်းနင်၊ထွါတင် ပသာသင်၊မုဆိုး လို၊သီး
တဖူးကို၊ တိုးမုဆိုးမွါကံနောင်၊ အံ့ဒင်းသင်၊ဆင်လောင်း ယူးတွေ့၊
နဲင်းယို -

“ပါ၊တဖြာဖြာ၊ ပူးရှူးအီးရီခွေ၊ ခွေအီးဒေါ၊နယ်ကမ၊” အွဉ်း
သ၊နဲင်းနင်၊တင် ထွားတောင်၊သေ၊တခြာ၊ မတ်ပါသောင်းမွါးဖုံးနင်၊
သွ။”

ဘုရားလောင်း၊ ပသာမုဆို၊ ကထင်းတို့၊ တဖူးတန် လွေ၊
ဗားရားဏသီးနပ်၊တွေ့၊ ဒေါ့၊ရဲခါ၊ မုဆို၊နဲင်းယို -

“မုဆို၊ဟွေး - သဲင်၊သွေ့ တဖူးတန်ယိုဟဲင်း၊ ခွေကအံ့ဒါး
ခင်းလမ်းနောင်၊ ပါ၊ရီတဲနောင်၊ ဝင်၊ရီတောင်းတဲနောင်၊ ဒေါ့၊နယ်
မွန်းနော” ဒေါ့၊ရဲခါ၊နဲင်းနောင်၊ထွဲခါ သဲင်၊ချာခန်းချာ အခင်းလမ်း
နောင်၊သွေ့။

မုဆို၊နောင်၊ လွေ၊ဗားရားဏသီးဝင်၊ကို လွေ၊ချာလွေ၊ငါ
ထီးပါခန်း ပါ၊အောင်းပွစ်လွမ်း ဆင်စွယ်၊ဖုံး၊ ဝွေ၊ရီခန်း ပွစ်ဆင်စွယ်၊
သားနဲင်းယို -

“မဉ်းလ၊ ဆင်မွန်စွယ်၊နောင်၊ သီထူးနဲ”

“ထူးငါးအီပါ၊နောင်၊၊ ဆင်မွန်စွယ်၊နောင်၊ အငိုးတန်းလဲဉ်းက
ဆင်သီစွယ်၊နောင်၊ဟွေး”

“မွေးသွေ့။ ပေါးနောင်၊တဲ ခွေအီးထူးသဲင်၊ဖေးသီ ဆင်မွန်
စွယ်၊ယို”

မုဆို၊ရီ၊နဲင်းနောင်၊ထွဲတင် ဆင်လွေ၊ရီကွား အီပါစွဉ်းချာ
ရွာထင်၊ တို့၊လွေ၊ ဘုရားလောင်း၊ထျ၊တွေ့၊ ဘုရားလောင်း၊စွေး၊
ရီနဲင်းယို -

“နာ၊လွဉ်မာ၊ထမိုင်၊ယို မုဆို၊”

“ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းနောင်၊ ကေန်၊ခြာငါး၊ လို၊တဆွေ့

(၁၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

တဆဲ့င်ဒျား၊ လွှဲးနမ်းခန္ဓာ၊ ဗွာတင်းတင် မဉ်လ၊ငါးနီဗွေးစွယ်းနပ်၊ တကျွဲ၊ငါ၊ နီဗွေးမဉ်းဖေးနောင်၊ စာဆင်စွယ်းနောင်၊တော့၊ လ၊ရွှင်၊ ထူးရွှင်နပ်၊ လွှဲးအီနမ်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ လွဉ်ဗားနဲင်းယို”

“မုဆို၊ဟေး - ပေါးနဲင်းနောင်၊တဲ့ နာ၊လွဉ်ယို မွေးဒျား၊ နာ၊ရွာ၊မဉ်းပါတဲ့ ခွေလူးနာ၊ အစွယ်းယို”

“ခွေသွဉ်း အီလွဉ်ထွဲပါဒျား ရွာ၊အော်”

“ပေါးနောင်၊တဲ့ တွမ်းနာ၊ရွာ၊နောင်၊ ရွာ၊ခွေစွယ်းယိုဟဲ့င်း”

ဘုရာ၊လောင်၊ဆင်တန်နောင်၊ ရှိ၊နဲင်းနောင်၊ထွဲတင် အုံရတ် ဖေး၊ အွဉ်းဖွိုးကတူး၊ ဒွဲးဖေးအစွယ်း၊ မုဆို၊နောင်၊ ထင်းဘုရာ၊ လောင်၊ ကတူးလောင်း ခင်းယောင်းထွဲန်ချာ၊ ရွာ၊စွဉ်းဆင်စွယ်း ထူးစွဉ်းနီလီး၊ ဘုရာ၊လောင်၊ ထူးအစွယ်းနီလီးနောင်၊တင် အွဉ်း သ၊လူးထို၊ မုဆို၊နောင်၊တော့၊ ဒေါ့၊ပါနဲင်းယို -

“မုဆို၊ဟေး - ခွေအစွယ်းဖုံးယိုနောင်၊ ခွေရက်တောင်း၊ ခွေနစ်သက်တောင်း၊ ခွေမဉ်လ၊တောင်းတင် ဖေးထို၊နာ၊ မွေးတင်း၊ ခွေစွယ်းဖုံးယိုနောင်၊ ခွေရက် ခွေနစ်သက် ခွေမဉ်လ၊ဒျား၊ ကွယ်း တော့၊ အငို၊ကတန်းလဲဉ်း ခွေအစွယ်းယို ပွန်းသောင်းပွန်းသိန်း ကသေနှောင်၊လို့တရာ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်းနပ်၊မ၊ ခွေယိန်းမဉ်လ၊၊ ခွေယိန်းရက်၊ ခွေယိန်းနစ်သက်၊ ကွပ်ခွေလူး ခွေအစွယ်းယိုတင်

သဗ္ဗညုတဉာဏ်စွယ်၊ ခွေကရေးရွယ်၊အတိုင်၊ ယံကလ၊သွေ့
နော်” ကွီဆု၊နဲင်းနောင်၊ထွူ၊ခါ အစွယ်၊နီလီးနောင်၊ လူးငါလွေ၊
မုဆိုးနောင်၊သွ။

မုဆိုးနင်၊ သင်၊စာဆင်စွယ်၊ လ၊ရွှင်၊ သွံ၊စိုင်းရွှင် ကထင်းလို့
နောင်၊ လွေ၊ထေ့ဖျင် ဘုရားလောင်၊ထျ၊တော့၊ ဒေါ၊သညင်၊ဖျင်
ထာ၊နဲင်းယို -

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းသင်၊စာ နီဗွေအစွယ်၊ ကလ၊ဒါးရွှင်
နင်၊ ဖြော်လုမ်းလ၊ကွီ၊နီးလွမ်၊ ကအောင်းကိုင်ဒါး နီဗွေအစွယ်၊
နောင်၊တဲ့ ဖေးဖျင်သွေ့ ခွေသွဉ်းယို ဗွေ၊ဩ”

ဘုရားလောင်၊တဲ့ “ဟောင်သွ။ - လ၊ဒျား” ရှိ၊နဲင်းနင်၊
ထွူ၊တင် အုံလင်၊အလင်းရီးအတိုင်၊ လူးနဲင်းအလင်းရီးအတိုင်၊
နောင်၊သွ။

မုဆိုးနောင်၊ သင်၊စာ၊ ကလ၊အာရွှင်တဲ့ သွံ၊ပျင်း၊ ရွှင်ထင်း
လို့တင် လွဉ်ယင်း -

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းနောင်၊ ယပ်၊ခိုင်းငါး၊ လွူးနမ်းဗွာတင်း
တင် ကအောင်းကိုင်ဒါး နီဗွေအစွယ်၊ အထျ၊ထျ၊နောင်၊တဲ့ မဉ်လ၊
ပါတော့၊ ဖေးထင်းသွေ့ ခွေသွဉ်း ဗွေ၊ဩ”

ဘုရားလောင်၊တဲ့ရှိ၊ -

“မွေးသွ။ - လ၊ဒျား” ရှိ၊နဲင်းနောင်၊ထွူ၊တင် အုံနဲင်းအရီး

(၁၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

အတွိုင်း၊ လူးနဲင်းအရီးအတွိုင်းနောင်၊သွ။

မုဆို၊နောင်၊ ထင်းအုံဒင်းဘုရားလောင်၊ ကတူးလောင်း၊
ခင်းထွန်၊ ရွာ၊တွိုက်တရွိုက်စွဉ်း အယား၊ သွီးတချားချား ရီးလင်း၊
စွဉ်းနောင်၊သွ။

မုဆို၊နောင်၊ အီသဲင်ဘုရားလောင်၊အစွယ်၊ သဲစ်ကလဲဉ်း
ဘုရားလောင်၊မဲ့ဗ၊တဲင် ဟံးမျော့ထို၊စွဉ်းချားနပ်၊သွ။ ဟံးပထဝီ
နပ်၊ ကောင်မျင်၊မိုးစတဲင် ကောင်ဖုံး မဉ်ထွူးနဲင်းမဲ့င်၊ထွူး ထောင်း
ခါ၊နောင်၊ချား၊ ဟံးပထဝီလောင်းကီယို မဉ်ဆီးလူးလူး၊ မဉ်အေး
လူးလူး၊ မဉ်းဝွေးနဲင်းမဲ့င်၊ဝွေး သယ်ခံးနောင်၊ချား၊ တွိုးပါ၊မုဆို၊ယို
နပ်၊ သေတင်းငါး ဝင်၊ကေး၊တမိ၊စိ၊ ပဲစ်မားချာ ကေး၊တမိ၊စိ၊တဲင်
တွမ်းကမ္မလာ၊ တချားတဲက်၊တဲက်၊ ကမဲ့င်ခါ၊နောင်၊ ဗွန်ပီဝင်၊
ငါးရိုင်၊မေးပျော်၊ တချားတဲက်၊တဲက်၊ အောင်းဟံးပ၊ကိုဖြဉ်ထန်း
ငင်းမဲ့င်လင်းစွဉ်း မုဆို၊ မုဆို၊နောင်၊ လင်းထဲစွဉ်း အဝီစိငါးရိုင်၊နောင်၊
သွ။

ဟံးမျော့မုဆို၊နောင်၊တွင်း လူးပွေးတခြာတန် လူးရုက္ခစို၊
ရိုး -

၇၂။ အကတညုတဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ ဝိဝရ ဒဿိနော။
သဗ္ဗေ ပထဝီ ဒဇ္ဇာ ၊ နေဝ နံ အဘိရာဓယေ ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၉)

“နားမန့်၊နောင်၊ အသင်းအောင်းမိုင်ကို၊ အတိုအောင်းရာ၊ ထုမ်းတရေတိတ်၊တိတ်၊ အနဲင်းနောင်၊နေနေ တသေတောင်း ကေးဇူ၊ လိုယျတ်သီးအမျိုးနောင်၊ ဒင်းခွန်စကျားအရား၊ ဖေးလို့စွဉ်း ဒျား၊ ဟံးတဗီးလုမ်းယိုတဲ့ အမျိုးလ၊ကွို့၊သ၊မွေးတောင်း၊ အင်းကို တိတ်၊တိတ်၊နေကသနယ်”

လူ၊ရုက္ခစို၊ လင်းရိုးစွဉ်းနဲင်းနောင်၊ တရာ၊ငေါင်းနောင်၊ အွဉ်း ဝေါက်စွဉ်း တခြာနောင်၊သွ။။

ဗွေးဘုရားရိုး -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နောင်၊ သေတောင်းကေးဇူ၊ ဘဝယိုလွှမ်းမွေးတင်း၊ ဇာတ်ကရီးခါတဲ့ သေတင်းကေးဇူ၊နေနေ၊ ဒေဝဒတ်နောင်၊ မော့နပ်၊ခါ ထွာဖိုမုဆို၊ သာရိပုတ္တရာ၊နောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို လူ၊ရုက္ခစို၊ ခွေ (ဘုရား)နောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို ‘သီလဝခွန်ဆင်’ နောင်၊အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်း နောင်၊သွ။။

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် သီလဝနာဂရာဇာတ်ယိုတင်

ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညား၊၊ ကလ၊ဒါး

ထားသေ တရာ၊ဖုံးနပ်၊ -

၁။ လို၊မွိုက်နပ်၊ ဝင်၊ကယ်းဖေးသွ။ ဝွေ၊အသက်တဲ့ တရက်

(၂၀)   ဇာတ်ဝတ္ထု   ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ   အမဲ့င် (၇)

ချာတောင်းဝင်၊ ပဲစ်မားချာထဲင်းဒါး ကေ၊ဇူဗွေး ကယ်းဗေး
သက် ၊

၂။   လို၊မွိုက်နောင်၊ မဉ်ဗေးကားမဲ့င်၊ဗေး တက္ခို၊သ၊ဒါးတင်း၊
ထူးတိတ်၊တိတ်၊ ၊

၃။   လို၊မွိုက်နောင်၊ ဝင်၊မဉ်ထွာနဲင်းမဲ့င်၊ထွာ၊ ဝင်၊မဉ်ဒုက္ခဒုက္ခ
သေယူယားတင်း၊ ထူးတိတ်၊တိတ်၊၊ ကွီတိတ်၊တိတ်၊ ၊

၄။   ပေါးပဲစ်မား ကေ၊ဇူဗွေးနောင်၊ မော့ဒါးထာဒုက္ခ၊ ဟံးမျေား
ဒါး ထဲဟးငါးရဲင်၊ - စတင်နဲင်းနောင်၊ဖုံးသွ။

သီလဝနာဂရာဇာတ် ကဗျာ

၁။   ဇေးတဝွန်းကျောင်ကို   -   ဗွန်ထိုအုံရူ။
         ဒေဝဒတ်စောင်း   -   သေတောင်းကေ၊ဇူ၊
         သေတောင်းဖိုဖို   -   စိုးယိုမယူး
         စိုးရီးကား   -   ဆရား ဟော်၊ချာသွ။ ။

၂။   လောင်၊တေားစခါ   -   ဆင်ထွာဖိုဗား
         မုဆိုးမဲ့ဗန်း   -   ကယ်းထန်းကျို၊စာ၊
         လွဉ်ကွီစွယ်းတဲ့   -   ရွာ၊ထဲဗေးချား
         သွံလဲင်းပေါး   -   ဟံးမျေား ထို၊မားငါ ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမိုင် (၇) (၂၁)

- ၃။ ဝင်းကယ်းဝွေသက် - ဝွေတွက်မယူး
လုသွူစွယ်းယောင်း - သေတောင်းကေးဇူ
လွစ်သညင်ဗဲင်း - ကိုထင်းဝွေထူး
ဖေးဟံးယောင်း - အဲဉ်ထင်း ကွို့အထွူ ။

သီလဝနာဂရာဇာတ် ထွဲ့သွတ်ယိုသွူ။

နာနောင်၊ ခေါင်နဲ့၊ ဖီးထူးနဲ့

- ၁။ သေဝင်းကေးဇူနပ် - သူးတော့ကောင်၊
ဥပမာ - ဗွန်ခေါင် ။
- ၂။ လိုမွိုက်နောင် - သေတောင်းဝင်းကေးဇူ
ဥပမာ - ဗွန်ဖီးထူး ။
- ၃။ ခေါင်နပ်၊ ထုမ်းဒျားကပ်၊ တရေရေ၊ နွမ်းဟွမ်ဟွမ် ။
- ၄။ ဖီးထူးနပ်၊ ထုမ်းဒျားအေး၊ ဝွေးဝွေး၊ နွမ်းသောင်သောင် ။
- ၅။ နာနောင်၊ ထူးအဟွမ်နဲ့၊ တွမ်အဝွေးနဲ့ ။
- ၆။ နာနောင်၊ ခေါင်နဲ့၊ ဖီးထူးနဲ့ ။

(၂၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

၇၃။ သစ္စာကိရဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်) ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွား ရာအကျိုးတရား ကျောင်း၊
ဝေဠုဝန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဒေဝဒတ် ကျမ်းသတ်သီ
ဗ္ဗေဒဘုရား” တင် ဟော်၊ဟား “သစ္စာကိရဇာတ်” ယိုသွား။

ရဟန်းသီးဗ္ဗေဒသီး ပွယ်၊အံ့ကွံအကို ဒေါ၊လွှဲနင်းယို -

“ဗ္ဗေဒပေးသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နောင်၊ သေတောင်း
ဗ္ဗေဒဘုရား၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊ ကျမ်းမာ၊လွှဲတို၊စွဲ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားလွှဲ၊”

အင်းဒေါ၊ငေါင်းသွမ်းသွဲ၊ ကဲ့၊ရဲ့၊ဒေဝဒတ်နင်းနောင်၊တွင်း၊
နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ကျွဲ၊လွှဲ၊ ဗ္ဗေဒဘုရားရီ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ယိုခါခွဲတွင်း၊ သီဒေါ၊ရီလှိုဝင်း၊ ငေါင်း
အမျိုးမိုင်၊ဟောင်း”

“နီသွင်းသီးဒေါ၊ချား ဒေဝဒတ်ကျမ်းသတ် နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ခရား
ချားအော်”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နောင်၊ ကျမ်းသတ်သီဇွဲ
ဘဝယိုလွှဲ၊မွေးတောင်း၊ ဇာတ်ကရီးခါတဲ့ ဒေဝဒတ်နောင်၊ ကျမ်း
သတ်သီဖိုလဲဦး ခွေနေနေ”

“ဒေဝဒတ် ကျမ်းသတ်နင်းမိုင်၊ဗ္ဗေဒ၊ ဟော်၊နယ်ဖေး နီသွင်း
သီးပွိုင်း ဗ္ဗေဒ”

ဗွေးရဟန်းသီး တောင်ပြန်းတင် ဗွေးဘုရားဟော်၊ထန်းနယ်
ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်းသွ။

သစ္စကိရဇာတ် အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရားဏသီးခမ်း ဗျဟဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
ခွန်ဗျဟဒတ်ပို အမည်၊ “ဒုဋ္ဌကုမာရ” အောင်တဖြာ၊ ခွန်ပိုဒုဋ္ဌကုမာရ
နောင်၊ ကျမ်းတရံတန် နှိုင်းစွဉ်းရူးဗားခွဉ်း၊ ကဲ့တန်၊ မေးတန်၊
ဒေါ၊ရီပါ၊မိုင်၊တဲ့ယောင်း ခွန်းနေးလွဉ်းလွဉ်း၊ ဒေါ၊ခတ်၊နေးလွဉ်းလွဉ်း၊
လို၊ဟော်ကိုဖုံးတဲ့နောင်၊ လို၊ဟော်ထန်းဖုံးတဲ့နောင်၊ ထီးဒုဋ္ဌကုမာရ
နောင်၊ နှိုင်းစွဉ်းထားအီးနွဲ့မဲ့ လွှဲထီးမွေးစွဉ်းထား၊ ထီးဒုဋ္ဌကုမာရနောင်၊
နှိုင်းစွဉ်းဖီလူ၊ ထွားလွစ်လ၊ သ၊ဝ၊ငမ်းမွေးစွဉ်းနောင်၊သွ။

တိုးတနီ၊တွေ့၊ ဒုဋ္ဌကုမာရနောင်၊ မဉ်လွေ၊ခွမ်ဆိုးထီ အိုး
ထီခြောင်တန်ကိုသူ၊တင် ဟဲ့၊လွေ၊တွမ်း အသွဉ်းအသယ်းဖုံး၊
အောင်၊ ယားပဆိုးထီအတွင်း၊ ခမ်းခွေ၊ကရစ်၊လွဉ်တွေ့၊ ခမ်းလော့
တန်စွော့စွဉ်းထား၊ “အဖါခွန်တန် အီးထူးရေ၊ကဲးနီနှိုင်းမိုင်၊ အဖါ
တထီးတင်း၊ တသေတောင်း” တိုးပင်းတွေ့၊လို့ဝင်၊ နှိုင်းနင်၊ထွ။
တင် ဒုဋ္ဌကုမာရနောင်၊ ဝွေးသီးစိုးလွေ၊ အိုးထီထဝကို၊ ဝွေးသီးဝေါင်း
ခြွဉ်းထို၊ ထီထွ။တွေ့၊ ဝွေးသီးသိုင်၊ချာ။

(၂၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ဝွေ၊သီး ကတိုင်းပင်းသေ၊ခါ၊လို့ဝင်၊အတိုင်း၊ အဖါခွန်တန်
ကထင်းရီတော့၊ အမတ်ဖုံး ဒေါ၊နဲင်းယို -

“နီသွဉ်းသီး အောင်းယားထီတွင်၊ ဝွေထန်းရီးဒျား၊ နီသွဉ်း
သီး ထီးတောင်း၊ ထင်းဒျား အသင်၊ရီးလဲဉ်းသနယ်” လင်းချာလွ
နဲင်းနောင်။

ဒုဌကုမာရဖါ ခွန်တန်နပ်၊ ထွဉ်းအလို၊ ထုမ်းစွပ်၊စွပ်၊စပ်၊စပ်၊
မော့တောင်းတဖြာ၊ဖြာ၊ ခမ်းအျမ်းခွေ၊ကရစ်၊ ခမ်းလော့တန်တင်
ကခြွဉ်းလင်၊ထီကို ဒုဌကုမာရနောင်၊ ထီးခန်းသောင်းခြံး တခြံးတော့၊
ထုမ်းလ၊ခန်း သောင်းခြံးတခြံး၊ အဝ်းခြွဉ်းလဲဉ်းထီ ငမ်းထားသီ
နောင်၊မ၊ ငိုးခြောင် တအ၊တအိ၊ပါစွဉ်း အငေါင်း။

အုံဟးရားဏသီးခမ်း သဌေတဖြာ၊နောင်၊ အလို့၊ခါ၊ ရွဉ်ထီ
ထျ၊နောင်၊ ကုဌေးလစ်၊ဆီ၊ ကတိန်းသီတင် အသ၊စွယ်၊လံ၊ငါး
အရွဉ် ဥစွားနောင်၊တော့၊ သင်၊ထွာရှူး၊ ပါ၊သဌေ၊ ခ၊တဖြာ၊တဲ့
အလို့၊ခါ၊ ရွဉ်နပ်၊ကိုနေနေ၊ ကတိန်းသီတဲ့ အသ၊စွယ်၊လံ၊
အရွဉ်နေနေ၊ နောင်၊တဖြာ၊နောင်၊ သင်၊ထွာယူး၊ ရူးတွမ်းယူးနပ်၊
တဲ့ ထီအီခြွဉ်းပါ၊ ရူးတွမ်း ယူးနောင်၊ လွေ၊ထွ၊လ၊ခန်း ဒုဌကုမာရ
ကထုမ်းဒါး သောင်းခြံးနပ်၊တင် ဝွေ၊သီးတဲ့ ပွို၊လ၊လွေ၊ခန်း သောင်းခြံး
မော့။

ထီခြောင်ထျ ခ၊တထောင်းနောင်၊ ညီးမွူးအဝ်းတမွူး၊

ညှိုးမွှေးလောင်းနောင်၊ ဝါးကီးပေး အောင်းတဟး၊ ခမ်းတန်တလီ၊
သန် ထိတန်ဖါး အထူးတင် ညှိုးမွှေး ဝ၊သော့ထိကို၊ ဝါးကီးပေးယို
ကျောင်းညှိုးဒါးတောင်းတွေ့၊ ကျောင်းမွှေးလ၊နဲင်းနဲင်းခန်း သောင်း
မြူးလောင်း၊ သောင်းမြူးလောင်းကီ ကခြွင်းလင်ထိနပ်၊ လိုတဖြာ၊
ရူး၊ ယူး၊ ဝါးကီးပေး၊ ထွာလစ်ဖြာနောင်သွ။

အတွင်းနောင်နောင်၊ ဘုရားလောင်၊ အောင်းကာသိခမ်း၊
အောင်းထွာဥဒိစ္စပုဏ္ဏားမျိုး၊ ကထင်းတန်တင် ဗိုင်ရသွေးရဟန်း၊
အောင်းထိခြောင်နပ်၊ အတကင်းကို၊ ဆို့ကျောင်းပေး သ၊သောင်း
လား၊ အုံသော့သားယား ကျောင်းပေးကိုနပ်သွ။

ဘုရားလောင်ရသွေး ထားခွေးမွှေးကျွဲနာ၊ အင်းမတ်တရား၊
ထောင်ချထောင်ငါ တဖူးတွင်း ဟွန်တဖြောင်းဖြစ်ခန်း ဒုက္ခမာရ
ငေါင်း -

“ခွေအောင်းခြွင်းလဲဦးထီ၊ အီးသီဟးသွ။ ကယ်ခွေယို၊
ကယ်ခဲင်းခွေယို - ဟွဲး - ဟွဲး ”

ဒုဋ္ဌကုမာရငေါင်းနောင်၊ ကွဲစဲင်းကွဲစဲင်းလွဉ်တင် သေခန်း
ပါခြွင်းလင်ထီ၊ ဘုရားလောင်သ၊ကို ယူးနဲင်းယို -

“ထားရက်မေတ္တာ၊ ထားသညင်ကရုဏာ၊ ကအောင်းဗွေ
ဒါးခွေယို ထီးသွ။ (အင်းသေသွ။) ပါတဖြာ၊ ခြွင်းလင်ထီ၊ ဟပ်
အွဉ်းသီထိုးတင်း ပါသု၊ ခွေလူးက ပါသုအသက်မ၊”

(၂၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့ (၇)

ချသ၊နဲ့ငါးနောင်၊ထွါ ဘုရားလောင်းနောင်၊ အားတလာငါး
တင် ယားငါလွေထီ၊ “ငမ်းမွန်းနော၊ ငမ်းမွန်းနော၊ ခွေလွဉ်ကယ်း
ဒျားနာ၊” ဖေးသ၊ဆွေ၊နဲ့ငါးနောင်၊ထွါတော့၊ စူတပင်နောင်၊ ချမ်သောင်း
ခြီးမော့ ငင်းပါ၊ ယားချာထီ တအားချင်၊ ဗ၊ချာစွဉ်း ထီခြောင်ထျ၊
ပေဉ်ထန်းဒုဋ္ဌကုမာရ၊ ဆွမ်းထန်းပါ ရူး၊ ယူး၊ ဝါးကီးပေးဖုံးနပ်၊
ယင်သွ။

ရူး၊ ယူး၊ ဝါးကီးပေးဖုံးနပ်၊ ဆွမ်းလွေကျောင်းကို၊ အူမေး
ထွါတင် ရူး၊ ယူး၊ ဝါးကီးပေးဖုံးနောင်၊ နမ်းခန္ဓာပေး၊ ငမ်းသီထို၊
တော့၊ အွဉ်းအုံစို့၊ရီးမေး၊ ရူး၊ ယူး၊ ဝါးကီးပေး အုံစို့၊မေးထွါ
လှမ်းထွါမ၊ ဟဲ့အုံစို့၊ ဒုဋ္ဌကုမာရ၊ ဟဲ့ဆိုင်၊ ဒုဋ္ဌကုမာရ၊ သောင်း
ရောင်၊သောင်းရားဖုံးနပ်၊ ဗူးယူးဝါးထွါမ၊ ဖေးအံဆိုင်၊ ဒုဋ္ဌကုမာရ၊
ဖေးအုံစို့ဆိုင်၊မေး၊ ဖေးအံဆိုင်၊နဲ့ငါးယိုနောင်၊ ဒုဋ္ဌကုမာရ ကေးနပ်
တင်းတစိ၊စိ၊ သ၊ကိုဒိုးတော့ခါ၊ ဘုရားလောင်းနဲ့ငါးယို -

“ပါ၊ရသေ့၊မွယို၊ ခွန်ပိုတပါ၊ တွိုးလို၊နဲ့ငါးခွေယို အွဉ်းရေ၊
တင်း၊ အွဉ်းရေ၊တော့ဒျား တိရစ္ဆာန်၊ တွိုးတခိုနီးခိုနီးမဲ့၊ ဝွေသေ
ဟး” ဒိုးတော့ခါ၊ ဘုရားလောင်းရသေ့နဲ့ငါးနောင်။

ကထင်းလ၊ နီနီ၊သွံနီ၊တင် အားအင်း ပေရင်၊ အီးသင်၊
သွါတင် ရူးလောင်းသေ၊ ဘုရားလောင်းရသေ့နဲ့ငါးယို -

“ဩဗွေ - နီဗွေနောင်၊ ကယ်းခွေသွဉ်းတင် နီဗွေကေ၊ဇူ

အာဝါး၊ ခွေသွဉ်းယိုနောင်၊ ကေနံ၊ခြားမွေးတောင်း၊ အိုးအရပ်
(ခွေသွဉ်းကအံ) သူနောင်၊ (ဘဝကရီးခါ) ခွေသွဉ်းလို့ခါ၊ ကုဋ္ဌေး
လစ်ဆီ ခံ၊ဖိုင်၊အောင်း ပွေးဩ၊ နီပွေး မီးမဉ်လ၊တဲ့ လူးလို့စဉ်း
နီပွေး၊ နီပွေး မဉ်းတိုးလွေ၊ အရပ်သူနပ်၊ - ‘ဟိုးရှူး - ဟိုးရှူး’
ဟဲ့၊သွေ့နဲင်းနောင်၊ ပွေးနော”

ရှူးလောင်းနဲင်းနောင်၊ထွဲတင် ထီခြောင်တဲ့ ထီလင်၊လဲဉ်း
တွေ့၊ ရှူးဆန်ခိုးထီထျ သင်၊ချာအခင်းလမ်းဌားန၊ ယူးတဲ့ လောင်း
နဲင်းနောင်၊နေနေ၊ ယူးတဲ့ သင်၊ချာ အခင်းလမ်းဒေးသနပ်၊သွ။

ဝါးကီးနောင်၊ လောင်းနဲင်းယို -

“ခွေသွဉ်းတဲး ခံ၊ဖိုင်၊အိုင်ထောင်းပွေး၊ ကွယ်တွေ့၊ ကဒေါ၊
တခြာကို ပွဲဖူးယို အောင်းပေးထား၊ ပွေးဩ၊ နီပွေး မဉ်းလိုးပွဲနပ်၊
ကျွဲလွဉ်ထွဲတင် ‘ဝါးကီး-ဝါးကီး’ ဟဲ့၊သွေ့နဲင်းနောင်၊ ပွေးနော၊
ခွေသွဉ်းဟဲ့၊တွမ်း သွ၊ပေးဝါးကီး၊ ပွဲခြီးဖူးတော ပဉ်လောလော-
ပဉ်တရွှောင်ရွှောင် လ၊ဒျား ပွေးဩ” ဝဲင်းလောင်းနဲင်းနပ်၊ထွဲခါ
ကျောင်းသင်၊ခန်းဒျား ညှိုးမွူးခြာသူ၊သွ။

ကပဲစ်မားဒါး ကေ၊ဇူးပွေး ခွန်ပေးဒုဋ္ဌကုမာရနောင်၊ လို၊သီး
ဝတ္တရာ၊အလ၊ မဉ်းတလောင်းခါ၊တမ်း ငေါင်းတငိုငိုတဲ့ သမ်းတထွာ
တမ်းတင် လောင်းပရီးပရာခါ၊ “ပါ၊ရသေ့၊မွယို မဉ်းဖျော်ခွေထျ၊
ခွေအီးမာ၊သီဆွမ်းကမ၊” အဉ်းသ၊နဲင်းနောင်၊ထွဲတင် -

(၂၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်း မဉ်းထွာခွန်မဲ့၊ ကျွဲလွဉ်သွော့ ဗွေနော၊
မဲ့၊ခွေသွဉ်း လူးဒျား နီဗွေ ပစွေ၊လစ်၊ပါ၊”

လောင်းသေ၊နဲင်းနောင်၊ထွဲခါ ဝွေ၊တဲ့ သင်၊ချာခန်းဒျား၊
ဒုဋ္ဌကုမာရ တွိုးသင်၊ချာ မွိုးဖါအထူး၊ တပေါးညတောင်းခိန်းခါး
ထွာခန်းဒျား ခွန်နောင်၊သွဲ။

တွိုးတနီ၊ ဘုရားလောင်၊ရသေ့၊နောင်၊ လွေ၊ထေရ်းရီးခန်း
ရှူးဖူးထူး ‘ဟွိုး-ရှူး’သစ်ကဟဲ့၊နဲင်းနောင်၊တင် တငွါချင်၊ ရှူးလေား
ထန်းလွဉ်၊ ထန်းဝိုင်း ဘုရားလောင်၊ထွဲခါ အွဉ်းနယ်ပါ ခံ၊ဖွိုင်၊-

“ဩဗွေ - ခံ၊ဖွိုင်၊အောင်းယိုကို၊ နီဗွေ မဉ်းလိုးမဲ့၊ ခူးထူး
သွော့ ဗွေနော”

“အွါ - မွေးသွဲ။ ခွေထာ၊လိုးမဉ်းအောင်းမဲ့၊ ခွေလွဉ်ခူး၊
မဲ့၊ခွေလွဉ်ထူး၊ သင်၊ခန်းဟိုင်း လ၊လဲဉ်း”

အွဉ်းစွ၊သင်၊ရှူး နဲင်းနောင်၊ထွဲတင် လွေ၊ထေတော ယူးထူး၊
‘ဟွိုး-ယူး’ ဟဲ့၊ယူးနဲင်းနောင်၊၊ ယူးတဲ့ လောင်းနဲင်းရှူးနောင်၊နေ
နေ၊ ဘုရားလောင်၊တဲ့ ဒေါ၊ဖေးနဲင်း ကဒေါ၊နဲင်းရှူးနောင်၊နေနေ၊
လွေ၊တေးဝါးကီးထူး ‘ဝါးကီး’ ကထင်းဟဲ့၊နဲင်းနောင်၊တင် တငွါ
ချင်၊လွဉ်၊ အင်းသောင်းမွူးလောင်း ကျောင်းလင်၊၊ ဝိုင်းဘုရားလောင်၊
ထွဲခါ လောင်းပါနဲင်းယို -

“ဩဗွေ - ဟဲ့တွမ်းခွေသွဉ်းသွ၊ဝါးကီ၊ ဖူးဖေးဟး ဗျူဒီးနဲ့
ဗွေဩ”

“ယိုခါတဲး လိုးတင်းဒွါနဲး၊ မဉ်းလိုးမဲ့၊ ခွေဒေါ့ဒျား သင်္ဃဟုဉ်း
လးလဲဉ်း”

အွဉ်းစွ၊သင်၊ ဝါးကီ၊နဲးနပ်၊ထွူတင် “ (ရူးယူးဝါးကီဖုံးနပ်၊
ဝွေ၊သီးကလောင်းခါ၊အထွိုင်၊ မွေးလဲဉ်း၊ အောင်းကိုင်) ခွန်ပေးယို
ဝွေ၊ကလောင်းခါ၊အထွိုင်၊ မွေးဟောင်း မွေးတင်းဟောင်း လွေ၊ထေ့
စံးကမ၊” ချ၊သးနဲးနောင်းထွူခါ ကျ၊ကာလွေ၊ ခွန်ဥယျာဉ်း မြဲကို၊
အဟာနောင်၊ ကိန်၊တငါနောင်၊ကိုသွူ။

နဲးမွူးရောင်၊တွေ့၊ ကွဉ်ဟောင်မိုင်တပ်၊ ရဲပ်နမ်းဆွေ၊ဆွေ၊
ရသွေ၊ပွဲးအထွိုင်၊ လွေ၊တွံ၊သွမ်၊ ဝေင်၊ဟးရားဏသီးကို၊ အခိန်း
နပ်၊နပ်၊ ကပဲစ်မားတွေ့၊ ဗွေ၊ရသွေ၊နပ်၊ခါ ခွန်တသာ ဒုဋ္ဌကုမာရ
နောင်၊ ဆင်လောင်းအုံဒင်၊ တွမ်းအလို၊အရုံးကျုန်၊အာ ထွားချာငါ
အောင်းလယ်၊လေပ်ဝေင်၊တွင်၊ အင်းဆင်လောင်း ထီးလင်၊ရသွေ၊
အသ၊ကို ယူးတွေ့၊နဲးယို -

“ပါ၊ရသွေ၊မွဉ်း၊ အလွဉ်ခွေထျ၊၊ လွဉ်ကွီအံးအွေ၊ထာ၊သနယ်၊
ဝွေ၊နောင်၊ ကယ်းဟးဖိုခွေ၊ ခါးလားအမျာ၊ကသေနပ်၊ ဗက်၊ရီးစွဉ်း
အကတူ၊ ထူးရီးစွဉ်းအသက် နက်သီရီးစွဉ်းမ၊”

(၃၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ချ၊သ၊နိုင်းနောင်၊ထွူတင် အောင်းဆင်လောင်း ထွားလင်းအလို၊
အလို၊ဖုံးနောင်၊ရိုး -

“အီးမာ၊ဟးနိုင်းမိုင်၊ ဗွေ”

“ပါ၊ရသေ့၊မွသု၊နောင်၊ အလွိုးအီးလွဉ်ကွီခွေ တမျိုးမျိုးချး
ရင်၊ ခါးလားကတိုးလွဉ် ခွေထျ၊ ခါးလားကထီးလ၊ ခွေနောင်၊
စွိုင်ကျ၊တပန်း၊ စွီးထန်းထို၊ ဝေင်၊ဟဲင်း၊ ပေါးတိုးတိုး တဖူးလစ်၊
ဆွမ်းလစ်၊ဆွမ်းကိုနောင်၊ ဖေးဝင်၊ကထီး တွမ်းသွီးသွီး၊ တွမ်းဆာ
ဆာဟဲင်း၊ အောင်းဝေင်၊စွီးထန်း ပေါးတိုးသုသာန်းသင်းခိုင်၊သူ၊
နောင်၊ တွမ်းနု၊ဗက်၊ အကတူး၊ ထူးခွဉ်းယွားစူစူ ထောင်းဖြဉ်
အနမ်းနောင်၊နော”

ခွန်မှိုက်ထွဉ်းနိုင်းနောင်၊တင် အလို၊မှိုက်ဖုံးတဲ့ -

“မွေးသွူဗွေ” အားမခံးဖေးတော့၊ လွေ၊ဆွမ်းစော့၊စွဉ်း
ဘုရာ၊လောင်၊ ဘုရာ၊လောင်၊ရသေ့၊နပ်၊ အပဲစ်ထမိုင်၊မိုင်၊ အဲဉ်
ထင်းတဲ့ ပေါးတိုးတိုး တဖူးလစ်၊ဆွမ်း လစ်၊ဆွမ်းကိုနပ်၊ ဖေးဝင်၊
ကထီး တွမ်းသွီးတွမ်းဆာမွေးစွဉ်း ဘုရာ၊လောင်၊ တွမ်းအ
လဲင်းမိုင်၊မိုင်၊တဲ့ယောင်း ကော့၊တမ်းမှိုးတငါငါ၊ ကော့၊တောင်းဖါ
တစိ၊စိ၊ ငွိုးတောင်းရင်၊ရင်၊ သောင်ခြေင်၊တမ်းလာ၊လာ၊ အလွိုး
တဲ့ တကြာ၊တောင်း၊ ဒေါ၊ငေါင်းနိုင်းယို -

“လိုးခွဉ်းထီ - မဉ်းကယ်းထန်းနောင်၊ ထွာဒါးရန်းသူ၊

မဉ်းထူးထန်းသိုး ထီကိုနောင်၊ ရန်းသူထွာတောင်း၊ ပညားသျှိုငေါင်း
နောင်၊ မဲဉ်းမွေးစွဉ်းထာ၊ဟေး”

ပါ၊တွယ်းအလင်းမိုင်၊မိုင်၊တဲ့ ဒေါ၊ဗော့၊ငေါင်းနောင်၊တိတ်၊
တိတ်၊လွမ်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ကရိက္ခေးဒါ၊ ပညားသျှိုဖိုးနောင်၊ ရီရသေ့၊
နဲဉ်းယို -

“ဩ ပွေးရသေ့၊ဟေး - နီသွဉ်းသီးခွန်ယိုနပ်၊ နီပွေးမာ၊ဖေး
ဟးကေ၊ဇူ၊ တစွိုးတမျိုး၊ အောင်းနဲ့ ပွေးအော်”

ဘုရာ၊လောင်၊ ကထင်းဟွန်ငေါင်းနောင်၊တင် ဒေါ၊နယ်နဲဉ်း
ယို -

“သီခွန်ယိုနောင်၊ အောင်းခြွဉ်းလင်၊ထီ၊ အောင်းဝိုးခြီနေး
ထာ၊ မွူးကျိုးနာ၊တိန်းတိန်း အချိန်းနပ်၊တွင်၊ ခွေသညင်၊ငါးတင်
ခွေကယ်းထန်းတွေ့၊ အူဖေးကမေး၊ ဖေးအံးကသောင်းရောင်၊သောင်း
ရား၊ ဝွေအားအောင်း ပွေရင်၊မ၊ ဝွေသင်၊ချာဒါ၊ ခွေကယ်းမားထို၊
ဒျားဝွေ၊ မာ၊ဒုက္ခချာဒျား ခွေနမ်း၊ လို၊အခမ်းယို -

‘လို၊ခြွဉ်းထီ - မဉ်းကယ်းထန်းနပ်၊ ထွာဒါးရန်းသူ’ ခွေသေ
ယူးတင်း၊ ပညားသျှိုငေါင်းနပ်၊ ယိုခါ နမ်းထင်းဆာမ၊ ကွဲးယူးလ၊
တွေ့၊ ဒေါ၊ဟးတိတ်၊တိတ်၊ ငေါင်းနောင်၊သွူ”

ကထင်းဟွန်ဟး ဘုရာ၊လောင်၊ ငေါင်းနောင်၊တင် ခွန်လို၊
ပုဏ္ဏာ၊ တွမ်းခမ်းသားအများဖုံး သေထွူခါ ဒေါ၊ပါနဲဉ်းယို -

(၃၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“ငမ်းငါးဝွေ့သီ အောင်းထီကို ကယ်းထန်းသွူမည်းတဲ့ အင်းရန်း၊ အောင်းနီစွက်၊ အောင်းမာယူပက်ချာက အသက်ကယ်းဖေးကေး၊ဇူဗွေးနဲင်းနောင်နပ်၊ သေတောင်းကေး၊ဇူတစ်စိ၊ နီအားကျိုးခွန်ယွတ် ခွန်မွိုက်နဲင်းယိုနောင်၊ ထူးမဲ့င်ကို နီအီးစိ၊ပွာချမ်းသားဟောင်း၊ ဆွမ်းခွန်ယွတ်နောင်ဟဲ့င်း”

သစ်ကထွန်းနဲင်းနပ်တဲ့ သုလဲ့ လျားလဲဉ်းချားရင်၊ ငင်းလင်းခွန်မွိုက်၊ လေးတို့က်ဗျမ်ရောင်၊ သောင်ငါထာတဲ့ တန်တမ်း၊ ငေါင်းယေန်သီကြောင်း၊ ပါ၊ပီးအခင်း၊ ဝေါင်းလွင်ထိုးဗေးနဲင်းနပ်၊ အမျိုးကျိုက် အများလွိုက် အများဒင်း၊ တဆင်းလွမ်းတင် သုဗွာသူးတေားကောင်၊ ဘုရားလောင်နပ်၊ ထွာတေားစွဉ်း ခွန်ဟားရားဏသီး၊ မဉ်းအွီးငါးထာ၊ နေးတွမ်းခွန်ကျင်တရား အပါတဆီ အုပ်ချုပ်ခမ်းထီနောင်သွူ။

ဘုရားလောင်၊ ထွာခွန်ထွူ တွိုးတနီတော့၊ လွေ့ထေ့ရှူး၊ ဟဲ့ရှူး၊ ရူးလွဉ် ဖေးခံ၊ဖွိုင်း အောင်းကုဇူးလစ်ဆီ၊ လွေ့ထေ့တောယူး၊ ယူးဖေးအခံ၊ဖွိုင်း ကုဇူးသွံဆီ၊ လွေ့ထေ့တေား ဝါးကီး၊ ဝါးကီးရိုး - “ဖူးသင်ဖေးဟားဗျူဦးနဲ့” ရီနဲင်းနပ်၊ ခွန်ရိုး - “မဉ်းလိုးမ၊ လွဉ်ထူး” ရိုးနဲင်းနပ်ထွူခါ အီသင်းပါလွဉ်ခံ၊ ကုဇူးနွတ်ဆီ၊ အီသင်းပါ ရူးယူးဝါးကီးဖုံးနပ်သွူ။

တို့သင်၊ဟော်တွေ့၊ မာ၊ခေါ်ခေါ်ဖေ “ ရှေး၊ ယူး၊ ဝါးကီး”
ဖုံးခင်းလမ်း၊ ချ၊နေ့စွဉ်းခံ၊ မာ၊ယံဖေးမွေးစွဉ်းချား၊ အဆားနောင်၊
ကောင်း ဟူ - ဗျူဖေါင်း၊ တဝတ်၊ထီ၊ ဟော်ကီအွဉ်းသေး ဖေးအံး
အိုး၊ ဗျူဟောင်မွေးစွဉ်းသွ။

တိရစ္ဆာန်သွံဟး ရားဇားတပါ၊ မာ၊ညီ၊လို့ဝင်းဒါးနု-စတင်
ကုသိုလ်း၊ ကျို၊လို့တသက် ရက်မွေးလို့ဝင်း၊ သီလင်၊လွေ၊ငါ
ကံးပသာအတွိုင်၊နောင်၊သွ။

ဘုရားမွေးမျတ် ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ဒေဝဒတ်နောင်၊ ကျမ်းသတ်သီခွေ
ဘဝယိုလွှမ်းကားတမ်း၊ စိုးရီးခါကာ၊ ကျမ်းဟးဖိုလဲဉ်းသွ။”မိန်းထွ။
နဲင်းနောင်၊တွေ့၊ ဟော်၊ဒေါ၊ပါနဲင်းယို -

“ယိုခါ ဒေဝဒတ်နောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို ခွန်ဒဌကုမာရ၊
သာရိပုတ္တရားနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို - ရှေး၊ မောဂ္ဂလာန်းနင်း
မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို - ယူး၊ အာနန္ဒာနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ
ထွာဖို - ဝါးကီး” အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွ။

(၃၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် “ သစ္စံကိရဇာတ် ” ယိုတဲင်
ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညား၊၊ ကလ၊ဒါး
ထားသေ တရား၊ဖုံးနပ်၊ -

- ၁။ လို၊ယွတ် လို၊မွိုက်သီးအမျိုးနောင်၊ သေတင်းကေး၊ဇူ၊ ၊
- ၂။ သ၊လောဘစွယ်၊လံ၊တမြို့၊ မဉ်းသီထို၊နောင်၊ လွေ၊ထွာဒါး
တိရစ္ဆာန်၊၊ လွေ၊ပွေ၊ဒျား အတမြို့၊၊ တေားတေားတသင်၊
ကျတ်တောင်းလို၊ ၊
- ၃။ တိရစ္ဆာန်၊မဉ်းတဲ သေဒါးကကေး၊ဇူ၊ လို၊တသေတင်း
ကေး၊ဇူ၊နောင်၊ ညမ်းလဲဉ်းက တိရစ္ဆာန်၊ ၊
- ၄။ ပေါးပဲစ်မား၊ ကေး၊ဇူ၊ဗွေးနောင်၊ မော့၊ဟးထားဒုက္ခ ၊
- ၅။ ပေါးအွဉ်းသ၊ဗွာဗွာ မားဖေးဝင်၊အကျိုးနပ်၊ ဝင်၊အများ
နပ်သက်၊ ဝင်၊အများရက်၊ ဝင်၊အများကျိုက်၊ ဝင်၊အများ
လွိုက်၊ ဝင်၊အများဒင်၊၊ ထွာဟးအတန်၊ ထွာဟးခွန် -
စတင်နဲဉ်းနောင်၊ဖုံးသွ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၃၅)

သစ္စံကိရဇာတ် ကဗျာ

- ၁။ ကျောင်းဝေဠုကို - ဗွန်ထိုအုံဟး
ရဟန်းဒေဝဒတ် - ကျမ်းသတ်ဘုရား
ကေ၊ဇူသေတင်း - ဗွေးစောင်းဟော်၊ဟး
ဒေဝဒတ် - ကျမ်းသတ် အိုးစခါ ။
- ၂။ ခွန်တန်ပိုခို - ငွေယိုကျမ်းငါး
ပေးတန်ဖြားဆား - လွှဲထွားအာဖြာ၊
ဝင်းဝေါင်းရွှင်းထီ - ငွိုးခြံလင်၊ဟး
ဗွေးရသေ့ - ကမ်းခွေး ထန်းလေးချာ ။
- ၃။ ဝင်းကမ်းခွေယို - သးကို မယူး
သူးသေအံ့ထင်း - သေတောင်းကေ၊ဇူ
ကမ်းသွေ၊ဇွေခါ - ထွာချာရန်းသူး
ကွပ်ဇွေမား - သီပြား အင်းလွင်သွေ ။

သစ္စံကိရဇာတ် သွတ်၊ထွေယိုသွေ။

* * * * *

(၃၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

နာ၊နောင်၊ လို၊နဲ့ - ထွေးနဲ့

- ၁။ ထွေးတဟး ပေါးဗျူးအဆားနောင်၊
“ ကေ၊ဇူးတင်းငါးသီ - ဝီနယ်အမေး ” ၊
- ၂။ ထာ၊ခွေးထာ၊နာ၊ ရဲးခါ၊ဖေး ရန်းသူး
ဝွေးအူးဝွေးဟောင်၊ ထောင်နပ် ထွေးထင်း ၊
- ၃။ နာ၊ဟာ - မွိုးမိကလွူးတန်သွူနာ၊နောင်၊
“ ကေ၊ဇူးတင်းငါး မွိုးမိ ”
ငေါင်းတငွါ နာ၊ဒေါ၊ဖိုနေဟောင်း ၊
- ၄။ မွိုးနောင်၊ ကွဲဖြားငါငါ
မိနောင်၊ ကွဲဖြားထင်းထင်း
နာ၊ဖေးမင်းမိ ၊ နာ၊လူးချာမွိုး
နှိုးနှိုးအွီးအွီး ကားမဲ့င်လင်း ၊
- ၅။ နာ၊မည်းသေတောင်း မွိုးမိကေ၊ဇူးနောင်၊
နာ၊ညမ်းလဲဦးက “ ထွေး ” ကွေးနော ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၃၇)

၇၄။ ရုက္ခဓမ္မဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်) ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝှန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဗ္ဗေဒဘုရား ဖူးဝေးစွိုးရွှါချင်းချင်း
ရွှါလို့ဝင်း” တဲင် ဗ္ဗေဒဘုရားဟော်ဟေး “ရုက္ခဓမ္မဇာတ်” ယိုသွ။

အွိုးခဲတလဲင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ရိမ်ထိကိစ္စတဲင် စွိုးရွှါချင်းချင်း
ရွှါလို့ဝင်းတော့ အီးမော့လွ ထာဒုက္ခ၊ အီးသီအာ မရမကနောင်၊
မ၊ ဗ္ဗေဒဘုရား ကျွဲလွေ့နေးမို့လောင်း “ရောဟိဏီ” ထီခြောင်
ဆက်၊ အွဉ်းစွဲရောင်းတော့ တချားအွူး၊ မာင်းမာသုဝ၊ ဖူးဝေး
စွိုးရွှါဖုံးထွဲတဲင် ကျွဲလင်းအံ့ထီခြောင်ထျ။

ဗုဒ္ဓဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“တကာသီးဖုံးဟွေး -

တကာသီးဖုံးနောင်၊ ဖူးဝေးစွိုးရွှါဖုံးချား၊ လိုးလွောင်းဗုဒ္ဓလွေ့၊
လိုသုရေချားလို့ဝင်း၊ စွိုးရွှါချင်းချင်း မဉ်းလွောင်းဗုဒ္ဓလို့ဝင်းမ၊
ရန်းသုလွဉ် ယားလတောင်း၊ လိုးတွင်းရိုးမွန်း အသက်အံ့ထံး
မျိုး၊ သောင်းမွူးဖုံးငါမဉ်းတဲ လိုးလွောင်းဗုဒ္ဓလို့ဝင်း။

(၃၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

အိုဗ္ဗါးစခါ တလီ၊တန်ထွာ၊ ဟိမဝန္တာ၊တခြာအရပ် အင်းချင်း
တခြာတင် အင်းချင်းမွူးဖုံးနောင်၊ တမွူးတွမ်းတမွူး အောင်စပ်
လွေ၊ငါငါ၊ သောင်းမွူးခြာ သောင်းပေးဒေါ၊ အောင်ဗော၊အောင်ဗု၊
လွေ၊လို့ဝင်၊ လုံ၊လင်၊ထာ၊ပုံ၊ ဒေါ၊အုံဆိပ်ဗူးနောင်၊မ၊ တလီ၊မည်
မာ၊မာ၊ တထွာရာ၊တဝ်း၊ တလီ၊ပ၊လီ၊ လွေ၊လ၊လဲးကျိ၊ သောင်း
နာမော့ကီလွမ်း။

ကဒေါ၊ခေါ်ထာ၊ပြင်းကို တန်ထိုသောင်းတမွူးနောင်၊ အသွ၊အ
ခွ အစွဲအကမ်း အဲဉ်ထောင်းတင် တလီ၊တန်တလီ၊ဝမ်၊ လွဉ်ဗမ်၊
လိမ်၊ငင်း တဆင်းလွမ်းတွေ့၊ ဝ၊စွေ၊တလီ၊ဒီး တွမ်းအဓိးအရဲင်း
လန်လို့ အောင်သို့စွဉ်းချာ၊ထာ၊” ပွေးဘုရာ၊ မိန်းနဲင်းနောင်၊သွ။

နောင်၊ထွေ၊တွေ့၊ ဖူးဝေးစွိုးခွါ၊ သ၊သွါ၊ငေါင်းထန်း လောင်း
တောင်၊ပြန်းတင် ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ချာ စခါဘဝ
လယိုအတိုင်၊သွ။

ရက္ခမေဃဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုဗ္ဗါးစခါ ဗားရာ၊ဏသီးခမ်း ပျဟ္ဗဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်း
ဝေဿဝဏ်းခွန်လူ၊တန် အဖြာ၊ရီးနောင်၊ သီထို၊တင် ခွန်သီကျာ၊

နဝ်၊ ဒင်းတသာယင်း ဝေဿဝဏ်း ခွန်လူ၊တဖြာ၊ ဝေဿဝဏ်း
ခွန်တန်တသာနောင်၊ ရှိ၊ -

“လူ၊ရုကွစို၊ဖုံးဟွေး -

သောင်းမွူးတန်လောင်း၊ သောင်းမွူးပေးလောင်း မီးဆုံ၊ထားပုံ
ခင်းလမ်းအုံ ဗိမာန်ဖုံးနောင်၊ သီကကျွက်ရာ၊ သီလွိုက်ခါ၊လွသွေ့
လှဲင်း” ထေဖေးသတင်၊ မိန်းလင်၊နိုင်းနောင်၊သွ။

အတွင်းနဝ်၊ခါ ဘုရားလောင်၊အောင်းထွာ လူ၊ရုကွစို၊ အင်း
အုံဟိမဝန္တာ၊ အင်းချင်းခြာ၊ တခြာတဟးကိုနောင်၊သွ။

ဘုရားလောင်၊ဒေါ၊ဖေး သွ၊ပေးစွိုးခွါ၊နိုင်းယို -

“သွ၊ပေးစွိုးခွါ၊ဖုံးဟွေး -

သီမဉ်းလွိုက် သီခင်းလမ်းအုံ ဗိမာန်ဖုံးနဝ်၊ တွမ်းကျွက်
မွန်း၊ ထုမ်းလွိုက်မွန်း သောင်းမွူး ထာ၊ပြင်းကိုနော၊ ထူးဒျားသွေ့
အင်းချင်းတခြာကိုယို၊ ထွားလွိုက်အုံသွေ့ ခွေခင်းလမ်းအုံ ဗိမာန်
ယိုနော” ဘုရားလောင်၊ ဒေါ၊ဖေးနိုင်းနောင်၊။

လူ၊ပေါင်းဖုံးအကို ကနားဘုရားလောင်၊ငမ်း လူ၊ပညားသား
ဖုံးနဝ်၊ ထူးဒျားခင်းလမ်း အင်းချင်းမွူးတန်အာ တခြာကို၊ ထွား
လွိုက်အုံသွေ့ဒျား ဘုရားလောင်၊ခင်းလမ်း ဗိမာန်၊ အုံထန်းထို၊တမ်း
တဖြာ၊ဖြာ။

တနားတောင်း ဘုရားလောင်၊ငေါင်း လူ၊ပညားတအိုင်ထင်း

(၄၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

သားဖုံးနောင်ရိုး -

“အံတခြာကိုနောင်၊ နီအတွက်တာ၊ အကျိုးအောင်းကဲး ထမဲ့င်၊ နီနောင်၊ အောင်းတို့က်ချားဒုံ၊ အံဟော့ဟော့ချားဝေင်မ၊ လ၊အာလာဘ်၊ လိုလွဉ်ကပ် လိုလွဉ်တင်း” အံချား ထားပြင်းပြင်း ကို၊ လွိုက်သေင်းမွူးထိုထိုလောင်းဖုံးနောင်သွ။

ငွေသီးကအံတွင်၊ တိုးတနီတော့၊ ခမ်းတန်စွေးမွေးစွဉ်း ထာ၊ တလီမာသန် သေင်းမွူးကတန်တဲ အသောင်အရင်၊ အရဲး အကမ်းအဲဉ်ထောင်း၊ ကွပ်နောင်မ၊ အရီးရီးလန်၊ သေင်းမွူးတန် ဝလင်၊ လူဖုံး အောင်းလွင်ထိုစွဉ်းထာသွ။

တိုးဘုရားလောင်းသီးခင်းလမ်းနောင်၊ ရဲကမ်းအင်းအာ၊ တခြာတန်တင်တော့၊ တလီမာအော့လတင်း တမွူးမွူး၊ တလီ လွဉ်ဆလဖဲပလီ၊ တလီလွေလ၊ သေင်းမွူးအနာကီသူလွမ်း သွ။

သေင်းမွူးတန်ဝလင်၊ ဗိမာန်းကပြင်ထိုဒါ၊ လူဖုံးနောင် အားကျိုးခရား အဲဉ်ထောင်းဒွမ်တင် စွီးအပို ပွော့အလီဖျော်လွဉ် ဟိမဝန္တာ၊ ခြင်းနယ်ငွေသီး ကမော့ထာဒုက္ခခရားဖုံးနောင်တင် လူဖုံးလွေလင်းနယ် ဘုရားလောင်းတော့၊ ဘုရားလောင်းဒေါ့ရဲင်း ယို -

“ပေါးတနားတောင်း ပညားသျှိုငေါင်း၊ ပေါးလွေးအုံ အစွဲး အကမ်း တအံ့ဉ်ထောင်း အရပ်နောင်၊ မော့ဟားထာဒုက္ခ နဲင်းယို ဒျားရင်၊ (လှိုခြာ) ဖူးဝေးစွိုးစွိုး မဉ်းအာနောင်၊ ဟောင်း၊ အွိုးတခြာ သောင်းမွူးမဉ်းအာနောင်၊ ဟောင်း၊ ပေါးအောင်းခေါ် တမွူးဒျားနပ်၊ သောင်းမွူး မဉ်တန်နဲင်းမဲ့င်တန် တလီ၊ထွို့လန်အစွိုး၊ တလီ၊ဒီး နွောင်ဒျား၊ ဝ၊ပြားထိုဟား” အကျောင်း၊ ဘုရားလောင်း၊ ရိုးနဲင်း နောင်သွ။

“တကားသီးဖုံးဟွေး -

သောင်းတမွူးတွမ်းတမွူး ကအောင်းစပ်လွေးလို့ဝင်၊နောင်၊ တလီ၊တမာ၊ဝ၊နွောင်၊တောင်း၊ တကားသီးတဲ့ ပေါးလွောင်းပူးလို့ ဝင်၊နောင်၊ ရန်နဲသူး တယားနွောင်၊တောင်း၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ တကား သီးဖုံးနောင်၊ ဖူးဝေးစွိုးစွိုးဖုံးဒျား၊ လိုးလွောင်းပူးလွေး လိုးသ၊ရေ၊ ငါးလို့ဝင်၊” မိန်းလင်၊နဲင်းနပ်၊ထွဲ့ထွဲ့၊ ဟော်၊ဒေါ့၊ပါနဲင်းယို -

“ဘုရားခွေ ပရိသတ်ဖုံး ယိုခါနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာ ဖို လူ၊ပရိသတ်ဖုံးသွ။ ဘုရားခွေယိုနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို လူ၊ပညားသျှိုနောင်၊” အကျောင်း၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွ။

(၄၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

**ထွားသွဉ်ဟော်ကျပ် “ရုက္ခဓမ္မဇာတ်” ယိုတဲင်
ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညာ၊၊ ကလ၊ဒါး
ထာ၊သေ တရာ၊ဖုံ၊နပ်၊ -**

၁။ ဖူးဝေးစွိုးစွါ၊ မဉ်းလွောင်းလွောင်းပူးပူးလို့ဝင်၊နောင်၊
ရန်၊သူ၊ လွဉ်ယားနွောင်၊တောင်း၊ ၊

၂။ အရဲ၊အကမ်း သွ၊ခွ၊အဲဉ်ထောင်း ပေါ၊အောင်းခေါ်တဖြာ၊
လွှမ်းနောင်၊ ရန်၊သူ၊ လွဉ်ထူးမဲ့င်၊ခါလ၊ ၊

၃။ ဖူးဝေးစွိုးစွါ၊ နီလို၊ချင်၊ချင်၊ မဉ်းတဲ၊ မဉ်းခေါင်းလို့ဝင်၊
နောင်၊ မော့၊တောင်းထာ၊ဒုက္ခ၊ ၊

၄။ နားပညာ၊သျှိုငေါင်း မော့၊တောင်းထာ၊ဒုက္ခ၊ နားတင်း
ပညာ၊သျှိုငေါင်း မော့၊စောင်းထာ၊ဒုက္ခ - စတင်နဲ၊င်း
နောင်၊ဖုံ၊သွ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၄၃)

ရက္ခဗေဒဇာတ် ကဗျာ

- ၁။ ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို - ဗွန်ထိုအံ့ချား
ရွှံ့ရန်ဝင်းမွေး - ဖူးဝေးအများ
ဗွေးဘုရားကျွေး - ဆွံ့မ၊ခါးဟား
ထူးသက်သေး - ဟော်၊ဖေး အိွေးစခါ ။
- ၂။ လောင်တော့စခါ - လူထွာဖိုဟား
ထွားအံ့ဟပ်ရော့ - ငွေဒေါ့နယ်ခါ၊
ငွေငေါင်း - မဂ္ဂ - မွိုက်လူ အံ့မား
သောင်းတန်ဝ - ယပ်သ၊ ကော့မားချာ ။
- ၃။ သောင်းမွူးဖုံးအာ - ချာငါအောင်းဗူး
တလီသန်ယောင်း - ဝ၊တောင်းမွော့သူ၊
လွှာင်းဗူးလိုစား - လွဉ်ယားရန်းသူ၊
လ၊နွောင်တောင်း - ဗွေးစပ် ခြိုင်းနယ်သွ။ ။

ရက္ခဗေဒဇာတ် သွတ်၊ထွဲယိုသွ။

နာ၊နောင်၊ လို၊နဲ့ - တိရစ္ဆာန်နဲ့

- ၁။ ထိုးဖုံးနောင်၊ ပေါးပါ၊အဲင်း အသွ၊တဲ့
ငွေ၊သီး လွေ၊အဲင်းဟံ - ရန်းသူး ။
- ၂။ ဖိုးဖုံးနောင်၊ ပေါးပါ၊နဲင်း အသွ၊တဲ့
ငွေ၊သီး လွေ၊နဲင်းဟံ - ရန်းသူး ။
- ၃။ နာ၊ဟာ - စွိုးခွိုးမော့ထာ၊ဒုက္ခနောင်၊
နာ၊ထွားမော့နဲင်းနောင်၊နဲ့ ၊
သညင်၊ငွေ၊သီးယို နာ၊စွဲကိုဒုားနဲ့ ။
- ၄။ ခွေချမ်းသာ၊ငါးမဉ်းထွူ - ပါ၊မဉ်ဒုက္ခဒုက္ခ
ခွေလ၊ငါးမဉ်းထွူ - ပါ၊မဉ်မွမ္မ
နာ၊နိစ္စက်ချာ စွိုးခွိုးနဲင်းနောင်၊နဲ့ ။
- ၅။ နာ၊မဉ်းရက်ချာတင်း - စွိုးခွိုး၊
နာ၊မဉ်းနိစ္စက်ချာ - စွိုးခွိုးနောင်၊
နာ၊ညမ်းလဲဉ်းက “ ထိုး ”
နာ၊သွီးလဲဉ်းက “ ဖိုး ” ကွေးနော ။

၇၅။ မစ္ဆဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်) ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအုံသတင်သွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဂွန်းကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွို၊တွမ်း “နီဗ္ဗေဒဘုရား အွဉ်းလော့ခမ်း”
တဲင် ဟော်နယ် “မစ္ဆဇာတ်”ယိုသွ။

အွိုးခေတလဲင်၊ ကောသလခမ်းကို ခမ်းလော့တောင်းတဲင်
ဗူမ္မိဖုံး၊ နှုးနားထိုလို့၊ ထီအုံးထီခြောင်ဖုံးတဲ ထီသေ့လို့၊ ဇေးတ
ဂွန်းကျောင်း၊ငါထျှ၊ ထီနောင်နောင်လဲ ထီအဲဉ်ထင်းဒွါမ်၊ ကတရေ၊
သော့၊ ဟံးဟော့ဗျက်ကို ထပေးဖုံး၊ ကြွေဖုံးနောင်၊ စောက်အားဖုံး၊
လေ့ဖုံး တွမ်းအဖြောင်း (ကဗ္ဗန်ပသီး) ဈူဈူဖုံးနော်၊ ထုမ်းအံးပေါက်၊
ထုမ်းအံးစီ၊ ထုမ်းအံးပီတော့၊ ထပေးဖုံး အင်းတဉာ၊ အောင်းတဝီ၊
တွင်း၊ လေ့မျော့စွဉ်းချား၊ စောက်အားယမ်း တွမ်းအခင်း အံးငင်းပဉ်
ခေါင်ခေါင်။

ကြွေအောင်းမွန်တွင်း၊ လေ့တန် ချားတလာ တွမ်းအဖြောင်း
နာဈူဈူ အံးပေါက်၊ရီး အကတူး၊ အံးထွို၊ထူးအခင်း၊ အံးငင်း
အနမ်းကို၊ ဗွန်ထိုဗ္ဗေဒဘုရား ကထင်းထီး ထီသေ့ထကြွေသီအာ
တဲင် မဟာကရုဏား ဖေးအားသကို “ဟန်းနီယို ခွေအွဉ်းလော့
လင်၊ကခမ်းမ” ချ၊သ၊နဲင်းနောင်သွ။

ထာထင်းလေတဲင် ဗ္ဗေဒဘုရား၊ဖြားမဲ၊ အခိန်းကထင်းတွိုး
တဲင် ပါတွမ်းသံးဃား လွေ့တွံ၊သွမ်း၊ ဝေင်သာဝတ္ထိကို၊ တွံ၊သွမ်း၊

(၄၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့ (၇)

သွံ၊သွမ်၊ထွါ ဖျော်ချာသင်၊ကျောင်း၊ဇေးတဝွန်း၊ ကျွဲ၊လွေ၊ ဇေးတဝွန်းထီနောင်ထျ၊ -

“အာနန္ဒာ - ထူးလွဉ်သင်္ကန်းပွိုင်းသူ၊ ခွေအီးလူးထီ ဇေးတဝွန်းထီနောင်ကိုယို”

“ဩဗွေ - ဇေးတဝွန်းထီနောင်ကိုနောင်၊ ထီအဲဉ်ထောင်းဒွါမ်၊ အောင်းကိုင်ဟံးဟေးလွါမ်၊ မွေးတင်းနဲအော်”

“အာနန္ဒာ - ဗွေဘုရားသီးအစွန်၊နောင်၊ အတန်မွေးစွဉ်းထာ၊ နာ၊လွေ၊ထူး (တေးတေး) ဟေး သင်္ကန်းပွိုင်းသူ၊” ဗွေဘုရားမိန်းနဲဉ်းနောင်ထွါတင် ဗွေအာနန္ဒာတဲ (လောင်းထင်းပွါးဒွါမ်) လွေ၊ထူးသင်္ကန်းပွိုင်း လွဉ်ကပ်၊ ဗွေမျတ်ဘုရားတဲ ပြတ်သင်္ကန်းပွိုင်းထင်းသွါ ပိုင်သင်္ကန်းပိုင်၊ “ကျွဲ၊လွေ၊ ဇေးတဝွန်းထီနောင်ထျ၊ လွေ၊လူးကထီမ၊”မိန်းနဲဉ်းနောင်ထွါတင် ဒင်ကာကျွဲ၊ငါလွေ၊ အုံထွိုင်းတဖူ၊ (စောင်၊တန်၊) ကိုနပ်၊သွါ။

နောင်တွင်၊ တလဲင်းချင်၊ ခွန်သီကျာ၊ ပဏ္ဍု၊ကမ္မလာ၊ လုံးစမ်းပျားနောင်၊ လျားနယ်စွဉ်းတင် “အကျောင်၊ခရား အောင်းဒါ၊ နဲဉ်းမဲ့၊နဲး” ကထင်းဆင်းချင်းတွေး၊ မော့စွဉ်း နီဗွေဘုရားအီးသပ္ပါယ်ထီ၊ ဟဲ့လွဉ်ခွန် လူးမို့ထွါတင် -

“ယိုမောင်း ခွန်လူးမို့ဟေး -

ဗွေဘုရား အီးသပ္ပါယ်ထီ၊ ကျွဲ၊လွေ၊အုံထွိုင်းလဲဉ်း တဖူ၊

(စောင့်တန်း)ကိုသူ၊ အွဉ်းလော့မှိုင်မှိုင်ခမ်း၊ အွဉ်းလော့စွစ်စွစ်၊
ကောသလခမ်း တခမ်းလုမ်းနော့” ခွန်သီကျာ၊ ထွဉ်းခွန်လူ၊မို့၊ခဲင်း
နောင်၊သွ။

ခွန်လူ၊မို့တဲ့ “ဟောင်သွ။ဗွေ” အားမခံဖေးခဲင်းနပ်၊ထွ။တင်
ကွဉ်ကွဉ်၊မို့၊အေးတဖွ။၊ ပိုင်ဆင်၊မို့၊အေး တဖွ။ထွ။ခါ သချင်၊ပါ
ငေါင်းခမ်းလော့၊ လွင်းစွဉ်းကရွဉ်းကွဉ်းလော့၊ လောကဓာတ်ဆ၊ကွဉ်း
ဖဲ၊သူ၊သွ။

ခမ်းအွမ်း၊ အောင်ဆ၊ကွဉ်းထင်းလွဉ် တဖွ။ခြောင်၊ အင်း
တဖွ။ခြောင်၊ ထွာတောတရျာ၊တရောင် ခေ့၊ကရစ်၊ထံ ခြိုင်းသန်
ငေါင်းသင်း၊ တဆင်းလွမ်း၊ ခမ်းလော့တန်၊ ဇေးတဝွန်းထီနောင်ယင်
ထီဗွေမိတ်စွဉ်းဒျား၊ ဗ၊လွဉ်စွဉ်းတဖွ။ (စောင့်တန်း) ငွါနောင်၊သွ။

နီဗွေဘုရာ၊ သပ္ပာယ်၊ထီ ထီနောင်နောင်၊ထွ။တင် ကွဉ်
သင်္ကန်း၊ပွိုင်း တချားတဲက်၊နီထပ်၊ မွိုင်ပတ်ပန်၊ကျို၊ထွ။တွေ့၊ ပိုင်
သင်္ကန်း၊ထွ။ခါ သဲင်၊ချာဂန္ဓကုဉ်ကျောင်၊ထျ၊ ဆွံ၊မ၊ ရဟန်း၊ဖုံးနပ်၊
သွ။

နောင်၊ထွ။တွေ့၊ နွို၊ငါကျောင်၊ကို ကိန်း၊တခင်း၊ စူထွေဖဲ၊
တပဲ၊သံးဃား၊ မွူးဟာပသားခိန်းတွင်၊ အုံပြုံးလို့ဝင်၊ဒေါ၊ခဲင်းယို-
“ဗွေပေးသီးဖုံးဟွေး -

(၄၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ထွားပွိုင်း နီဗွေးဘုရာ၊ ခန္တီး မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ဖုံးနပ်၊ပွိုင်း၊
(ခမ်းလော့တောင်းတင်) ဗူမွူးအမျိုးမျိုး ကထင်းနွေးနား၊ ထီအုံး
ထီနောင် ကထင်းသေ့၊ ထပေးကြေးဖုံး ကထင်းဒုက္ခနောင်၊ ဗုဒ္ဓ
ဗွေးမျတ် ကရုဏာ၊ဓာတ်တလာ ‘ယိုခါ အွဉ်းလော့ကခမ်းမ၊ သတ္တ
ဝါးဖုံး အီးလွတ်လ၊ထားဒုက္ခ’ ရေးရွယ်နဲင်းနောင်၊တင် ထူးသက်နီ၊
ပွိုင်းလူးထီ၊ ကွဉ်းလဲင်းသက်နီ၊ပွိုင်း အံ့ထွိုင်းတူ၊ (စောင့်တန်း)ဌါ၊
ခမ်းလော့ဟွာစွဉ်း တလဲင်းချင်၊ ကယ်ချွစ် ဝင်၊နမ်းဒုက္ခ၊ သ၊ဒုက္ခ
ထွူမ၊ ကျွ၊သင်၊ချာ ဓွေဗွေးကျောင်၊” ဗွေးပေါင်၊သံးဃား အဝ်း
အံ့ဖြားနဲင်းနောင်၊တွင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ကျွ၊လွဉ်။

ဗွေးဘုရာ၊ရီနဲင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

သီအံ့ပြုံးလို့ဝင်၊ ဒေါ့လင်၊ ငေါင်းထမဲ့င်၊ဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီး အွဉ်းဒေါ့ချာ၊ နီဗွေးဘုရာ၊ အွဉ်းလော့လင်၊
ခမ်းခရာ၊နောင်၊ချာ၊ ဗွေးအော်”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

သတ္တဝါးသီး မော့ထားဒုက္ခတင် ဓွေအွဉ်းလော့လင်၊ခမ်း
ဘဝယိုလွှမ်းတကာ၊တင်း စိုးရီးပန်ချာ ဓွေကထွာ ထခွန်တွင်၊နပ်၊တဲ့
အွဉ်းလော့လင်၊ဖိုလဲင်းနေနေ”

ထေနယ်ဟော်၊ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်းသွူ။

မစ္ဆဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုးစခါ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်း ထီနောင်ယိုနောင်၊ ထွာဒျား တခြာကို၊ ထွာဒျားထာပုံ၊ လိုတအံတောင်း၊ အတွင်းနောင်၊ခါ ဘုရားလောင်နဝ်၊ အောင်းထွာထပေး၊ တွမ်းအသွပဉ်ဖုံးဖုံး အောင်း ပြုံးထီနောင်နောင်ကိုသွ။။

တိုးတနင်းတွေ၊ ခမ်းလော့တောင်းထာနဲင်းယိုနေနေ၊ ဗျူဖုံးဖုံးနား၊ ထီအုံးထီခြောင် ထီသွေး၊ ထပေးကြွေဖုံးနောင်၊ ထုမ်းတရေဟး ဟံးဟေးဗျက်ကို၊ စတင်စောက်အားဖုံးနောင်၊ ထုမ်း အံးပေါက်ထပေးဖုံးသွ။။

ဘုရားလောင်သီး ဖူးဝေးစိုးစိုး၊ ထပေးဖုံး မော့ထာဒုက္ခ သီဟးလွနဲင်းနောင်တင် -

“ဖူးဝေးစိုးစိုး ထာဒုက္ခယို ပေါးလို့ခွေနောင်၊ ပါကောကယံး သားအဲဉ်ထောင်း၊ ဖူးဝေးစိုးစိုးဖုံး ဖေးကလွစ်ခန်း ထာသီ၊ အံးနေး သစ္စာ၊ အွဉ်းလော့လင်းခမ်းရာသုမ၊” ချသးနဲင်းနောင်ထွါခါ အောင်းဟံးဟေးဖြင်းကို ထန်းလွဉ်၊ ဘုရားလောင်ထတန် တဗျား အွဉ်းနောင်၊ အဲ့အမဲ့ နေးတွမ်းအမဲ့ခူးတဗျားနား နဲင်းပတ္တမုာလွှဲ၊ နဝ်၊ ထွားကီထင်းမို့လောင်း အင်ဖြောင်းလောင်းယို၊ ခွန်လူပဇ္ဇန်

(၅၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

နဲင်းယို -

“အိူ၊ ခွန်လူ၊ပဇ္ဇနိပေဉ်း - ခွေထီးခွေသွ၊ဖုံးနောင်၊ ခွေသ၊
ဒုက္ခမွေးစွဉ်းထာ၊ သီးလအဝ်း ထတန်နဲင်းခွေယို နာ၊အောင်းသေ
သွူမွေ့ နာ၊အွဉ်းလော့လင်၊တဝ်း ခမ်းနဲင်းမိုင်၊ဟောင်း၊ ထပေး
အချင်းချင်း အံးဒါးလို့ဝင်၊စွဉ်းတဲ့ ခွေနောင်၊ ထပေးနဲင်းဟူ၊ပေးငါ
တဲ့ ဖူ၊ဖိုဖိုတောင်း၊ အံးဖိုဖိုတောင်း၊ ခွေနောင်၊ မာ၊သီဖိုဖိုတောင်း၊
အံးဖိုဖိုတောင်းဝင်၊ ကွပ်ခွေငေါင်းသစ္စာယိုတွေ့၊ နာ၊အွဉ်းလော့
ဖေးသော့ ခမ်းဟိုင်း၊ ခွေဖူးဝေးစွီးစွီးဖုံးတဲ့နောင်၊ ခွေနမ်းယိုတဲ့နဝ်၊
အောင်းထာ၊ဒုက္ခကို ယံကထန်လ၊ နာ၊အွဉ်းစွ၊လင်၊သော့၊ နာ၊
အွဉ်းလော့လင်၊ ခမ်းနောင်၊နော့”

ဘုရားလောင်၊ အံးသစ္စာ၊ ကထင်းဒေါ၊နဲင်းနဝ်၊တင် ခွန်လူ၊
ခမ်းနဝ်၊ ဟွန်ခမ်းသ၊ဝ၊ အွဉ်းစွ၊လင်၊ခမ်း တဟွာတဟွာ၊ သတ္တ
ဝါးပေါင်၊အာ လွစ်ထာ၊သီ၊ ပျားသော့၊ဗားယင်းထီ နဲင်းနောင်၊
ဖုံးသွူ။

နီဗွေးဘုရားရို၊ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

ခွေကအွဉ်းလော့လင်၊ခမ်းနဝ်၊ ဘဝယိုလွမ်းမွေးတဝ်း၊ အိူ၊
စိုးရီးစခါ ခွေကထာထတန်နောင်၊တဲ့ အွဉ်းလော့လင်၊ဖိုလဲဉ်းခမ်း
နေနေ”

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရူး၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၅၁)

ထေန်ယံသက်သေ၊ ဟော်၊ဖေးဝတ္ထုနဲ့နောင်၊ထွါ ပေါင်၊
ချာဇာတ်နဲ့ယို -

“ယိုခါ ဘုရား (ခွေ) ပရိသတ်ဖုံးယိုနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ
ထွာခွေသွေ့ထ ပေးပေါင်၊ဖုံးသွ။ အာနန္ဒာယိုနောင်၊ မော့နောင်၊ခါ
ထွာ “ပဇ္ဇန္တ-ခွန်လူ၊ခမ်း” နောင်၊သွ။ ဘုရား (ခွေ)ယိုနောင်၊
မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို ခွန်ထတန်နောင်၊” အကျောင်း ပေါင်၊ချာဇာတ်
နဲ့နောင်၊သွ။

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် “ မစ္ဆဇာတ် ” ယိုတင်
ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညာ၊၊ ကလ၊ဒါ၊
ထာ၊သေ တရာ၊ဖုံးနပ်၊ -

- ၁။ လို၊ယံ အားဇာ၊နီး၊ ပေါ၊ထီးစိုးခွါ၊ မော့ထာ၊ဒုက္ခနောင်၊
နွှိ၊ကယ်၊ဖေးဒါ၊လွဉ်းလွဉ်း ၊
- ၂။ ငေါင်းသစ္စာ၊နောင်၊ အစွန်၊ထင်လဲဉ်းဝင်၊ ၊
- ၃။ ငေါင်းသစ္စာ၊နောင်၊ မာ၊လော့ဒါ၊စွဉ်းခမ်း ၊
- ၄။ လို၊သစ္စာ၊သားနောင်၊ လူ၊သီးခန်းတဲ့ယောင်း ငမ်းဗား၊
လွှဲ၊ဓမ္မ၊သစ္စာ၊လ၊တောင်း ၊

(၅၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၅။ ကွပ်လို့သစ္စာသားတဖြာတဲင် လို့အများသတ္တဝါး ချမ်းသား
လွဉ်၊အီ - စတဲင် နဲင်းနောင်၊ဖုံးသွ။

မစ္ဆဇာတ် ကဗျာ

၁။ ဇေးတဝွန်းကို - ဗွန်ထိုအံ့ဒျား
ခမ်းခေါင်း ထီသွေး - ထကြွေ၊နပ်၊ရား
မော့၊ထာ၊ဒုက္ခ - လွဉ်လွစောက်အား
ဘုရားဗွေ - မားဖေး ခမ်းလော့ဟွာ ။

၂။ လောင်၊တေားစခါ - ထထွာဖိုဗား
ခမ်းခေါင်း ထီသွေး - ထကြွေ၊နပ်၊ရား
မော့၊ထာ၊ဒုက္ခ - လွဉ်လွစောက်အား
လောင်၊ထပေး - မားဖေး ခမ်းလော့ဟွာ ။

၃။ စွိုးစွိုးဒုက္ခ - ထီးလွဇာနီး
အံ့ထွားဖိုတောင်း - ပါရောင်းချမ်ညီ၊
သစ္စာလို့ယံ - တနံ လူထီး
စွဲးကိုဗား - ချမ်းသား လုဗွန်ပီ ။

မစ္ဆဇာတ်ဝတ္ထု ထွဲယိုသွ။

မဲ့ဟက်၊မား ပါ၊တခွေကွေး

- ၁။ ထပေးချင်၊ချင်၊နပ်၊ အံးချာဒါးလို့ဝင်၊စွဉ်းတဲ့
ထယံ - ထတန်နောင်၊ အံးချာတမ်း - ထ
မားဒုက္ခချာတောင်း - စွိုးခွိုး ။
- ၂။ လို၊ယံ - လို၊တန်နာ၊နပ်၊ အံးခွဲ၊ချာတမ်း ယို၊
ယား၊ အံးချာချာတမ်း စွိုးခွိုးမွေးနေဟောင်း ။
- ၃။ ခွေခွေငါမဉ်းထွူ နာ၊အဉ်းသ၊
နာ၊မဉ်းအံးခွဲ၊ချာယို၊ယား
နာ၊မဉ်းအံးချာချာ စွိုးခွိုးနောင်၊
မဲ့၊ နာ၊ “ဟက်၊မား” ပါဒါး
“ပါ၊တခွေ” ကွေးနော ။

(၅၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၇၆။ အသင်္ဂီယဇာတ်

နီဗွေဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝွန်းကိုအတွင်၊ ပွိုင်းပွိုလွမ်း “ လို၊သာဝတ္ထိဝေင်၊ကို သီးလ
သားတဖြာ၊” တင် ဟော်၊ဗား “ အသင်္ဂီယဇာတ်” ယိုသွ။

ပါ၊သီးလသားနောင်၊ သောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း၊ ဗွေဘုရား
တပဲ့၊ တဖြာသွ။ တွိုးတနီ၊တွေ့၊ ကိစ္စအောင်းတင် လွေ၊လွဉ်၊
လောကွန်းသယ်းသား၊ တွိုးလွေ၊တခြာကို တထောင်းတွေ့၊ အံ့
ပဆားနောင်၊သွ။

မွူးဟာထားခေ၊ ကွန်းသယ်းသားဖုံး ဗေင်းလို့ထားတဲ့ ပါ၊
သီးလသားနောင်၊ ဗေင်းတောင်းထား၊ ထောင်ချာထောင်ငါတဖူး
သောင်းမွူးဆလ၊ စွန်သား ကျမ်းလွဉ်စွန်တဲ့ သမ်းထီးပါ၊သီးလသား
ဗေင်းတောင်းထား၊ “ ပါ၊သူ၊နောင်၊ အလျိုးပေါ်းဖေဝင်၊ကွေ၊ ပါ၊
သူ၊မဉ်းဗေင်းမ၊ လွေ၊စွန်၊ စွန်ယိုခါမဲ့၊ နောင်၊တင်းပါ၊” ယူးနဲင်း
နောင်၊တင် အံ့ပေါ်းပါ၊သီးလသား ဗေင်းထား၊ ပါ၊သီးလသား
အံ့လေနာ၊ ဗေင်းတင်းထားတွေ့၊ စွန်ဖိုင်းတင်းနောင်၊မ၊ ထာ၊တိန်း
အီးလေနောင်၊ စွန်သားဖုံး ထို၊သင်၊ထို့ခန်းချားနောင်၊သွ။

ပါ၊သီးလသားနောင်၊ ကိစ္စထင်းထွ။ ကတိန်းတွိုးသင်၊ချာ
ဝေင်၊သာဝတ္ထိနောင်၊ ထင်းလောင်း နီဗွေဘုရားနဲင်းယို -

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမိုင် (၇) (၅၅)

“ဩဗွေ - ပေါးပွေးနမ်းတဲ့ ပွေးဖေးပါဝင်၊ ပေါးပွေးဝင်၊
တဲ့ တွမ်းကပွေးနမ်းနောင်၊ ဗွန်ပီဝင်နဲ့ ဗွေးအော်”

“မွေးတကာ - ပေါးပွေးနမ်းတဲ့ ပွေးဖေးပါဝင်၊ ပေါးပွေး
ဝင်တဲ့ တွမ်းကပွေးနမ်းနောင်၊ ဗွန်ပီဝင်နောင်သနယ်”

“နီဗွေးဒေါ့နောင်၊ မွေးငါးဗွေး၊ ခွေသွဉ်းလွေလွဉ်၊ လော
ကျန်းသယ်သား၊ တို့တခြာကို အံ့ပဆားတင် ပါ၊ကမင်းထား၊
တဲ့ ခွေသွဉ်းမင်းတောင်းထား၊ ထောင်လေနာတဖူ၊ ပွေးနမ်း၊
ပွေးခွေသွဉ်းနမ်းတဲ့ တွမ်းကပွေးပါဝင်နောင်၊ ဗွန်ပီဝင်ဗွေးအော်”

“တကာဟွေး - စခါတဲ့ ပညားသိုသီးနောင်၊ ပွေးဒျားအနမ်း
တဲ့ တွမ်းကပွေးပါဝင်၊ ဗွန်ပီဝင်နေနေ”

ပါ၊တကာသီးလသားနောင်၊ တောင်းပြန်တင် ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊
ဟော်ကျာနယ်ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်သွ။

အသင်္ကယဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဟားရာဏသီးခမ်း ပျဟွဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်း
ဘုရာလောင်နောင်၊ ထွာပုဏ္ဏားမျိုး၊ ကထင်းတန်တင် ထီးကာမ
အပဲစ်တွေ့၊ ဗိုင်းဒျားရသေ့ရဟန်း၊ အံ့ဒျားဟိမဝန္တာ တခြာကိုသွ။

(၅၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

တို့၊ခ၊တလဲင်၊ အီးလွေ၊လူးခံးတသားတဲင် လွေ၊သွိုတွမ်း
လောကျွန်းသယ်းသား၊ တို့၊လွေ၊တခြာကို တထွောင်းတွေ့၊ အံ
ပဆားနောင်၊သွ။

မွူးဟာထာ၊ခေ၊ ကွန်းသယ်းသားဖုံး၊ ဗေင်းလို့ထာ၊တဲ့
ဘုရာ၊လောင်၊ရသေ့၊နောင်၊ ဗေင်းတောင်းထာ၊၊ နေးတွမ်းချာန်း
ချမ်းသားတဲင် ထောင်ချာထောင်ငါဒျားတဖူ၊ သေင်းမွူးဆ၊လ၊ စွန်
သားဖုံး၊ ကျုံးလွဉ်စွန် လောကျွန်းသယ်းသား၊ ဝွေ၊သီးသမ်းထီး
ရသေ့၊ထောင်ခေ၊တဖူ၊တွေ့၊ “မဲ့၊အဒေါ့၊ကွန်းသယ်းသား၊ ပါ၊
ရသေ့၊ မဉ်းဗေင်းတွေ့၊ထာ၊မ၊ နီအီးလွေ၊စွန်” ရေးနဲင်းနောင်၊၊ အံ
ပေါးရသေ့၊ ဗေင်းထာ၊၊ ရသေ့၊သံးထောင်လေနာ၊ တဖူ၊နောင်၊မ၊
ကျမ်းစွန် တလ၊တောင်း၊ ထာ၊တိန်းလေတဖြောင်းတွေ့၊ အောင်း
ညာ၊ဒေါ့၊လွဉ် ကွန်းသယ်းသားနဲင်းယို -

“လောကျွန်းသယ်းသားဟွေး - သေင်းမွူးဆ၊လ တဖူ၊
ထောင်ခေ၊ ဗွေ၊ရသေ့၊မဉ်းအဲဉ်ထောင်းနောင်၊ နီလွေ၊စွန်သီ၊ သီ
တဒြို၊လို့ဗားထာ၊သနယ်၊ သီကေ၊ဇူ၊တင်းဗား ရသေ့၊နောင်၊၊ မွူး
ရောင်၊မဲ့၊ ပူးဇေးတဲးတဲးဝါးဝါး ရသေ့၊နောင်၊နော” ရှိ၊နဲင်းနောင်၊
ထွူ၊ခါ သဲင်၊ချာထို၊လို့ခန်းဒျား။

ထာ၊ကထင်းလေတွေ့၊ လောကျွန်းသယ်းသား လွေ၊ထွား
စွန်သားခြောင်၊၊ ထီးစွဉ်းစွဉ်းတောင်၊၊ လုံးတူး-စတဲင် လက်နက်

နဲင်းနောင်၊ဖုံးတင် ဟွန်ငမ်းသုဝ၊ လွေ့ထေ့ဘုရာ၊လောင်၊ ရသေ့၊
ထျ၊ထွာ၊ ရီနဲင်းယို -

“ဩဗွေ - မဟာနောင်၊ နီဗွေအောင်၊ထီးစွန်သားဖုံးနောင်၊
နဲ့အော်”

“မွေတကာ၊ - ခွေအောင်၊ထီးဒျာ၊ ဝွေသီး”

“နီဗွေထီး စွန်သားနဲင်းနောင်၊နောင်၊ ငမ်းတောင်း၊ သုဝ၊
တောင်းနဲ့ ဗွေအော်”

“တကာ၊သီးဖုံးဟွေ - ရွဉ်ခံ၊ဥစ္စာ၊ အောင်၊သားမ၊ သုဝ၊
ငမ်းစွန်မွေတောင်းနဲ့၊ ခွေယို ရွဉ်ခံ၊ဥစ္စာ၊အဲဉ်ထောင်းဟ ငမ်းတောင်း
နောင်၊သနဲ့တကာ၊၊ ခွေနောင်၊ အံခန်းဒုံကိုတဲနောင်၊၊ အံခန်းတခြာ
ကိုတဲယောင်း ငမ်းခရာ၊အဲဉ်ထောင်း”

ရသေ့၊ကထင်းဒေါ၊နဲင်းနင်၊တင် လောက္ခ၊နဲင်းသယံးသားတဲ
သု၊ရေ၊နစ်သက် လူ၊ကပ်ရသေ့၊နောင်၊၊ ရသေ့၊နောင်၊တဲ တသက်
လုမ်းပွါ၊မျာ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတရာ၊လစ်၊ပါ၊တင် ကထင်းသီနောင်၊
လဲဉ်းကီထင်း ဗြဟ္မာ၊ခမ်းသူ၊သွ။။

ဗွေမျတ်ဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နဲင်းနောင်၊ထွ။ခါ -

“ဘုရာ၊ (ခွေ) ပရိသတ်ယိုခါနောင်၊ မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖို
လောက္ခ၊နဲင်းသယံးသား၊ ဘုရာ၊ (ခွေ)ယိုနောင်၊ မော့၊နင်၊ခါ ထွာ
ဖိုရသေ့၊”နောင်၊ အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွ။။

(၅၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

**ထွားသွဉ်ဟော်ကျပ် “အသင်္ကီယဇာတ်” ယိုတင်
ကလ၊အီ သတိ၊ ကလ၊အီပညာ၊ ကလ၊အီ၊
ထာ၊သေ တရာ၊ဖုံးနပ်၊ -**

၁။ ပေါးအုံရန်းသူ၊ခြာနောင်၊ အုံသတိ၊တိ၊ အုံသွောင်သွောင်
ဟး ၊

၂။ ပေါးအုံသတိ၊တိ၊ ပေါးအုံသွောင်သွောင်နောင်၊ ရန်းသူ၊
ကျမ်းတလ၊တောင်း ၊

၃။ ရွဉ်ခံ၊တရြ၊အင်းမ၊ ငမ်းသ၊ဟး တခွန်၊စွန်၊ ရန်းသူ၊ထူး၊

၄။ ရွဉ်ခံ၊တရြ၊ တအဲဉ်ထောင်းသားနောင်၊ အုံမဲ့င်၊ကိုကိုတဲ့
ယောင်း ငမ်းဟးတောင်း စွန်တခွန်၊ - စတင်နဲင်းနောင်၊
ဖုံးသွ။။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၅၉)

အသင်္ကီယဇာတ် ကဗျာ

- ၁။ ကျောင်းဇေးတဝွန်းကို - ဗွန်ထိုအံ့ချား
ပွေးနမ်း သေဒါး - တကားတဖြာ၊
လွေ့လွဉ်းလောသား - ပွေးထွားလေဗား
စွန်မလ၊ - ခွဉ်းချ၊ သင်္ဃေလို့ချာ ။
- ၂။ လောင်းတော့အံ့ည - ဟိမဝန္တား
လွေ့လွဉ်းအံ့ထွား - လောသားအများ၊
တခွန်၊ စွန်ငမ်း - ပွေးနမ်း သေဒါး
စွန်မလ၊ - လုံးထျ၊ သင်္ဃေလို့ချာ ။
- ၃။ အံ့ရန်းသူးခြာ - နောင်၊ခါ သွောင်ဗား
ကျမ်းမျိုးမိုင်၊ယင်း - လ၊တင်းလာ၊လာ၊
ရွှင်ခံ၊အာမ၊ - ငမ်းသ၊ ထွာဒါး
ရွှင်အံ့ထောင်း - ငမ်းတင်း အံ့တခြာ ။

အသင်္ကီယဇာတ်ဝတ္ထု ထွေယိုသွ။။

(၆၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

တွမ် ရွမ် လွမ်

- ၁။ စွန်တခွန်၊ထာ၊ အဒိန္နာ ၊ ဘုရား တကျိုက်တောင်း၊
- ၂။ မဉ်းသီတိုးဆိုင်၊ ၊ ထဲငါးရိုင်၊ ၊ ပါ၊မိုင်၊တကယ့်တမ်း၊
- ၃။ လို၊ခိုတဖြာ၊ ၊ ထုမ်းကျို၊စာ၊ ၊ လွှဲပါ၊ အံးမတောင်း ၊
- ၄။ လူ၊ဗားတန်၊ဗား ၊ ခြွေချမ်းသာ၊ ၊ ယံငါးဆင်၊ရဲ၊တမ်း၊
- ၅။ အားရိုင်၊စူခင်း ၊ သွံ၊အပျင်း ၊ တဆင်း၊ ဒုက္ခစောင်း ၊
- ၆။ အားရိုင်၊စူခင်း ၊ သွံ၊ဟပ်ထင်း ၊ တဆင်း၊ခြွေစင်းစင်း ၊
- ၇။ လို၊ခိုပဉ်ဖြာ၊ ၊ စွန်အံးထာ၊ ၊ အများ ထင်းတန်တမ်း ၊
- ၈။ လို၊ခိုပဉ်ဖြာ၊ ၊ ထုမ်းကျို၊စာ၊ ၊ အများ ထီးဖွီတမ်း ၊
- ၉။ ထုမ်းတွမ်-ထုမ်းရွမ်၊ ထွာအလွမ်၊ မဉ်းဟွမ်ဝင်၊တဲ့၊ခင်း။

၇၇။ မဟာသုပိနဇာတ်

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သတင်းသွံ့၊ သာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်း၊
ဇေးတဝွန်းကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ ထားပင်းမင်း တဆီသူချက်”
ဖုံးယိုတင် ဟော်၊ဗား “ မဟာသုပိနဇာတ်” ယိုသွ။

အိန္ဒြိယတနီ၊ တိန္ဒြိယတဟာ မွူးကျွဲ၊ နာလွဉ်းအခိန်းတွင်း၊ ခွန်တန်
ကောသလ ပင်းမင်းထား၊ တဆီသူချက်၊ မဲ့ကထင်းသေနောင်၊
ထားလေတောင်းအိန္ဒြိယတင် သုဂဟုန်ငမ်း အံ့ထိုင်းနေးခန်း ခင်းလမ်း
ပင်းကို ထားယိုလေထံစွဉ်း-တဲ။

ထားကထိုင်းလေနောင်၊ လိုသေလိုဒါး ဆရာပုဏ္ဏားဖုံး
ဖျော်ပြုံးခွန်တန်ထျ၊ ရီလွခန်းနိုင်းယို -

“ ခွန်တန်ရားဇာ၊ ပင်းဗားချမ်းချမ်းသားသားချားနဲ့အော်”

“ ပင်းမင်းဆန်ထား၊ တဆီသူချက်၊ ဟွန်ငမ်းယူးပက်ငါး
ပင်းဗားဟပ်ဟပ်တောင်း”

“ နီဗ္ဗေဒ ကပင်းမင်း တဆီသူချက်နောင်၊ ဒေါ့နယ် နီသွဉ်း
သီးမြိုင်သြ”

ခွန်တန်ကောသလ ဒေါ့နယ်ထွဲတင် -

“ ထားပင်းမင်းဖုံးယို အကျောင်းခရား အီးထွာဒါးနိုင်းမဲ့င်၊
ဟောင်း”

(၆၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့ (၇)

“ခမ်းတီအန္တရာယ်၊ နင်၊မိဖုရားအန္တရာယ်၊ (နီဗွေး)အသက် အန္တရာယ်၊ အန္တရာယ်ယိုသွံမျိုး တမျိုးမျိုး အီးထွာ ဗွေးအော်”

“ထားဗောင်းမင်း ယားတရတ်လားစားနဲ့၊ ယားတရတ်တလ၊ တောင်းစားနဲ့”

“ယားတရတ် လ၊တောင်းစားဒျား၊ ကွေးတွေ့၊ နီသွဉ်းသီး မဉ်းယားတရတ်နှောင်တင်း ထားဗောင်းမင်းယိုနင်၊ နီသွဉ်းသီး ကဒါး ခါ၊ ပညားနင်၊ ခရားထန်းကဲဒွမ်ထမဲ့”

“ပေါးနောင်တဲ ဖေးနေးကတရတ်ထို၊နောင်၊ အီးမားဟား နှိုင်းမဲ့”

“အီးတင်းဟားလူ၊ တမျိုးလစ်၊ဟားလစ်၊ဟား ဗွေးအော်”

“ပေါးနင်တဲ မားဟင်း၊ ခွေသက်ယို အပ်ဒျားသီ (ခွေသက် မွန်ငါမဉ်းထွဲ) မားချမ်းသားမွိုင်မွိုင်ဖေး ခွေသက်ယို”

“နန်းမွှန်းထမဲ့မဲ့၊ဗွေး၊ နီသွဉ်းသီး မားဖေးမွိုင်မွိုင်ဒျား မဟားရားဇာ၊ ဗွေးအော်”

ပုဏ္ဏားဖိုးနောင်၊ အီးလ၊အာရွဉ်ခံ၊ အီးအံးအီးဟားထာ၊တင် သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ လွေ့ချာလွေ့ငါ၊ ဆွမ်းချာဆွမ်းထော့၊ ခူးသော့၊ ထာ၊အောင် ရောင်ရင်ညက်၊ညက်၊တင် နင်၊တန်မလ္လိကာ၊ သေ တွေ့၊ လွေ့လောင်းဒေါ့ခွန် နှိုင်းယို -

“ပုဏ္ဏား၊ လွေ့ချာလွေ့ငါ ဆွမ်းဆရာဆွမ်းထော့၊ ခူးသော့၊
ထားအောင် ရောင်မွေးစွဉ်းထား၊ အမာ၊ထမိုင်၊ဖုံးနောင်၊ဗွေး”

“နင်၊မိဖုရား၊ဟွေး - နားနပ်၊ချမ်းသာ၊ ခွေဒါးယားခွမ်းယို၊
ရှူးတကဲ့င်း အီးအဲင်းသီသွူခွေ”

“ရှူးတကဲ့င်းကရိုးနောင်၊ ထမိုင်၊အီဗွေး”

“ခွေပင်းမင်းဆန်၊ထား၊ တဆီသူချက်

ပုဏ္ဏား၊ဖုံးရိုး - အီးထွာခမ်းထီ အန္တရာယ်၊ နင်၊မိဖုရား၊
အန္တရာယ်၊ ခွေသက်အန္တရာယ်၊-တဲ့”

“အန္တရာယ်၊ဖေးကင်က တွက်ဖေးဒါ၊ ဆရာ၊တန်ပုဏ္ဏား၊
နောင်၊ နီဗွေး ရီလဲဉ်းနဲ့အော်”

“အန္တရာယ်၊ဖေးကင်က တွက်ဖေးဒါ၊ ဆရာ၊တန်ပုဏ္ဏား၊
ကရိုးနောင်၊ ပါ၊မိုင်၊ဟောင်း”

“လူ၊လို၊ဗျဟွေး ဆရာ၊တန်ပုဏ္ဏား၊ ဗွေးဘုရားနောင်၊သွူ
ဗွေး၊ဩ၊ ဗွေးဘုရားနောင်၊မ၊ သေထွေ၊ချာငါ ရီပါသော့ ဗွေးဘုရား၊
နောင်၊ ဗွေး၊ဩ”

“ပေါးနောင်၊တဲ့ ထင်း၊ ထင်းရီစွဉ်းယိုခါ”

ခွန်တန်ကောသလတွမ်း နင်၊တန်မလ္လိကာ၊နပ်၊ ကန်းတော့၊
ရိုးသေး ဗွေးမျတ်ဘုရား၊ နီဗွေးဘုရားတဲ့ အီးအဲင်းငါး၊ စော့၊တက်

(၆၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

စွဉ်းချားနဲင်းယို -

“စောင်းစီးစောင်းစွဲ နဲစ်ဝဲဖျော်တို့၊ ကွပ်ပျိုးထမဲ့င်၊ဟောင်း”

“ခွေသွဉ်းပင်းမင်းဆန်၊ထား တဆီသူချက်၊ အီးတို့သက် အန္တရာယ်တင် ပုဏ္ဏားသီး အီးကယ်ခွေသွဉ်း၊ စုခွဉ်းသတ္တဝါး လစ်၊ ဟးလစ်၊ဟးသူ၊ အီးပူးဖေးလူ၊တဲ့ ပွေး၊ဩ၊ ယိုနပ်၊ ကွိုးတေးပွေး ဘုရား၊ ထားပင်းမင်းနောင်၊ခါ အီးထွာနဲင်းမဲ့င်၊ ပွေး၊ဩ”

“ပေါးနောင်၊တဲ့ ကပင်းမင်းအတို၊ငါးနောင်၊ လောင်းနယ်သွေ့ တချက်စီး - တချက်စီးဟဲ့င်း၊ ခွေထီး ခွေသေ လွှဲခွေအဲဉ်ထောင်း၊ ခွေငေါင်းမဲဉ်းဟး”

ခွန်ထားပင်းမင်း အမဲ့င် (၁)

“ဖိုးဖြင်းဥသဘ ဖြေင်းလွလွဉ်ထား၊ အများလွဉ်ထွား၊ ကွဲး ကား - မနဲင်းထွာ၊ ဆွတ်ချာထိုးလို့ချား’ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ပွေး ဩ”

ပွေးဘုရားဖြေချာ အမဲ့င် (၁)

“တကားခွန်တန်ဟေး -

ထားပင်းမင်းယိုအကျိုးနပ်၊ တို့ချားခွန်ကျင်းတရား တမဲဉ်း တောင်း အခိန်းသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ ခမ်းအွမ်းလွဉ်သွ။ ခြိုင်းသန်သွ။တဲ့

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ချာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၆၅)

ခမ်းလော့ထွာတဝ်း၊ ပြိုင်းချာယေန်ထို၊ချာ၊ နဲင်းနောင်၊ချာ၊ တကာ၊
ထွာတကာ၊သီး အန္တရာယ်၊မွေးတောင်။”

ခွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမိုင် (၁) ကဗျာ

- ၁။ ဖိုးဖုံးဖြင်းတန် - ခြဲသန် ထို၊ချာ၊
ပွိုးမိုင်၊နောင်၊ဗွေး - ယံဖေး ဟော်၊ကျာ၊
ခမ်းအွမ်း၊ မြိုင်၊ငဝ်း - လော့တဝ်း အရာ၊
နဲင်းနောင်၊ချာ၊ - ထွာဟ၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ။

ခွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမိုင် (၂)

“သောင်းမွူးဒေါ့ထန်၊ အဝ်းတထာ တသောင်းပေးလွှမ်းတဲ့
ကဝ်းလဲဉ်း၊ ရာ၊လဲဉ်း’ ပေင်းမင်းနဲင်းနဝ်၊ ဗွေးဩ”

ဗွေဘုရာ၊ဖြေချာ အမိုင် (၂)

“တကာ၊ခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပေင်းမင်းယိုအကျို၊နဝ်၊ တွိုးဆိုင်၊အတွက် လို၊သက်
တန်၊ဒွိုင်၊ အခိန်၊သူ၊နဝ်၊ လို၊မူးအီးတော၊လမ်း ပေးပေးပါးပါးထာ၊
လို၊မူးပေးပေးတဲ့ အဝ်းလဲဉ်းတွမ်းပိုတွမ်းဝါ၊ နဲင်းနောင်၊ချာ၊ တကာ၊
ကွပ်ထာ၊ပေင်းမင်းယိုတင် တကာ၊သီး ဘော၊အန္တရာယ်၊ တအဲဉ်
ထဝ်း။”

(၆၆)   ဇာတ်ဝတ္ထု   ငတ်ချာ၊ ငတ်ဆီ   အမဲ့င် (၇)

ခွန်ထာ၊ ဗေင်းမင်း   အမဲ့င် (၂)   ကဗျာ

- ၂။   သောင်းမွူးပေးနေ   -   အဝ်းဗွေ အရား
         ပွိုးမဲ့င်၊ နောင်၊ ဗွေ   -   ယံဖေး   ဟော်၊ ကျာ၊
         ရွယ်၊ ပေး   နင်၊ နမ်း   -   တေားလမ်း   ထို၊ ချား
         နဲင်းနောင်၊ ချား   -   ထွာဟး   တွိုးဆဲ့င်၊ ချာ   ။

ခွန်ထာ၊ ဗေင်းမင်း   အမဲ့င် (၃)

“ဖိုးမွူးတန်ဖိုးနောင်၊ နဲင်းတေားချား   ဖိုးမွူးပေးနဲင်း   ဗေင်းမင်း
         နဲင်းနောင်၊   ဗွေ၊ ။”

ဗွေဘုရား၊ ဖြေးချာ   အမဲ့င် (၃)

“တကားခွန်တန်ဟေး -
         ထာ၊ ဗေင်းမင်းယိုအကျို၊ နင်၊   တွိုးဆဲ့င်၊ ချာသူ၊   လို၊ ပေးဖုံး
         ရိုးသေးတဝ်းဒွမ်လို၊ တန်၊   ပိုပေးဖုံး   ရိုးသေးတဝ်းဒွမ်   မွိုးမိ၊   မွိုးမိ
         ဖူဖိုးနောင်၊   ခွင်းကားလယ်၊ ကွိုး၊   ပိုကဖေး၊   ခွင်းကားလယ်၊ ကွိုး၊
         လီ၊ ပေးကလွူး   အီးထွာနဲင်းနောင်၊ ချား   တကား”

ခွန်ထာ၊ ဗေင်းမင်း   အမဲ့င် (၃)   ကဗျာ

- ၃။   ဖိုးမွူးတန်နော   -   နဲင်းတော   အပေး
         ပွိုးမဲ့င်၊ နောင်၊ ဗွေ   -   ယံဖေး   ဟော်၊ သေး၊

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၆၇)

ဖူဖီမွိုးပါ - ကွို၊ချာ ပိုပေး
နဲင်းနောင်၊ချာ - ဆိုင်၊တာ၊ အီးထွာလေ့၊ ။

ခွန်ထာ၊မင်းမင်း အမိုင် (၄)

“တိုးဖိုးထီးတန်တန်ဖိုးနောင်၊ သော့၊တောင်းလော၊ သော့၊
တော့ချာ၊ ဖိုးပေးပေးပါးပါးဖိုး၊ တွေးလောတဲ့တနောင်၊တောင်း၊
တွေးတဲ့တတွေးတောင်းလော မင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ မွေးသြ”

မွေးဘုရား၊မြေးချာ အမိုင် (၄)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊မင်းမင်းယိုအကျိုးနပ်၊ တိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်ကျင်၊တရား၊
တမဲဉ်းတောင်းစိုး၊ ခွန်တဒါးတောင်းပညားစိုးသူ၊ လို၊သေလို၊ဒါး
လို၊ပညားသား လို၊တန်ဖိုးနောင်၊ ထွာဟားတောင်းလို၊တန်၊ ထောင်း
ထမ်းဟားတောင်း ခမ်းထီတားဂွန်း၊ လို၊ပေးပေးပါးပါး၊ လို၊တဒါး
တောင်း ပညားသား၊ လို၊ထာ၊သေထာ၊ဒါး တအိုင်ထောင်းသား
ဖိုးနောင်၊ ခွန်ဒင်းဖေးအရား၊ လို၊စားနပ်၊ဖိုးနောင်၊ ပညားအိုင်ထင်း
တင် ခမ်းထီဖေးနေးကတိုးတက် ဆောင်းရွက်ဖေးဒါးတောင်း၊ ခမ်း
ထီအီးဆုတ်ယုတ်ထိုး၊ လို၊အီးဒုက္ခအာ အီးထွာအာနဲင်းနောင်၊ချာ၊
တကား”

(၆၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမဲ့င် (၇)

ခွန်ထာပေင်းမင်း အမဲ့င် (၄) ကဗျာ

- ၄။ လောနဝ်ကထွေး - ကောတွေးဖိုးပေး
ပွိုးမဲ့င်နောင်မွေး - ယံဖေး ဟော်သေ၊
ခမ်းတွက်ထီတာ - ဒင်းချာ လိုပေး
မာဒါတောင်း - အဲဉ်ထင်း ထင်းထိုရေ ။

ခွန်ထာပေင်းမင်း အမဲ့င် (၅)

“သေတဟးနဝ် အမဲ့င်အင်းနီဖွဲ၊ အဖြောင်းအောင်းနီပင်၊
ပါဗွူးအဆားနီဖွဲ၊ အံးလို့နီဖွဲ၊ ပေင်းမင်းနဲင်းနဝ် မွေးသြ”

မွေးဘုရားဖြေးချာ အမဲ့င် (၅)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာပေင်းမင်းယိုအကျိုနဝ် တွိုးဆဲင်းချာ ခွန်ကျင်တရာ၊
တမဲဉ်တင်းစိုးသူမ အီးထွာ၊ တွိုးသူခါ ဆွဲဖျတ်တရာသားဖုံးနဝ်၊
အီးအံးလာဘ်နီဖွဲ၊ အီးထွာနဲင်းနောင်ချာ တကား”

ခွန်ထာပေင်းမင်း အမဲ့င် (၅) ကဗျာ

- ၅။ နီပင် သေဖြောင်း - အံးကြောင်း အဆား
ပွိုးထမဲ့င်မွေး - ယံဖေး ဟော်ကျာ၊
တရာဆွဲဖျတ် - အံးလာဘ် နီတား
နဲင်းနောင်ချာ - ထွာဟး တွိုးဆဲင်းချာ ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၆၉)

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၆)

“လိုးဖိုးနောင်၊ ပသေတကောက်ခံ၊ ကတန်းတသိန်းနှင်တင်
ထွဉ်းတော ထွီးမျောဆီးသော့၊ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ဗွေးဩ”

ဗွေးဘုရား၊မြေးရား အမိုင် (၆)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျိုးနပ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်ကျင်၊တရား
တမဲဉ်းတောင်းစိုးသူမ၊ အီးထွာ၊ တွိုးသူ၊ခါနောင်၊ လို၊ဟပ်ဟပ်
ဖိုးနောင်၊ ခြောကေနိ၊ ခင်းလမ်းတွိုက်၊ လိုးမွိုက်ဖိုးနောင်၊ ချမ်းသာ၊
အီးဖေးအပ်ထို၊ဟး ပိုမူးဗွာ၊ ပိုမူးဗွာနောင်၊ အီးထွာဟး လိုးယုတ်
လမ်းသာ၊ နဲင်းနောင်၊ချာ၊ တကား”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၆) ကဗျာ

၆။ မျတ်တကောက်ခံ၊ - အွဉ်းတံ၊ ထွီးဆီး
ပွိုးမိုင်၊နောင်၊ဗွေး - ဟော်၊ဖေး ရေ၊ကီ၊
မျတ်ပိုမူးနံ၊ - အိုင်းတံ၊ လိုးထွီး
နဲင်းနောင်၊ချာ - ထွာဟး ဒွတ်၊မဲ့ထီ ။

(၇၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ခွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမဲ့င် (၇)

“ပါ၊တဖြာ၊နောင်၊ အံဒင်း၊ ထာ၊အံတို့၊ (အံဒင်း၊ကလာထင်)
ဝေတဖြာ၊တဖြာ၊ အွင်းတလင်းလလင်း၊ ခုံးဆ၊လထွေးမွူးနောင်၊ အင်း
အံဆွမ်း၊ အံဆွမ်းထို၊ဒျာ၊ ပေင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ပွေးသြ”

ပွေးဘုရား၊ဖြေးချာ အမဲ့င် (၇)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပေင်းမင်းယိုအကျို၊နပ်၊ တွိုးဆဲ့င်၊ချာသူ၊မ၊ အီးထွာ၊
တွိုးသူ၊ခါနောင်၊ လို၊မူးဖုံး၊ အီးစံးပြယ် (မေးဖြ)ထာ၊၊ အီးစွယ်၊ဒပ်
ဖုံး၊ မည်မြိုင်းသန်အနမ်းဖုံး၊ မည်လယ်၊လွင်၊ထာ၊ဖုံး၊ တထွေးထာ၊အံး
ဖုံး၊ သီးလအဲ့င်ထောင်း၊ အကျင်၊အီးကဲ့င်၊ တွိုးအဝါ၊နောင်၊ ထုမ်း
ယပ်၊ယပ်၊ခဲင်းခဲင်း တွိုးအမာနပ်၊ အဲ့င်းတေး၊ဒျာ၊ အဝါ၊ပေး၊ ဖေးတေး
ထို၊ အဝါ၊ပေး၊ အီးထွာနဲင်းနောင်၊ဒျာ၊ တကား”

ခွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမဲ့င် (၇) ကဗျာ

- ၇။ တဖြာ၊ဝေသွူး - ထွေးမွူးအံးသေး
ဟော်၊နယ်မြိုင်ပွေး - ယံဖေး တောင်၊သေး၊
လို၊မူး၊ ခွင်းဆေး - ဖေးတေး၊ ဝါ၊ပေး
ဝါ၊တန်ရှိုး - ကွပ်ပိုး၊ မာယားလွေ၊ ။

ခွန်ထာ,ပေင်းမင်း အမုဲင် (၈)

“ခွန်ဟော်တခါ,ငါ့နောင်, ထီဖွိုင်,ခြင် အောင်းခူ ထီဖွိုင်, တန်၊ ထီဖွိုင်,တန်နောင်, ထီအောင်းဗွေသွူတဲ့ လစ်,ဖွဲ,သွစ်,နား လို,ကားကအင်း လွဉ်ထောက်,သော့,တိက်,တိက်,ဒျား ဖွိုင်,တန် ကို၊ ဖွိုင်,တန်ယို ထီအောင်းလွန်းအင်းလန်း ထွတ်,လွင်,နေးစွဉ်း ထာ, ပေင်းမင်းနဲင်းနောင်, ပွေးသြ”

ဗွေဘုရား,ဖြေးချာ အမုဲင် (၈)

“တကားခွန်တန်ဟေး -

ထာ,ပေင်းမင်းယိုအကျို,နပ်, တွိုးဆဲင်,သူ,မ, အီးထွာ၊ တွိုး သူ,ခါနောင်, ခမ်းထီအီးမွ ခွန်အီးကေန်,ခြော၊ ကိအာတောအခွဉ်း ထမ်,သာ,သားလောင်း၊ နမ်းတာ၊ လမ်းပါးထာ,မာ,နပ်, မာ,ဆောင်း ဟးနေးလွမ်,၊ ခွန် (လို,တန်)ဖုံး မွိုင်းထွဉ်းအံးမွိုင်းဒျား၊ အင်းမွိုင်း မာ,ဖေးဟးဒျား ခွန် (လို,တန်)သီးထာ,မာ,၊ အကောင်,အခွယ်, အခွဉ်းဖုံးတဲ့ အောင်းဖေးတိက်,တိက်,ဟး၊ အီးထွာလွဉ်နဲင်းနောင်, ဒျား တကား”

ခွန်ထာ,ပေင်းမင်း အမုဲင် (၈) ကဗျာ

- ၈။ ဖွိုင်,တန်ဗွေသွူ - ထောက်,စွူသော့,ဟး
မွိုးနဲင်းမုဲင်,ပွေး - ယံဖေး ဟော်,ကျာ,
လို,တန်တောင်ပဲင်း - သော့,ထင်း ဖေးဟး
ထမ်,သာ,သား - ခြောခြား တွိုးဆဲင်,ချာ ။

(၇၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၉)

“ထီနောင်တန် တနောင်နောင်၊ အို၊အထဝကိုသူ၊နောင်၊
ထီတဒူတန်၊ ထာ၊သားအခင်းနီပင် အခင်းလစ်၊ပင်ဖုံးနောင်၊ လွေ၊
အုံဖြိုးလွဒျား ထီနောင်သောင်၊ ထီနောင်အမော့မော့သူ၊နပ်၊ ထီစွဲ
ဒျား’ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ပွေးဩ”

ပွေးဘုရား၊ဖြေးရား အမဲ့င် (၉)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျို၊နပ်၊ တို၊ဆဲင်းရား ခွန်ကျင်၊တရား
တမဲဉ်းတောင်းစိုးသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တို၊အခိန်းသူ၊နောင်၊ အံးလာဘ်
ဆွဲ၊ဖျတ်တရား၊ မဲဉ်းတောင်း၊ လွှာက်၊မဲ့ငါပေးတန်၊ ခန္တီး မေတ္တာ
ကရုဏားအိဉ်ထောင်းတင် သယ်၊ခံးတောင်းလို့ဝင်၊ ရက်တောင်း
လို့ဝင်၊ သညင်၊တောင်းလို့ဝင်၊ အံးနောင်၊လို့ဝင်၊ အံးရွဲ၊လို့ဝင်၊
အံးစေ၊လို့ဝင်၊ နီစွက်လို့ဝင်၊ ကေပ်၊တမ္ဗို၊တမား၊ရွှင်၊ ကွီလွဉ်
တမ္ဗို၊တမား၊ အခွဉ်းတင် လို၊ဖုံးခံးနောင်၊တင်းတော့၊ အောင်းခမ်းကို
လွင်းထန်း၊ လွေ၊အုံလွတော ခမ်းကူခမ်းနား၊ လွင်းထာ၊ခိုးလျား၊
လွေ၊အုံဟးတော ခမ်းစောက်ခမ်းစင်၊ နဲင်းနောင်၊ဒျား တကား”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၉) ကဗျာ

၉။ တဒူနောင်ကို - သောင်ယို စွဲဒျား

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၇၃)

ကူနားအုံသေး - ယံဖေး ဟော်၊ကျာ၊
ခမ်းကိုခိုးလျား - ကူနား အုံသား
နဲင်းနောင်၊ချား - ထွာဟား တွိုးဆိုင်၊ချာ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၀)

“ခွိုးဒဲဉ်တဖျိုင်၊ကိုနောင်၊ ခ၊တခေါင်နောင်၊ ဗျက်၊ ခ၊တခေါင်
နောင်၊ ထေ့တောင်း၊ ခ၊တခေါင်နောင်၊ ထေ့ဟောင် ဒဲဉ်တဖျိုင်၊
ချင်းနောင်၊ ထွာသွံစား’ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ပွေးဩ”

ဗွေဘုရားဖြေချာ အမိုင် (၁၀)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျို၊နပ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်ကျင်၊တရာ၊
တမဲဉ်းတောင်းစိုးသူမ၊ အီးထွာ၊ တွိုးအခိန်းသူ၊ခါနပ်၊ ခွန်ကျင်၊
တရာ၊မဲဉ်းတောင်းတဲင် ခမ်းသားထီသားဖုံးတဲ့နောင်၊၊ လူ၊ဖုံးတဲ့
နောင်၊ နမ်းကျင်၊တရာ၊ကိုင်လို့၊ ခွန်တွမ်းထမ်းသာ၊ လူ၊ဖုံးတဲ့
နမ်းကျင်၊တရာ၊ကိုင်ထွော့၊ ခမ်းလော့ညီးတောင်း၊ တခမ်းကိုချင်း
တဲ့ ယရပ်ရပ်နောင်၊ တလီ၊သန်ခမ်းတန်ထီမွူး၊ ယရပ်ရပ်နောင်၊
ခမ်းလော့တောင်း၊ ယရပ်ရပ်နောင်၊ ခမ်းလော့မဲဉ်း၊ ခမ်းကတန်
အရပ်နောင်၊ ထီလုမ်း၊ ခမ်းတလော့တောင်း အရပ်နောင်၊ ကဆို့၊

(၇၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ခါ၊ထား၊မွူး၊ နွူးနား၊ သဲင်သင်လို့၊ ခမ်းကဟောင်းအရပ်နပ်၊ လ၊အာ
အီးထွာနဲင်းနောင်၊ဒျား တကား”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၁၀) ကဗျာ

၁၀။ ဒဲဉ်တဖျိုင်၊လျား - သွံစားထွာထီး
ပွိုးမဲ့င်၊နပ်၊ပွေး - ဟော်၊ဖေး၊ ရေ၊ကီ၊
ခွန်ကျင်၊ကဲ့င်ယော့ - ခမ်းလော့ မညီး
ထာ၊လုပ်၊သား - သွံစား မဗွန်ပီ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၁၁)

“စန္ဒကူးနုံးသားခြိုး ကတန်းတသိန်းနောင်၊ လဲင်းထိုးစွဉ်းဒျား
ဒေါင်ထီလျား’ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ပွေးဩ”

ပွေးဘုရာ၊ဖြေးချာ အမဲ့င် (၁၁)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျိုးနပ်၊ တွိုးဆဲင်၊ခိန်းခါး သားသနား
မဉ်းဆွတ်ယုတ်ခိန်းသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးသူ၊နပ်၊ခါ ရဟန်း၊အလဇ္ဇီ
(ရဟန်း၊တဝင်၊သ၊တောင်းဝင်၊)ဖုံးနောင်၊ တထွဲ၊လာဘ် (တထွဲ၊
တရာ၊အောင်းဆက်၊ မက်ဓမ္မပူ၊ဇေး)တဲင် အီးဟော်၊တငါတင် ခွေ
တရာ၊၊ ခွေတရာ၊နောင်၊ ခွေရေ၊ဖေးကလ၊ နိဗ္ဗာန်းဒျား၊ ဝွေ၊သီး

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၇၅)

ကရေးနောင်၊ ဖေးကလ၊တရာ၊အောင်းဆက်တင် ဂူ၊လို့မို့က် ထာ၊
ကျိုက်ထွေ့၊ အငို၊ကတန်း၊ ကလ၊အိန်ဗွန်း ခွေတရာ၊ဖုံးနောင်၊
ဝွေ၊သီးအီးလှိုင်းအံ့ထို၊ တွမ်းတခြို့၊ (ပစ္စေ၊လစ်၊ပါ၊)ဖုံးနောင်၊ချား
တကာ၊”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၁) ကဗျာ

၁၁။ ဟွမ်နံးသားမျို၊ - လှိုင်းထို၊ ဒေါင်ချား
ပျိုးမိုင်၊နပ်၊ဗွေ - ယံဖေး ဟော်၊ကျာ၊
ဗွေမျတ်တရာ၊ - ဟော်၊မာ၊ ရွဉ်တား
ဂူ၊လို့မို့က် - ရှိ၊ကျိုက် ဟော်၊ဇီးငါ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၂)

“ထိဆေ့ခြင် ကမ္ဘီနောင်၊ သံးတုံချားထိ’ ပင်းမင်းနဲင်းနပ်၊
ဗွေ၊ဩ”

ဗွေဘုရာ၊ဖြေရာ အမိုင် (၁၂)

“တကာ၊ခွန်တန်ဟွေ -

ထာ၊ပင်းမင်းယို အကျို၊နပ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်ကျင်၊တရာ၊
တမဲဉ်းတင်းစိုးသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးသူ၊ခါနပ်၊ လို၊ဟောင်လို၊ဒါး
လို၊ပညားသားနပ်၊ ခွန်တဖေးတင်းခင်းလမ်း၊ တဖေးတင်းအရာ၊
တဒင်းတင်းလို၊တန်၊ တွိုးလို၊ယုတ်ယက် လို၊မို့က်မက်ဖုံးနောင်၊

(၇၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ခွန်ရက်၊ ခွန်ဖေးခင်းလမ်း၊ ခွန်ဖေးအရား၊ ခွန်ဒင်းလိုတန် ခမ်းထီ
ဆ၊ကီယို လို၊မြိုက်ဖုံးနောင်၊ အီးထွာလိုတန်၊ လို၊ဟပ်သူးတေား
ကောင်၊ဖုံးနောင်၊ အီးမော့ထာ၊ဒုက္ခ၊ အီးနားဟးလို လို၊ယုတ်ငင်း၊
လို၊ယုတ်ငေါင်း လို၊မြိုက်ငါ ဖွီဖွဲင်ဖွဲင်ဖုံးနပ်၊ အီးထွာအထွူးအတွမ်။

သံးဃားဖဲ့တဲ့ ရဟန်းသီးလ တအဲဉ်ထောင်းသားဖုံး၊ ရဟန်း
ယုတ်ဖုံး၊ ရဟန်း၊ဖွီဖွဲင်ဖွဲင်ဖုံး အငေါင်းနောင်၊ အီးထွာအထွူး အ
တွမ်၊ တွိုးရဟန်းသီးလသားဖုံး၊ ရဟန်း၊မျတ်ဖုံး၊ ရဟန်း၊တဗွီးယေးန်း
ကေး၊ ဗွေးရဟန်း၊ဟပ်ဖုံး အငေါင်းနောင်၊ ဝင်၊အီးတနားတောင်း၊
အီးထွာနဲင်းနပ်၊ချာ တကား”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၁၂) ကဗျာ

- ၁၂။ ထီဆေ့ခြင်ဖွီ - တုံထီဆန်၊ငါး
ပွိုးမဲ့င်၊နပ်၊ဗွေး - ယံဖေး ဟော်၊ကျာ၊
လို၊ဖွီငေါင်းငါ - ယွမ်းအာ လို့ချာ
လို၊မျတ်ငေါင်း - ယွမ်းတင်း တွိုးဆဲ့င်၊ချာ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမဲ့င် (၁၃)

“လုံးတန် တကျာပဉ်လမ်းနပ်၊ အောင်းပေါ်ချာထီတခိုး
နဲင်းဖြီ’ ပင်းမင်းနဲင်းနောင်၊ ဗွေးဩ”

ဗွေဘုရားဖြေးချာ အမိုင် (၁၃)

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ထားပင်းမင်းယိုအကျို၊နပ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်ကျင်၊တရား၊
တမဲဉ်းတောင်း အခိန်းသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးအခိန်းသူ၊ခါနောင်၊
လို၊ယုတ်လို၊ယက် လို၊မွိုက်လို၊မက်ဖုံးနောင်၊ အီးထွာလို၊တန်၊
လို၊သေလို၊ဒါး၊ လို၊ပညားသားဖုံးနောင်၊ ကေန်၊ခြောဒုက္ခ၊ လို၊ဟပ်
လို၊မျတ်ဖုံးနောင်၊ ကောဆယ်၊ကပ်၊ ကောရိုးသေးသား အဲဉ်ထောင်း
ဒွါမ်၊ ဆယ်၊ကပ် ရိုးသေးဗားတောဒျား လို၊ယုတ်လို၊မွိုက်ဖုံး။

ရဟန်းသံဃားဖွဲ့တဲ့ ရဟန်းယုတ် ရဟန်းသီးလတအဲဉ်
ထောင်းသား၊ ရဟန်းဖွဲ့ဖုံးနောင်၊ ဩဇာ၊ဏားဏား အီးအောင်း၊
ရဟန်းသီးလသား ရဟန်းမျတ်ဖုံးနောင်၊ ကောဆယ်၊ကပ်၊ ကော
ရိုးသေးသား အဲဉ်ထောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်ငေါင်းဖုံးနပ်၊ ပါ၊တထူးတင်း
ပါ၊တနေးတောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်ပညားသျှင်း လို၊ဒါးလျင်းငေါင်းငွါ
ဖုံးနောင်၊ ထွာတောဒျား အစွီအဖိုင်၊ တွမ်းလုံးတန် ကအောင်းပေါ်
ထား၊ ထိတခိုးနောင်၊ ဗွန်ပီလို့ဝင်၊ အီးထွာရိုင်းနောင်၊ဒျား တကား”

ခွန်ထားပင်းမင်း အမိုင် (၁၃) ကဗျာ

၁၃။ လုံးတူ၊ တန်အော် - အင်းပေါ် ထီခိုး
ပွိုးမိုင်၊နောင်၊ဗွေ - ယံဖေး ဟော်၊ရိုး

(၇၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

လို၊မျတ်ငေါင်းနော - ရို၊တော ဖွီသိုး
လို၊မြိုက်ဒေါ၊ - ဟွန်ရော၊ ယွမ်းလို့ထို၊ ။

ရွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမဲ့င် (၁၄)

“ဒေးမွူးပေးပေးနဝ်၊ လေားအဲင်းပွန်စွဉ်း ရူးတကုင်းတန်၊
ဒေးမွူးပေးနောဝ်၊ အံးစိုင်စွဉ်း ရူးတကုင်းတန်၊ အံးမျေားစွဉ်း ရူး
တကုင်းတန်’ ပေင်းမင်းနဲင်းနောဝ်၊ ပွေးသြ”

ပွေးဘုရာ၊ဖြေးချာ အမဲ့င် (၁၄)

“တကားခွန်တန်ပွေး -

ထာ၊ပေင်းမင်းယိုအကျို၊နဝ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ လို၊ဖုံးမဉ်းဆွတ်
ယုတ်ခိန်းသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးအခိန်းသူ၊ခါနဝ်၊ (လို၊ဖြားတဲ့ သ၊တ
ဖြားတောင်းတင်) အီးလွာက်၊ကိလေးသားအလို၊ လို၊ခို ဖြားဖြား
ဖြီးဖြီးဖုံးနဝ်၊ အဲင်းကျားကျားကီးကီး လို၊မူးပေးဖုံး၊ လွာက်၊ဟး
လို၊မူးပေးအလို၊ ရွဉ်ခံ၊ဥစွာ၊ ကားကအဝ်၊ မာမူးပေး ထူးသိမ်၊လို့
ဒုာ၊ မာမူးပေးအံးနောဝ်၊ ငမ်းဟးမာမူးပေး၊ နဲင်းရူးတကုင်း ကငမ်း
ဒေးမွူးပေးနဝ်၊အတိုင်၊ အီးထွာနဲင်းနောဝ်၊ဒုာ၊ တကား”

ရွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမဲ့င် (၁၄) ကဗျာ

၁၄။ မျေားနောဝ်၊စွဉ်းရူး - ဒေးမွူးကပေး

ဇာတ်ဝတ္ထု၊ ငတ်၊ချာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၇၉)

ပွိုးမိုင်၊နောင်၊ဗွေ - ယံဗေး ဟော်၊လွေ၊
လို၊နိုက၊ဖြား - အိုင်၊ကျား နင်၊ပေး
မဲ့ထီဟူး - လို၊မူး အံ၊နွောင်၊ဝွေ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၅)

“စောက်အား ဝွေးဝွေးဝိုင်းဝိုင်းဖုံးအသောင် တရေ၊ယံစား
ဝါးဟသံ၊ခံ၊ဖုံး အောင်းအုံ၊ အောင်းရံ၊ဗားတော၊ဗျား စောက်အား
ပင်းမင်းနိုင်းနောင်၊ ဗွေ၊ဩ”

မွေးဘုရား၊ဖြေးချာ အမိုင် (၁၅)

“တကာ၊ခွန်တန်ဟွေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျို၊နင်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်အားဆွေ၊
ခွန်ထာ၊ဒါ၊ဆွေ၊စိုးသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးအခိန်းသူ၊နင်၊ခါ ခွန်နောင်၊
ထာ၊ဒါ၊ထမိုင်၊မိုင်၊ အိုင်ထောင်းတင် ငမ်းအစေ၊စိန်း ဥစ္စား အားဏား
ကိုင်ပြင်၊တွေး၊ ဝင်၊ကဒါ၊လဲဦးဝွေ၊နောင်၊ ဖေးတောင်းအရား၊ ဒင်း
တောင်းလို၊တန်၊ ဒင်းတော၊ဗျား လို၊ပညား တအိုင်ထောင်းသားဖုံး၊
လို၊ပညားဆွေ၊သားဖုံးနောင်၊ လ၊အားဏား အုပ်ချုပ်၊ဗားခမ်းထီတင်
မာ၊တငါတင်ထာ၊ ထမ်၊သာ၊လို၊ဒါ၊ ပညားအောင်းသားဖုံးနောင်၊
ထာ၊မာ၊ခြေတင် ကေန်၊မွဒုက္ခ၊ အံ၊မထာ၊တင် ရိုးသေးဗားတော၊
ဟဲ့၊ဗွေးဗားတော၊ အွမ်းဗားတော၊ ဆယ်၊ကပ်ဗားတော၊ဗျား အား

(၈၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ဏားသား၊ လို၊မြိုက်လို၊မက်ဖုံး နှဲင်းဝါးဟသံး၊ ကရံးဟး စောက်
အားနဝ်၊အတွိုင်၊ အီးထွာနှဲင်းနောင်၊ချာ၊ တကား”

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၅) ကဗျာ

၁၅။ စောက်အားအသောင် - ရံးရောင် ဟသံး၊
ပွိုးမိုင်၊နောင်၊ဗွေး - ယံဖေး ဟော်၊ကျာ၊
လို၊ယွတ်အသောင် - ရံးရောင် လို၊ဒါး
ခေတ်အားဏား - ထွာဗား တွိုးဆိုင်၊ချာ ။

ခွန်ထာ၊ပင်းမင်း အမိုင် (၁၆)

“ပွိုင်းလင်းနဝ်၊ ကေဖုံးယိုင်အင်းမဲ၊ ယိုနောင်၊ မဲဖုံးယိုင်အင်း
တောချားကေ၊ ကေဖုံးထီးညာ၊မဲတဲ့ လွင်းအုံနို့၊ဗားစွဉ်း ထာ၊ပုံကို’
ပင်းမင်းနှဲင်းနောင်၊ဗွေးဩ”

ဗွေးဘုရာ၊ပြေးချာ အမိုင် (၁၆)

“တကားခွန်တန်ဟေး -

ထာ၊ပင်းမင်းယိုအကျို၊နဝ်၊ တွိုးဆိုင်၊ချာ ခွန်တကျင်၊တဝ်း
တရာ၊စိုးသူ၊မ၊ အီးထွာ၊ တွိုးအိန်းသူ၊နဝ်၊ခါ လို၊ယုတ်လို၊ယက်
လို၊မြိုက်မက်ဖုံးနဝ်၊ လွေးအွမ်းခွန်၊ လွောက်၊ခွန်အလို၊ မာ၊မြိုက်ခွန်
တင် ခွန်ဒင်းဖေး၊ ဝွေးသီးအရာ၊၊ ခွန်ဖေးဝွေးသီး အားဏား၊ ကလ၊
အားဏားသားဖုံးနောင်၊ ထူးနှိုင်းဝင်၊တမြို၊ သိမ်၊နှိုင်းထို၊ ဝင်၊သွို၊

ခြံ၊ ထူးထံထို၊ ဝင်၊ဟံးယား၊ ဝင်၊ဗွေးမည်းစွယ်၊တရာ၊တဲ့ အားဏား
ဗွေး ကထူးသိမ်၊သားတွမ်း ဆွဲ၊ဖျတ်တရာ၊သားနပ်၊ ထွာတဖွဲ၊ချင်း
တင် ‘သီယို အွဉ်းဒါးနမ်း၊ ငမ်းတင်းနီ၊ ဆ၊ကီခွန်အမိန်းဒျား၊ သီ
ထင်းထမိုင်၊’ ရှိ၊နဲင်းနပ်၊တင် ဆွမ်းကျ၊တွယ်းဆာ၊ ခံးနွှောင်၊တင်း
ခွဉ်းတံးတွေ၊ ‘နီဗွေးသီးဟံးဒျား၊ နီဗွေးသီး ထူးသိမ်၊သော့သြ’
လောင်းဟးတောနဲင်းနောင်၊ လွင်းသဲင်၊လမ်း၊ ငမ်းဟးအားဏား
သား၊ အုံနွဲ့၊ဟးထာ၊လမ်းကို နဲင်းကောကအုံနွဲ့၊ဟး ထာ၊ပုံကိုနောင်၊
အတိုင်၊ -

သံးယားဖွဲ၊တဲ့ ရဟန်း၊သီးလ တအဲဉ်ထောင်းသား ရဟန်း၊
မွိုက်မက်ဖုံးနပ်၊ နီစွက်ရဟန်း၊ဟောင်ဖုံး၊ ကရက်သီးလ ရဟန်း၊ကျ
ရဟန်း၊မျတ်ဖုံးနောင်၊ ငမ်းဟးတော ရဟန်း၊မွိုက်တွေ၊ လွင်းသော့၊
ဟးတခြာကို ဗွန်ပီနဲင်း ကောကလွင်းဟးမဲနောင်၊အတိုင်၊ အီးထွာ
နဲင်းနပ်၊ဒျားတကာ၊ ကွပ်ထာ၊ပေင်းမင်းယိုတင် တကာ၊ဘော၊ရန်း
အန္တရာယ်၊ တအဲဉ်ထင်း” ဗွေးစောင်းဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ဖေး
နဲင်းနောင်၊သွ။။

ခွန်ထာ၊ပေင်းမင်း အမိုင် (၁၅) ကဗျာ

- ၁၆။ မဲယုင်ကေဖင်း - ပေင်းမင်း ကထီး
ပွိုးမိုင်၊နပ်၊ဗွေး - ဟော်၊ဖေး ရေ၊ကီ၊
ငမ်းဟးခွန်လို၊ - လွင်းထို၊ ဇားနီး
စင်၊ဟောင်ဒါး - ငမ်းဟး စင်၊မွိုက်ဖွီ ။

(၈၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ဗွေးဘုရား၊ ဟော်၊ကျာ၊နဲင်းနောင်၊ထွေ၊တော့၊ ဟော်၊ဒေါ၊ပါ
နဲင်းယို -

“တကာ၊ခွန်တန်ဟွေး -

တကာ၊ကမင်းမင်း ထာ၊မင်းမင်း တဆီသူချက်ယိုနောင်၊
မင်းမင်းတကာ၊လွှမ်းမွေးတောင်း၊ ခွန်စခါတဲ့ မင်းမင်းဖိုချား၊
ပုဏ္ဏားဖို၊ အင်းတင်းလူ၊တင် စူ၊ယင်းပညာ၊သျှိုငေါင်း၊ ပညာ၊သျှို
စခါနောင်၊တဲ့ ဟော်၊နယ်ဖိုလဲဉ်း နဲင်းယိုနေနေ၊ ခွန်ကောသလ
မဉ်သေတင် တောင်၊ပြန်၊လောင်းနောင်၊မ၊ ဟော်၊ပျ၊နယ်ချာ စခါ
ဘဝ လယိုအတွိုင်၊သွေ။

မဟာသုပိနဇာတ် အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရားဏသီးခမ်း ပျဟွဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
ဘုရားလောင်၊နပ်၊ ထွာ“ဥဒိစ္စပုဏ္ဏားမျိုး”တင် အရွယ်၊ကထင်းတိုး
နောင်၊ ပိုင်ရဟန်း၊ရသေ့၊ အံ၊ဟိမဝန္တာ၊တခြာကို၊ လ၊အဘိညာဉ်း
ငတ်၊ပါ၊ သမားပတ်သွစ်၊ပါ၊တင် ပျော၊လွဉ်းချား၊ စာ၊နဲင်းတရား၊
နောင်၊သွေ။

အတွင်း၊နောင်၊ခါ ခွန်ပျဟွဒတ်နောင်၊ မင်းမင်းထာ၊ တဆီ
သူချက်တော့၊ ရီပုဏ္ဏား၊ ပုဏ္ဏား၊ရိုး ‘အီးထွာအန္တရာယ်’၊ ကျမ်းစယ်၊

တင်းလူ့တွင်၊ တပဲ့ရင်တဖြာနောင်၊ ရီအဆရာနဲ့င်းယို -

“ဆရာသီး ကသွဉ်ဖေနီနောင်၊ မာသီဝင်သက်ဒါးတင်း၊
မာသီသတ္တဝါ၊ မာချမ်းသာတောပါ၊ တဖြာဒါးတင်း မွေးတောင်းနဲ့
ဆရာ၊ တို့ယိုခါ ဆရာသီးကျမ်းမာသီတောဒျာ၊ သတ္တဝါဖုံးနဲ့င်း
နောင်ဟောင်း”

“နာအုံတော့တော့ထာမောင်း၊ အီးလအာဥစ္စာ၊ အီးအံး
ဟးအီးထာနောင်ဟေး၊ နာငမ်း ခွန်တန်ရာဇာ၊ ဥစ္စာလို့ထိုးနဲ့”

“ပေါးနောင်တဲ့ ဆရာသီး မာဒျာဟဲ့င်း၊ ခွေတဲးတဲ့ မာ
တောင်း” လောင်းချာနဲ့င်းနောင်ထွူတင် လွေဥယျာဉ်ခြံကို၊ လွေခွဲ
တွမ်းဘုရာလောင်ရသောတော့၊ ပုဏ္ဏားပေးနောင်၊ လောင်းဒေါ၊
နဲ့င်းယို -

“ဩဗွေ - နီသွဉ်းသီးခွန်တန်နောင်၊ ပင်းမင်းထာ၊ တဆီ
သူချက်၊ ‘ထာသက်အန္တရာယ်’ပုဏ္ဏားဖုံး ရှိနဲ့င်းနောင်တင် အီးမာ၊
သီသတ္တဝါ၊ အီးတင်းလူတဲ့၊ နီဗွေခြိုင်းနယ်ဖေ ထာပင်းမင်း
နောင်၊ ပဉ်ချက်ချက်တော့၊ အင်းလိုးကယ်၊ သတ္တဝါသီးဖုံး အသက်
မွေးတောင်းနဲ့အော်”

“ခွေတဲ့ သေငါတောင်း သီခွန်၊ သီခွန်တဲ့ သေငါတောင်း
ခွေ၊ သီခွန်တန် မဉ်းလွဉ်ထေခွေနောင်၊ ခွေအီးဒေါနယ်ဖေဒျာ”

(၈၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“မွေးသွားဗွေ - နီဗွေးအုံပွေးပွေးက ဟော့ယိုနော၊ ခွေသွင်း
သင်ပင်လွင်က ခွန်တန် မွေးသြ”

“အို့ - မွေးသွား။ သင်ပင်လွင် သီခွန်တန်သူဟင်း”

ပုဏ္ဏားပေး သင်လောင်းခွန်တန်နဲင်းယို -

“ဩဗွေး - ဥယျာဉ်းကိုသူ၊ ရသေ့ထူးမျတ် တပါ၊ဖျော်၊
နီဗွေးထာပင်းမင်း အကျိုးနောင်၊ ဝွေဗွေးသေတဲ့ မွေးသြ၊ အထွင်း
ပင်လွင်နီဗွေး မွေးသြ”

“မွေးသွား - လွေ၊ လွေစွင်းယိုခါ”

ကတင်းတိုးလွေ၊ ဥယျာဉ်းခြံကိုနောင်၊ ခွန်တန်ဝိုင်းရိုးသေး
ရသေ့ဗွေးထွေးခါ လောင်းပါနဲင်းယို -

“ခွေသွင်းထာပင်းမင်း အကျိုးခရားနောင်၊ နီဗွေးသေနား
နဲ့ ဗွေးအော်”

“ အို့ - သေနားချားတကာ”

“ ပေါးနပ်တဲ ဟော်နယ်ဖေး ခွေသွင်းယို မွေးသြ ”

“ အို့ - မွေးသွား။ တကာကပင်းမင်းဒါးအတိုင်းနောင်၊
လောင်းပင်ချက်ချက်ဟင်း”

တောင်၊ခါ - ခွန်လောင်း၊ ဘုရားလောင်း၊ရသေ့၊ ဖြေးချာ၊
(ခဲ၊င်းနီဗွေးဘုရား၊ ကဖြေးနယ်ခွန်) နှပ်၊သွ။

ဘုရားလောင်း၊ရသေ့၊ ဖြေးကထင်းထွ၊နှပ်၊ ကျောင်းကီထင်း
မို့၊လောင်း၊ အုံ၊မို့၊လောင်း၊ ဆွဲ၊မ၊ခွန်တွမ်း၊ လို၊အမျှ၊ခဲ၊င်းယို -

“ကွပ်ထား၊ပေင်းမင်းနှောင်၊တင် ဘေးအန္တရာယ်၊ ထမိုင်၊မိုင်၊
တထွာတောင်း၊ ကွပ်နှောင်၊မ၊ အွင်းစွ၊ချာလို့လို့သွော့ ကဆွမ်း၊ခါ၊
သတ္တဝါးဖုံးနှောင်၊ဟိုင်း”

ဆွဲ၊မ၊ခဲ၊င်းနှောင်၊ထွ၊ခါ ဖေးပါသီးလငတ်၊ပါ၊ထွ၊တွေ့၊ ကျွ၊
ချာခန်းချား ဟိမဝန္တားသူ၊သွ။ ခွန်တွမ်းပုဏ္ဏား၊ဖုံးနှပ်၊တဲ့ တယ်၊နှပ်၊
မာ၊ငါ မာ၊သီဒွါမ်ဝင်၊အသက်၊ မာ၊တောချား ဒါးနစတင် ကုသိုလ်၊
ထွ၊ခါ သီငါလွေ၊ ကံးကပသာအတိုင်း၊နှပ်၊သွ။

ဟော်၊ဖေး အတိတ်ဝတ္ထုယိုထွ၊ ဗွေးဘုရားရို့ -

“တကားခွန်တန်ဟေး -

ကွပ်ထား၊ပေင်းမင်းယိုတင် ဘေးအန္တရာယ်၊ တအဲဉ်ထင်း
ပူးဇေးမွန်းဒွါမ်လူ၊ အွင်းစွ၊လို့လို့ချာသွော့ သတ္တဝါးဖုံးနှောင်၊ဟိုင်း၊
မာ၊သွော့ “ဇီဝိတဒါန - လူ၊သွော့ဝင်၊အသက်ဟိုင်း၊ အာနန္ဒာ၊
နှပ်၊ မော့နှောင်၊ခါ ထွာဖို ခွန်ဟေးရားဏသီး၊ သာရိပုတ္တရာ၊နှောင်၊
မော့နှောင်၊ခါ ထွာဖိုပုဏ္ဏား၊ခိုဗင်းပေး၊ ဘုရား (ခွေ)ယိုနှပ်၊ မော့၊

(၈၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

နောင်၊ခါ ထွာဖိုရသေ့၊နောင်၊” အကျောင်း၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်း
နောင်၊ သွ။

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် “မဟာသုပိနဇာတ် ”ယိုတင်
ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညာ၊၊ ကလ၊ဒါး
ထာ၊သေတရာ၊ဖုံးနပ်၊ -

- ၁။ အဝ်းလိုးယွမ်းတမ္ပိုးတမာ၊တဝ်း ဝင်၊ငေါင်း၊ ပေါးယွမ်း
တမ္ပိုးဝင်၊ငေါင်းနပ်၊ ထွာထာ၊မာ၊၊ မော့၊ဒါးထာ၊ဒုက္ခ ၊
- ၂။ ပေါးမော့၊အယပ်၊အခဲင်းနပ်၊ အဝ်းလိုးရီချာ၊ လို၊သေလို၊ဒါး
လို၊သေလို၊ဒါး ကဒေါ့၊အတိုင်း၊ အဝ်းလိုးယွမ်းအံး၊
အဝ်းလိုးမာ၊လွဉ်၊ ၊
- ၃။ ကွပ်လို၊သေလို၊ဒါးတင် အမျာ၊ချမ်၊သာ၊အီ၊ သတ္တဝါးဖုံး
မော့၊တဝ်းထာ၊ဒုက္ခ၊ လွစ်လ၊ထို၊ ဘော၊ရန်၊ - စတင်နဲင်း
နောင်၊ဖုံးသွ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၈၇)

မဟာသုပိနဇာတ် ကဗျာ

၁။ ခွန်ထားဗေင်းမင်း - ဝွေထင်း ထွာရန်း
ပုဏ္ဏားမူမတ် - ဟော်၊သတ် လဲဉ်ဆန်၊
အန္တရာယ်၊အသက် - ယံင်က ကျမ်းဖန်း
ဘုရားဗွေ - သျှင်ဖေ၊ ပဉ်ခန့်ခန့် ။

၂။ လောင်ရသေ့ထွာ - တခြာ အံ့ချား
သမာပတ်ဘိညဉ်း - လ၊ဈာန်တရာ၊
ခွန်ထားဗေင်းမင်း - ဟော်၊ချင်း သေဒါး
သတ္တဝါး - ချမ်းသာ၊ လ၊ဖိုအာ ။

၃။ လိုလဲဉ်နက်၊ရာ - လဲဉ်ပါ၊ကဒါး
ပိပဲနေးငေါင်း - မွေးတောင်းလာ၊လာ၊
ယျမ်းသားနက်၊ဟွေး - ထွာမွေး အမား
လိုဒါးဒေါ၊ - နားရော၊ ချမ်းသာအာ ။

မဟာသုပိနဇာတ် သွတ်၊ထွေ၊ယိုသွ။

(၈၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရူး၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“အံ့လဲဉ်” တွမ်း “လဲဉ်အံ့”

- ၁။ လုရီး လဲဉ်ဆုင်၊နောင်၊ “ အံ့လဲဉ် ” ၊
၂။ လဲဉ်ရီး လုဆုင်၊နောင်၊ “ လဲဉ်အံ့ ” ၊
၃။ နာ၊ “အံ့လဲဉ်” ဝင်၊တဲ့ တဟောင်တောင်း ၊
၄။ ဝင်၊ “လဲဉ်အံ့” နာ၊တဲ့ တဟောင်တောင်း ၊
၅။ အံ့လဲဉ် - လဲဉ်အံ့နောင်၊
ထွာ “ မုသာ ၊ ထွာအကြစ်၊ ထွာအပဲစ်” ၊
၆။ အံ့လဲဉ်တောင်း - လဲဉ်အံ့တောင်းနောင်၊
ထွာ “သစ္စာ၊ ထွာအစစ်၊ ထွာအမဲစ်” ၊
၇။ အပဲစ်နောင်၊ ထွာအီ “ထာ၊ဒုက္ခ” ၊
၈။ အမဲစ်နောင်၊ ထွာအီ “ထာ၊ချမ်၊သာ၊” ၊
၉။ ဒေါ၊မျှန်းတောင်း “ငေါင်းမုသာ၊” ၊
၁၀။ ဖြောင်းချားသွော့ “ငွါသစ္စာ၊” နော ။

၇၈။ ကုလ္လိသဇာတ်

နီဗွေဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်း၊
ဇေးတဝွန်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုတွမ်း “မစ္ဆရိယသဋ္ဌေ” တင် ဟော်၊
ဗား “ကုလ္လိသဇာတ်” ယိုသွ။

ရားဇျိုဟ်းဝင်း၊လျှာနောင်၊ ဒုံမဉ်၊ “သက္ကာရ” အင်းတဒုံ၊
ဒုံနောင်၊ သဋ္ဌေမဉ်၊ “မစ္ဆရိယကောသိယ” အင်းတဖြာ၊ အခြွေ
ထား၊ ကုဋ္ဌေးသွမ်းဆီ (သိန်းပေါင်းသွမ်းရောင်)။

ကခြွေပဉ်တကားနောင်၊နဝ်၊ နားမန်းတပဲက်၊ မီးတနာငါတွဲ
တဖေးဖိုတောင်းဝင်း၊ အဗွေနမ်းတွဲ တအံးဗျုန်းတောင်း၊ အမဉ်
အံးငါး တခိုးကျော်ငါမဉ်းတွဲ ငမ်းအတခြါလို့ထိုတင် ယွန်းမရမက၊
ကွဲညည လိန်းယောင်နေးစွဉ်း၊ တွိုးနောင်၊တွေ့၊ အမာရီ -

“နားနောင်၊ ကွဲညည ကွဲယောင်ယောင် သးယူးယပ်ငါး
အမျိုးမိုင်၊”

“မဉ်အံးငါး တခိုးကျော်၊ သမ်းငမ်းတခြါလို့”

“နားနောင်၊ စောင်းမားလို့ကေနံနဲ့၊ နဲင်းကျွံတခိုးကျော်
နဝ်၊ အီးလို့ခေါ်ကဲတကားမိုင်၊ ကျော်အံးဆောင်းခွိုင်၊ ကခြွေထား၊
ပဉ်ကားယိုနောင်၊ ကျော်လွှးစွဉ်း လို့တဒုံလွမ်းတွဲ နွောင်၊ချားမ
တောင်”

(၉၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“တဒုံလွမ်းတောင်း”

“ပေါးနောင်တဲ့ ကျော်လွှဲငါ လိုကအုံ တဖူးတလီးချင်းငါ”

“တောင်း”

“ပေါးနောင်တဲ့ ကျော်လွှဲငါ လိုလမ်းထူးလမ်းသောင်ငါ”

“တောင်း”

“ပေါးနောင်တဲ့ ကျော်လွှဲငါ လိုလမ်းကီငါ”

“တောင်း”

“ပေါးနောင်တဲ့ ကျော်အံ့ ခွေတွမ်းနာ၊ နီဖြာငါ”

“တောင်း”

“ပေါးနောင်တဲ့ ကျော်ဖေး နာတဖြာတားငါ”

“အွဲ့”

နောင်ထွေတွေ့၊ ငမ်းဝင်ထီးတင် ထင်းကျော်စွဉ်း အလမ်း
အထပ်ကီသွတ်၊ နွတ်ထပ်ကို သူထပ်ဆလဖုံးနောင်၊ သဲခါးလို့
တခါ၊ ဝဲခါးလို့စွဉ်းသော်နောင်သွဲ့။

သဋ္ဌေတမာဝါ၊နတ်၊ ကုသိုလ်းပန်ချာ၊ ပါလွဉ်အာတင် အီး
လ၊နောင်၊ မင်္ဂိုလ်းအကျောင်၊ နီဗွေးဘုရားအင်းထီး အင်းသေတင်
ထွဉ်းခန်း၊ ဗွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်းနဲင်းယို -

“တပဲ့၊ မောဂ္ဂလ္လာန်း - မစ္ဆရိယကောသိသဋ္ဌေ တမာဝါ၊
အင်းကျော်တခိုး အျိုးအလမ်း အထပ်ကီသွတ်၊သူ၊ နေးတွမ်းနာ၊

တံ၊ရို၊တင် လွေ၊ချ၊နား လွေ၊ခြ်၊ယားထို၊ ထာ၊စေ၊အစူးထွ၊ခါ
ထူးလွဉ်ပါ တခိုးကျော်နောင်၊ဟဲ့င်း၊ ဟန်းနီ၊ယို ဘုရာ၊ခွေယင်၊
ရဟန်း၊ငတ်၊ရျာ၊ယင် တွံ၊တောင်းခွ၊မ်သွမ်၊ အံ၊ပွေးဗော့၊ကျောင်၊
ကိုယို သွံ၊ဗော့၊တခိုးကျော်ငါ”

“မွေးသွူ မွေးဩ”

မွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်း အားမခံ၊ခဲင်းနောင်၊ထွ၊တင် ရုံးသင်္ကန်း၊
ကျ၊နေးမို့၊လောင်း၊ ဖျော်ဆောင်းစွေ့၊စွဉ်း ပတင်ပေါက်ငွါ၊ သဌေ၊
ဖြား ကထင်းထီးတွေ့၊ တနွေ့၊တနု၊ သ၊လျား၊ အဲ့၊တင်းအမဲ့
ထွားလွေ၊စွဉ်း မွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်း၊ မွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်းတဲ့ နေး
တွမ်းတံ၊ရို၊တင် အံ၊နယ်ကျ၊နယ် ပျ၊နယ်အမျို၊မျို၊တဲ့ သဌေ၊ဖြား
ရို၊ -

“မဉ်ပျ၊နယ် တံ၊ရိုမိုင်၊ပျ၊ နီမွေးတလ၊နွောင်၊တင်း တခိုး
ကျော်ယို တစိ၊စိ၊ တခံ၊လူးတောင်းချားရင်၊ရင်၊ ကျ၊လင်၊ထို၊ခန်း
လှိုင်း” လောင်းထွ၊စွဉ်းခဲင်းနောင်၊။

တွံ၊နောင်၊တွေ့၊ မွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်း၊ အွဉ်းဝေါက်ထန်း
စွဉ်းချား မေးလူး၊ မေးလူးထင်းလူးတွေ့၊ အမဲ့ထီဟူးဟား၊ ငမ်းငါး
မေးခိုးလမ်းယင်တင် ရှိ၊ဖေးခန်း အမာခဲင်းယို -

“ပါ၊ရဟန်း၊သူ၊နပ်၊ အတွ၊မွေးစွဉ်းထာ၊၊ ပေါးတလ၊တောင်း
တခိုးယိုနောင်၊ အလွို၊တရကျ၊ထို၊တောင်း၊ ကျော်ဖေးခန်း အဗီး

(၉၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ပေးပေးနောင်၊ တမီးငါလှဲင်း”

အမာဝဲစ်၊တဝဲစ်၊ လွဉ်းသော့၊မြိုင်းကို၊ တခိုးယိုကွဲအာအာ
သဋ္ဌေ၊ဖြားရိုး -

“နာ၊သော့၊အာငါး မတောင်နောင်၊ မိုင်ကို ခွေဝဲစ်၊သော့၊
ခါးခါးစံ၊မြိုင်”

သဋ္ဌေ၊ဖြားနမ်း ကတိန်းဝဲစ်၊သော့၊ ယိန်းအာအာထဲင်းစွဉ်း၊
အမာခွမ်တဖဲ့၊ အဝါ၊ခွမ်တဖဲ့၊ ကျမ်းအဲ့၊လူး တမီးငါတဲ့ လ၊တောင်း
လာ၊လာ၊ မာ၊ရား၊ဒါးဒွမ်၊ တသိုးရီးရားနေးစွဉ်း၊ တျိုးနောင်၊တော့၊
သဋ္ဌေ၊ဖြားရိုး -

“အီး - မဉ်အံးမဉ်အိမ်းတောင်းဒွမ်၊ ယုတ်ထံစွဉ်းခြောင်း၊
နာ၊လူးကြောင်းထို၊ခန်းနောင်၊” ရိုးနဲင်းနောင်၊တင် -

အမာယုတ်ငါလော့ကပ် ပွေးမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်း လကွံးထွူတင်
အိုးအိုင်ယွသာ၊ ဟော်၊ဖေးခန်းဒျား ရတနားသွံပါ၊ဂုဏ်းကော၊ဇူ၊
လူးထာ၊အကျို၊ကျ၊ ပူးဇေားလွအကျို၊အောင်း-စတင် ထာ၊လူး
အကျို၊ အမျို၊မျိုးနောင်၊သွူ။

သဋ္ဌေ၊တမာဝါ၊ ကတိန်းနားဗား တရာ၊နဲင်းနောင်၊တင်
သ၊ရေ၊ငါးတော့၊ သဋ္ဌေ၊ဖြားဒေါ့၊လောင်း ငေါင်းနဲင်းယို -

“ဩဗွေး - ကျွ၊လွဉ်အံ့ဒင်း ပလ္လင်းလောင်းယို၊ သွံ၊သော့
နီသွဉ်းသီးကလူး တခိုးကျော်နောင်၊ ပွေးဩ”

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၉၃)

“ဒါးယကားသဋ္ဌေဟေ - နီဗ္ဗေဒုရာတွမ်း ရဟန္တံအပါ၊
ငတ်၊ရျာ အီးသွံ၊နီတကားသီး တခိုးကျော်ယို၊ အောင်းအုံပွေး
အိုးကျောင်ကိုသူ၊ မဉ်းလွေတဲ့ ထွဉ်းတကားမ ရဲဉ်းတခြါလဲင်း၊
လွေတွမ် ဗ္ဗေဒုရာထျးသူ၊”

“ယိုခါ ဗ္ဗေဒုရာ အောင်းမိုင်ကိုဗ္ဗေဒု”

“အောင်းကိုယိုလွေ ညာလစ်၊ဆီငတ်၊ ယူဇနား၊ အောင်း
သာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်၊ဇေတဝ္ဋန်းကိုသူ၊”

“ကညာပဉ်တကားနောင်ဟ မဲ့မွူးခွယ်လ၊ထိုးချားမတပ်၊
မားနဲင်းမိုင်၊ အီးလွေ၊အီဗ္ဗေဒု”

“နေးတွမ်းခွေတံ၊ခို၊ အမျိုးညာနဲ့တကား၊ ဇေတဝ္ဋန်း
ကျောင်၊ ဖေးကအောင်းရောင်၊စွဉ်း တကားသီးလမ်းငါ၊ ခွေမား
ထွာဖေးဒါးချား”

“မွေးသွူ ဗ္ဗေဒု”

ဗ္ဗေဒုမျတ်မောဂ္ဂလ္လာန်း မိဋ္ဌာန်းဖန်ဆင်၊ဖေးဝဲင် ဒိုင်ငါတဆင်း
ပေးချား တွိုးစွဉ်း ဇေတဝ္ဋန်းကျောင်ကို၊ သဋ္ဌေယို တမာဝါ၊
လွေထေ ဗ္ဗေဒုရာထျး၊ ပင်၊ကျွဲသွံ၊သွမ်၊ နီဗ္ဗေဒုရာတွမ်း
ရဟန္တံအပါ၊ငတ်၊ရျာ၊ဖိုး ကျွဲအုံပြုံးထွူခါ သဋ္ဌေတမာဝါ၊ကပ်လူး၊
ချင်းထူးနမ်းတာ၊ သွံ၊ခန်းချား စွမ်းပါ၊ပါ။

(၉၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

သွံ၊သွမ်၊ထွ၊ယောင်း တခိုးလို့တောင်း၊ အောင်းအာနေက
လူးစားဂတကျောင်းလမ်း၊ လို့တင်းခွိုန်း၊ အင်းကိုင်နေ၊ ထေဖေး
ထား၊ကွီးအံးသားဖုံး၊ အင်းကိုင်ပြုံးပြင်းကထား၊ သဌေးတမာဝါ၊
အံးထွ၊ခါ အောင်းအာနေကချား၊ ထောက်၊ထို၊ဟးစွဉ်း ဇေးတဝွန်း
ကျောင်းထျ၊ ခြောက်၊ကိုနောင်၊သွ။

သဌေးတမာဝါ၊နောင်၊ လွေ၊ထေ့ယင်း ပွေးဘုရားထျ၊
ဟော်၊ပျ၊အနုမောဒနား၊ တရားယား၊ ကတိန်းသွတ်၊နောင်၊ခါ ထွာ
စွဉ်း သောတာပန်း နီဖြာ၊ဖြာ၊ နားတရားထွ၊သဲင်၊ချာ တဲးနပ်၊မာ၊ငါ
တွေ့၊ ကုဋ္ဌေးသွမ်၊ဆင်နောင်၊ ထွာအီစွဉ်းချား၊ သားသနားတေား
အတွက်၊ လူးလွေ၊မပ်မပ်စွဉ်းချားနောင်၊သွ။

နဲင်းမွူးရပ်၊တွေ့၊ ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးအံးဖြာ၊ ပွေးဆရား
မောဂ္ဂလ္လာန်းတွင်၊ နီပွေးဘုရား၊ ကျွ၊လွဉ်ရီ -

“တပဲ့၊သီးဖုံး သီအုံပြုံးဒေါ၊လွအမျို၊မဲ့င်၊”

“နီသွဉ်းသီး အံးဖြာ၊ဒေါ၊ထန်း ပွေးမောဂ္ဂလ္လာန်းခရားချား
ပွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

မဟာ၊မောဂ္ဂလ္လာန်းနပ်၊ သွံ၊မ၊ ‘မစ္ဆရိယသဌေး’တန်ယို ဘဝ
ယိုလျှမ်းတကာ၊တင်း၊ ဘဝကရီးခါတဲ့ သွံ၊မ၊ဖိုလဲဉ်း မစ္ဆရိယသဌေး
ယို၊ ခြိုင်းဖေးဖိုလဲဉ်း ကံး-ကံးအကျို၊ခရား” မိန်းနဲင်းနပ်၊ထွ၊တင်
ဟော်၊သွပ်လွေ၊ပါ စခါဘဝ လယိုအတိုင်း၊သွ။

ကုလ္လိသဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုးစခါ ရားကျိုဟ်းခမ်း ပျဟ္မဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
သဌေကမဉ်း “ကုလ္လိသ”နောင်၊ အောင်းတဖြာ၊ အခြွေထား၊
ကုဋေသွမ်းဆီ (သိန်းပေါင်းသွမ်းရောင်)နောင်သွ။

သဌေနောင်နောင်၊ ထွာလိုယုတ်တန် ခင်းတကွက်၊ စူ
တကင်း၊ မဲ့လို့တ်၊ သဒ္ဓါးတရာအံဉ်ထောင်း၊ ကေးညှိုးတောင်း
ရတနားသွံပါ၊ စေတန်၊ ဖေးဗင်းဖိုဖိုတောင်းဝင်း၊ အဗွေခမ်းတဲ့
(ငမ်းအလိုတင်) တအံးတအွေ့ဗျန်းတင်း၊ တကွဉ်တက၊ဗျန်းတောင်း၊
သဌေကုလ္လိသလမ်းနပ်၊ ဗွန်ပီနိုင်းစွဉ်း ဘီလူကပေါ်ခါ၊ ထီနောင်
နောင်သွ။

တိုးသဌေကုလ္လိသ အမိုးအဖါဖိုးနပ် (အောင်းဝွေသီးနပ်
ချာ) ထွာစွဉ်းနွတ်ဆက်၊ လူးတန်မွေးစွဉ်းထား၊ ထွာအလူးဒါးယ
ကားဖိုးလွဉ်းလွဉ်း၊ တိုးသဌေ ကုလ္လိသစိုးယိုမ၊ ထွာသွ။သဌေ
ပဉ်ဖြာတဲ့ ယားကိုင်ထို၊ စိုးခွါးထွံးစံး၊ ထာလူးမဏ္ဍပ်တဲ့ လဲထို၊
တွမ်းမေး၊ ပေါ်အလူးခံး ပုဂ္ဂိုလ်းလွဉ်တဲ့ တွယ်နက်ခွန်းရိုး၊ ဝါးထို၊
ထွဉ်းသင်ချာ၊ မာအာတိတ်တိတ်ဟေ့၊ အတုဗြိုးလွယ်နောင်
သွ။

တိုးခေတနီ၊ သဌေကုလ္လိသနပ်၊ လွေထေ့ခွန်ထွ။ သင်ချာ
ထီးခန်းပါလွေထာရွှါးတွေ့၊ ပါနောင်၊ အံဒင်းကလာထင် ထူး

(၉၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမိုင် (၇)

ဒေါပ်ပလဲင်တင် ဆျာဗွေသောဝန်း၊ အံလွဉ်တွမ်းဒပ်ကပ်၊ ထပေး
ဒွိုး၊ တွိုးနောင်တွေ့၊ သဌေက္ကလ္လိသနောင်၊ မဉ်အွမဉ်အံးနဲင်း
နဲင်း။

“ခွေမဉ်အွမဉ်အံးနပ်၊ လိုလောင်းလိုလင်ဖုံး သမ်းအီးကွီ
အွကွီအံးနဲင်း၊ မဉ်ဖေးအွ၊ ဖေးအံးပါ ဝွေသီးတဲ့ ခွေတမြို့၊ အီးလို
အာ” သဌေက္ကလ္လိသနောင်၊ ယူးနဲင်းနောင်တင် အံးမဉ်အွမဉ်အံး
သွတဲ ယွန်းတော့သ၊ကို၊ ကွညညတွေ့၊ ယွန်းနောင်ဒွမ်တင်
ယောင်သင်ယားကြိုး၊ လိုလတမ်းဒွမ်။

တွိုးတနီတွေ့၊ သဌေက္ကလ္လိသနပ်၊ နွီလွေအခန်းကို ပင်း
ဒင်းအကူးပေးလောင်း၊ အမာလွဉ်ထေ့ အမာဖြူဖေးအင်း၊ အမာ
ရီ -

“နာကွဲယောင်ယောင်စွဉ်း၊ နာသချမ်းသာတောင်း အမျိုး
မိုင်”

“ထီးပါအွဒေါပ် မဉ်အွစံးနဲင်းနဲင်း တစီငါ၊ သမ်းငမ်းတမြို့
လို့”

“နာနောင်၊ စောင်းမားလိုကေနံနဲ၊ နဲင်းကျွဲဒပ်နပ်၊ အီးလို
ဒေါ်ကဲတကားမိုင်၊ ဒွိုးအွဆောင်းမွိုင်၊ ကခြေထာ၊ ပဉ်တကားယို
နောင်၊ ဒွိုးလွှးစွဉ်း လိုတဝင်လုမ်းတဲ့ နောင်ချာမတောင်”

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမိုင် (၇) (၉၇)

“တဝင်လုမ်း လွှဲတောင်း”

“ပေါ်နောင်တဲ့ ခွိုးလွှဲငါ လိုကအံတဖု၊ တလီးချင်း”

“တောင်း”

“ပေါ်နောင်တဲ့ ခွိုးလွှဲငါ လိုလမ်းထုလမ်းသောင်ငါ”

“တောင်း”

“ပေါ်နောင်တဲ့ ခွိုးအွဲငါ ခွေတွမ်းနာ၊ နီဖြာငါ”

“တောင်း”

“ပေါ်နောင်တဲ့ ခွိုးဖေးငါ နာတဖြာတားငါ”

“အွဲ”

မင်းခွိုးဒေါက်လမ်းကိုတဲ့ ငမ်းသုလို့ဖုံး ကွီအွဲ၊ လွေဖြေအွိုးဆေ၊ မင်းသင်အွဲလမ်းကိုတဲ့ ငမ်းဝင်ကွီအွဲမင်းတင် ဖေးရွှင်တပယ်၊ ထွင်းအလို၊ လွေဖြေဆေကို၊ ထွင်းထူးလွေ၊ ဝင်ထန်း၊ လွေအွိုးထိခြောင် တဖုထု၊ အီးလွေအွေတေ့ ထာပုံကို၊ ဒေါ့ဖေးအလိုနုန်းယို -

“နာနောင် အံညာညာ၊ အွိုးသူပုင်း”

အလိုကထွင်းလွေထိုတင် ဒေါက်နောင် ထူးသော့တ

(၉၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ကောက်ကို အီးအွေ့သွေ့။ (အတွင်းနပ်ပေးနပ်၊ ထွာနဲင်းယို)။

သဌေ့ကုလ္လိသသီးမိနပ်၊ ကွပ်မာဒါးန-စတင်ကုသိုလ်းဖုံး
တွေ့၊ ထင်းထွာခွန်သီကျာ၊ အိုးလူခမ်းသူ၊ အပိုအီးအွေ့သွေ့ဒေါင်
လေးလေးတွင်းနောင်၊ ခွန်သီကျာ၊ သယူးနဲင်းယို -

“ခွေထာလူမဏ္ဍပ်နောင်၊ အောင်းနေခွါနဲင်းဟောင်း၊ အဲဉ်
ထောင်းခွါမဟောင်း”

ကထင်းယူး ဆင်းချင်းနဲင်းနောင်၊တင် -

ထာလူမဏ္ဍပ်တဲ့ အပို (ကုလ္လိသ) လဲ့ထိုတွမ်းမေး၊ ပေါး
အလူးခံးပုဂ္ဂိုလ်းလွဉ်တဲ့ တွယ်နက်ခွန်းရို၊ ဝါးထိုထွဉ်းသင်ချာ၊
စေးမွေးမိုင်းစွဉ်းထာ၊ ဖေးမိုင်းဖိုဖိုတောင်းပါ၊ ငမ်းသဖေးအွေ့မိုင်း
ဗားပါတင် (ယိုခါ) နွီသော့ထာပုံကို၊ အပိုအီးအွေ့တေ့ဒေါင်
တဖြာဒျာ၊ အမိသီကျာ၊ သေဗားနဲင်းနောင်တွေ့၊ လင်စွေ့၊
လိုခမ်း၊ အနမ်းနောင်၊ ဖန်ဆင်ဗွန်ပီ ကုလ္လိသ၊ ခင်းတကွက်၊ စူ
တကင်း၊ မဲ့လို့တ်၊ နွီလွေ့၊ ဝေင်ရားဇော်ဟ်း၊ လွေ့အုံထွဉ်း
ဟော်တခါငါ၊ “သဌေ့ကုလ္လိသ - ဖျော်လွဉ်” ထွဉ်းပါလွေ့၊
လောင်း ခွန်နဲင်းနောင်၊ ပါလွေ့လောင်းတင် ခွန်ထွဉ်းဟဲ့လွဉ်၊
သဌေ့ (တု) ကုလ္လိသနောင်၊ နွီငါလွေ့၊ ပိုင်းခွန်၊ ခွန်ရီနဲင်းယို-

“သဋ္ဌေတန်ဟေး - အခိန်လွဉ်တမွေးတောင်းမွော့ ပွိုးထမိုင်၊ မလွဉ်စော့တို့ဟောင်း”

“ဩဗွေ - လွဉ်အခိန် မွေးတောင်းနောင်၊ မွေးချား၊ ခွေသွဉ်းလမ်းသူ၊ တမြို့ဥစ္စား အောင်းစွဉ်းချား ကုဋ္ဌေးသွဉ်၊ဆီ၊ နီဗွေထူးသိမ်၊ထွူ မာ၊ဗွေသော့ နီဗွေဘဏ္ဍားတို့က်နောင်၊ ဗွေဩ”

“ခွေမဉ်လ၊တောင်း သဋ္ဌေ၊ ခွေတမြို့ဥစ္စား အာလဲဉ်းကနာ၊ မိုင်၊မိုင်”

“ပေါးနီဗွေ မဉ်းမဉ်လ၊တောင်းတဲ့ ချဉ်းကားခွေသွဉ်း ကမဉ်လူးနောင်၊ အီးလူး ဗွေဩ”

“အို - လူးဟဲင်း ”

သဋ္ဌေတု၊ (သီကျာ၊) နှပ်၊ ဝဲင်းရိုးသေး ခွန်ထွူတင် အင်းဟော်သင်၊ သင်၊သဋ္ဌေ (စစ်) ကူလ္လိသလမ်း၊ အသွဉ်းအသယ်း ဖုံးတဲ့ လေားကျိုးဆွမ်း၊ ယိုနောင်၊ ကူလ္လိသ (အစစ်) မွေးတောင်းတဲ့ တဖြာ၊ဖြာ၊သေတောင်း၊ သဋ္ဌေတု၊ (သီကျာ၊) နောင်၊ နွို့လွေလမ်းကို၊ ဒေါ၊ဗေး ပေါးတခါ၊သားနဲဉ်းယို -

“ယိုပါ၊နှပ် - ပါ၊ကဗွန်ခွေမဉ်းဖျော် ‘ယိုနောင်၊ ခွေလမ်းချား’ အမဉ်းရိုးနဲဉ်းနောင်၊နှပ်၊ တွယ်းဆွမ်းတွမ်းခွဉ်းရေးထွူတင် ဝါးထန်းထို၊ချာသော့နော့”

(၁၀၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ရိုးနဲင်းနပ်၊ထွူတော့၊ ထင်းပျသာဒ်လောင်း၊ လွေ၊အုံသော့၊
ခင်းလမ်းဟပ်ကို၊ အွဉ်းပယျမ်းလျိုး ဒေါ၊ဖေးသဌေ၊ (စစ်) ကူလ္လိသ
မာနဲင်းယို - (ကူလ္လိသမာတဲ့ ကျောင်၊ကား ကူလ္လိသတု၊တန်ဒျား
တဲ့ သေတင်း၊ ထင်းဒျား အဝါ၊ကူလ္လိသ)။

“ဖူမူး - နီဖေးလူး ဖေးတန်၊တွမ်ဟောင်း”

ကူလ္လိသမာ ကထွိုင်းဟွန်ငေါင်းနဲင်းနပ်၊တင် သ၊ကို ယူး
တော့နဲင်းယို -

“ပွိုင်းလင်းနောင်၊ ပိုမာငါတဲ့နောင်၊ သွဉ်းသယံးငါတဲ့နောင်၊
ဒေါ၊ဖိုဖိုတောင်းနဲင်းယို၊ ဟန်းနီ၊နောင်၊ အအွ၊ဒေါပ်တင် အသ၊
ဟောင်ပေါးတော့၊ အလွိုးအမည်လူးခါးခါးနဲ့၊ထင်း” ယူးတော့နဲင်း
နောင်၊။

ကွပ်နပ်၊မ၊ သဌေ၊မူးနပ်၊ ဒေါ၊ဖေးအဝါ၊ (သီကျာ၊)နဲင်းယို-

“ကမ်းသ၊ထူး - ကမ်းသ၊လူးသော့၊ဩ”

“ပေါးနပ်၊တဲ့ လွေ၊ဟဲ့၊လွဉ် ပါးဒုံးထုံသားဟဲ့င်း၊ ‘လို၊ကမဉ်
လ၊ဒါ၊ ရွဉ် ခံ၊ ပတ္တမုာ၊ သင် လောင်ဖုံးနောင်၊ လွဉ်ထူးသော့
သဌေ၊ ကူလ္လိသလမ်းသူ၊နော့’ အွိုးငေါင်းငွါယုံ ဒုံးထုံ ထွဉ်းကေးညား
သော့ နဲင်းနောင်၊ဟဲ့င်း”

သဌေ၊မာမူးနပ်၊တဲ့ အဝါ၊တု၊ (သီကျာ၊) ကထွဉ်းအတွိုင်း
မာ၊ဖေးတင် ခိုခိုမူးမူး လွဉ်အောင်းမူးစွဉ်း သဌေ၊ကူလ္လိသ လမ်းတခါ၊

ငါ့၊ သဌေတု၊ (သီကျာ)နောင်၊ မွှောင်ဘဏ္ဍားတို့က ကားက
ကျွိုက်ထူး လူးလွေ့လူးလွေ့စွဉ်း တိက်၊တိက်။

ပါ၊ဒုံသားတဖြာ၊နပ်၊ ထူးသဌေ၊ ကုလ္လိသလော (ရထား)၊
ထူးသဌေ၊ကုလ္လိသဖိုး ဒင်းသင်၊တခြုံ၊ အောင်းဝင်၊ထန်းသင်၊
တဖူ၊လောင်း ထာ၊ပုံထူး၊နောင်၊ ခွဲခန်းသဌေ၊ကုလ္လိသ (အစစ်)
နောင်၊တင် ဒေါ၊ခန်းငေါင်း ကေ၊ဇူတင်းနဲင်းယို -

“သဌေ၊ဗွေး၊ သဌေ၊စောင်း ကုလ္လိသပွေး -

ကွပ်နီဗွေးကေ၊ဇူတင် တယ်းဟန်းနီ၊ယိုမာ၊ငါ တသက်လမ်း
မာ၊ဗားဒွါမ်ထမိုင်၊မိုင်၊ အုံလင်၊အံးဗားသွ။ ယိုနပ်၊ နီဗွေးလော၊
ယိုနောင်၊ နီဗွေးဖိုး၊ ယိုနောင်၊ နီဗွေးကလူးဒါ၊ ရတနားနွတ်၊ပါ၊
နီဖါတဲ့ ဖေးဖိုတောင်းခွေ တမျိုးမျိုး၊ နီမျိုးတဲ့ ဖေးဖိုတောင်းခွေတမျိုး
မျိုး၊ ကွပ်နီဗွေးလူးမ၊ လ၊အာမွေးစွဉ်းနဲင်းယို၊ နီဗွေးတပါ၊ သက်
ဆွာ၊သွော့ နေင်းတရျာ - နော” ဒေါ၊ခန်း ငေါင်းကေ၊ဇူတင်း
နဲင်းနောင်၊သွ။

သဌေ၊ကုလ္လိသ (အစစ်) ကထင်းဟွန်ငေါင်းနပ်၊တင် သ၊ဝ၊
စွဉ်းဒျား “ပါ၊ယိုနပ်၊ ထူးခွေတခြုံ၊ ဒေါ၊ရို၊ငေါင်းနဲင်းယို နဲင်းယို
တန်နဲး၊ ခွန်ထူးခွေတခြုံ၊ ဖေးထို၊ပါ၊ဖုံးဟောင်း” သ၊ကိုတဲ့ ယူး
နဲင်းနောင်၊၊ ထွားဖိုးတဲ့ ဝွေ၊ဖိုး၊ ထွားလောတဲ့ ဝွေ၊လောဒျားတင်-

(၁၀၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

“ဟေ့ - ပါးသွဉ်းမွယို၊ ယိုခွေဖိုးဒျား၊ ယိုခွေလောဒျား”
ရိုးနဲင်းနောင်၊တော့၊ လေားထွို့၊စွော့၊ခါ၊ ဖိုးနုတ်မါ၊ ပါးကလးသဲင်၊
တခြို့၊ ပါးလို၊ဒုံနပ်၊တဲ့ အပ်းလောလောင်း ပကျောက်၊လင်၊ -

“ဟေ့ - သဌေးယျုတ် ကူလ္လိသ၊ နာ၊နောင်၊ လူးပဉ်လို၊
တခူ၊တဝင်၊ပဉ်မွော့၊ ယိုခါ နာ၊ထွာထမဲ့င်၊ဟောင်း” ရိုးနဲင်းနောင်၊
ထွို့တော့၊ တဝဉ်သော့၊တုပ်၊နက် သဌေးခင်းတကွက် ဂူကင်းနောင်၊
ပါးနင်းပါးဗျား အောင်၊သို့ပြားထို၊စွဉ်းထာ၊ ပါးလေားထင်းထမ်း
လော တွမ်းခွဉ်းတွယ်းဖိုးငင်း ပါးဝါးဖင်းထို၊ခန်းဒျားနပ်၊သွ။

သဌေးနောင်၊ ပါးဗွန်းကလူ၊ငင်း၊ တွမ်းခင်းဆဲမ်း၊ တွမ်းဂူနင်း
ထောင်း၊ တွမ်းဂူတုပ်၊ အွဉ်းလောင်းလွဉ်းတင် သဌေးကူလ္လိသ
တဲ့ မဲ့စင်းထွားဟောင် အဒေါ်စွတ်၊ထို၊စွဉ်း၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ သ၊ဝီး
သ၊ဝ၊ လွင်းသင်၊အလမ်း၊ တွိုးသင်၊အလမ်းငါ ထီးထို၊အာ အောင်၊
ထူးဝွေ၊တခြို့၊တော့၊ ဝွေ၊ဒေါ့၊ခြောင်နဲင်းယို -

“ဟေ့ - ဟေ့ ပါးဖုံးနောင်၊ သီမာ၊ထမဲ့င်၊ခရားဖုံးနောင်၊၊
ခွန်တန်ထွဉ်းရီမ်ထို၊ ခွေတခြို့၊ဖုံးနောင်၊နဲ့” ရိုးနဲင်းနောင်၊ထွို့တင်
လေားလွေ၊စက်၊ပါးနောင်၊ပါးနောင်၊၊ စက်၊ပါးယို ပါးအွဉ်းဖေါင်၊၊
စက်၊ပါးနောင်၊ ပါးအွဉ်းသူးတော့၊ အောင်၊ပြားလင်၊ထာ၊ ပါးခင်း
ထူးလွဉ်းလွဉ်း၊ ပါးတုပ်၊ပါးနက် ယူးပက်ဆာငါးတော့၊ ကျမ်းလွင်း
သော့၊လမ်းကို။

ပါပေါ့တခါသားရိုး -

“ပါသဌေးမွယို ကျမ်းလွင်းသော့လမ်းကို မာထမိုင်ခရားဟောင်း” တွမ်းဝါးခေါင်ဝင်၊ ပီအဌဉ်ယင် ဆဲမ်းတကူးထန်း၊ အင်းသူးတဖန်းစွဉ်း တခါငွါ၊ တွိုးနောင်ခါ ကုလ္လိသသဌေး စဉ်းစာယူး နဲင်းယို -

“ပေါ့လို့တင်ခွန်နောင် ယိုခါ ခွေအားကျိုးခရား တဖြာဖြာ အဲဉ်ထောင်းဒွါမ်၊ ခွေလွေထွေက ခွန်မ” သးကိုယူးလးနဲင်းနင်။

ကုလ္လိသသဌေး လွေခွန်ထူးတွေ့ လင်းဒေါ့နဲင်းယို -

“ခွန်တန်ဗွေဩ -

ပါတောလို့လဲဉ်း ခွေသွဉ်းတခြါ၊ ပါထူးထိုးလို့လဲဉ်း ခွေသွဉ်း ဥစ္စား၊ နီဗွေ ထွဉ်းလွေစွန်ဒျားနဲ့ ဗွေဩ”

“အို - နာလောင်းငေါင်းထမိုင်ခရားနင်၊ သဌေး၊ ခွေထွဉ်း လွေစွန်ဟးတင်း၊ နာလွဉ်လောင်းခွေထူး၊ နာထွဉ်းခွေသိမ်ထိုး နာတခြါတင် ခွေမဉ်လးတောင်း၊ ‘ပေါ့နီဗွေ မဉ်လးတောင်းတဲ့ ခွေအီးလူး’ နာရိုးနဲင်းနောင်တွေ့၊ နာဒေါ့ထုံသား၊ ထွဉ်းလွေ ဆော့ဝင်ကို မူးခိုလွဉ်ထူး၊ နာလူးဒျား မွေးတောင်းနဲ့ သဌေး”

“ခွေသွဉ်း လူးမွေးတင်း ဗွေအော်၊ နီဗွေထူးတဲ့ ခွေသွဉ်း တလွဉ်ဟးတောင်း၊ ခွေသွဉ်းနောင် လိုးစေတဖြာ၊ နားမနံတမီ

(၁၀၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

နာဠိတဲ့ တလူးဖိုတောင်းပါ၊ - ကရိုးနောင်၊ နီဗွေးတဲ့ အဝံးသေ
ဒျား၊ ကွပ်နောင်မ၊ ကထွဉ်းလူးထာယိုနောင်၊ ခွေသွဉ်းမွေးတမ်း၊
ပါ၊ကထွဉ်းလူးထာယိုနောင်၊ ပါ၊မိုင်၊ နီဗွေးထွဉ်းထုမ်းမော့မော့
သော့၊ ရီစဲစဲဆေးစဲစဲသော့ ပွေးဩ”

သဌေး (စဲစဲ) ကူလ္လိသ လောင်းနဲင်းနောင်၊တင် ခွန်တန်
ထွဉ်းအလို၊ လွေထုမ်းတွေ့၊ လွေမော့သဌေး (တု၊) ကူလ္လိသ
တဖြာ၊ (သီကျာ၊) နောင်မ၊ ဟဲ့လွဉ်ခွန်ထု၊ ခွန်တွမ်းအမတ်
ပရိသတ်သီးဖုံး ကထွဉ်းထွား ဝွေသီးနီဖြာနပ်၊ အဖြာမိုင်၊ သဌေး
ကူလ္လိသ (အစဲစဲ)၊ အဖြာမိုင်၊ ကူလ္လိသ (အတု၊) ကရိုးနပ်၊ ခွန်
တဲ့ တသေတောင်း၊ အမတ်ဖုံးတဲ့ တသေတောင်း။

ကွပ်နပ်မ၊ သဌေး ကူလ္လိသ (အစဲစဲ)နပ်၊ လမ်းခွန်နဲင်းယို-

“ဩဗွေး ခွန်တန်ဗွေးဩ -

ထမိုင်၊ခရားဖုံးနပ်၊ တောင်တမ်းခွေသွဉ်းဟောင်း၊ သဌေး
ကူလ္လိသနပ်၊ ခွေသွဉ်းယိုသွ။ ပွေးဩ”

“နီသေငါ၊စဲစဲတမ်းနာဟ၊ ကသေငါ၊စဲစဲနာနပ်၊ ပါ၊ မိုင်၊
အောင်”

“ခွေသွဉ်းမာနောင်၊ သေငါ၊စဲစဲ ခွေသွဉ်း ပွေးဩ”

တိုးနောင်တွေ့၊ ခွန်ဟဲ့လွဉ်အမာ၊ ခွန်ရီ -

“နာ၊ဝါ၊နောင်၊ အဖြာမိုင်”

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၀၅)

“ခွေသွဉ်းဝါးနောင်၊ အဖြာယို”

ရိုးနဲင်းနောင်တင် လွေအံ့ထေ့တော့ချား သဋ္ဌေ့ကုလ္လိသ (တု၊) သီကျာ၊ထျ၊၊ ရီအပိုဖုံး အသွဉ်းဖုံးတဲ့ ရိုးချားနဲင်းအမာနပ်၊ နေနေ၊ ကားကအပ်၊ လွေအံ့ထေ့လို့ချား သဋ္ဌေ့ကုလ္လိသ (တု၊) သီကျာ၊ထျ၊လွဉ်းလွဉ်း။

“နာ၊နောင်၊ နာ၊ရိုး - သဋ္ဌေ့ ကုလ္လိသ-တဲ့၊ နာ၊ပိုနာ၊မာ နာ၊သွဉ်းဖုံးနောင်၊ အံ့ချားပါ၊သူ၊ထျ၊လွဉ်းလွဉ်းအီ၊ နာ၊နပ်၊ ‘သဋ္ဌေ့ ကုလ္လိသ မွေးမဲဉ်းချား’ ကရိုးနောင်၊ နာ၊ဖေးနွောင်၊ သက်သေး အမျိုးမိုင်”

“ခွန်တန်ဗွေးသြ -

ခွေသွဉ်းကတူးလောင်းယိုနောင်၊ မဲဉ်းအောင်၊ ကလူးအောင်၊ ခိုးခါးချား၊ ကြော့ကတူးသား ဆေတ္တာနောင်၊သေ ဗွေးသြ၊ ဟဲ့ လွဉ်ဆေတ္တာနောင်၊ ရီသွော့ ဗွေးသြ”

ခွန်တန်ဟဲ့လွဉ် ဆေတ္တာထွူတွေ့၊ ရီနဲင်းယို -

“သဋ္ဌေ့ကုလ္လိသနောင်၊ အဖြာမိုင်၊ နာ၊သေဝါ၊နေဟောင်း”

“ခွေသွဉ်း မဉ်းဖွမ်၊ထွားဟး အကတူးနောင်၊ သေချား ဗွေး
သြ”

“ပေါးနောင်၊တဲ့ ဖွမ်၊ထွားသွော့ ဝွေ၊သီးဝင်၊နီနောင်၊ အက
တူးဟဲ့ဉ်း”

(၁၀၆) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ချာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

သစ်ခွန်ကရိုးနဲင်းနောင်တဲ့ သီကျာလဲ့ အကတူးလောင်း
နောင်၊ လေးဖန်ဆင်နဲင်းနဲင်းစဉ်းမဲ့င်၊ ဆေတ္တာ ကထိုင်းထွား
နောင်၊ မဲ့င်၊အောင်းနဲင်းနဲင်းဝင်၊။

ကွပ်နောင်၊မ၊ လောင်းချာခွန်တန်နဲင်းယို -

“ဩဗွေ ခွန်တန် ဗွေဩ -

ဝွေ၊သီးဝင်၊နီယိုနပ်၊ ခင်းတကွက်၊၊ စူတကဲင်း၊၊ မဲ့လွှတ်၊
နဲင်းနဲင်းဝင်၊၊ ဝွေ၊သီကတူးလောင်းနောင်၊ မဲ့င်၊သမ်းအောင်းနဲင်း
နဲင်းဝင်၊တင် အဖြာ၊မဲ့င်၊ သဌေးကုလ္လိသ - ကရိုးနပ်၊ ခွေသွဉ်းတဲ့
သေတောင်း ဗွေဩ”

ကထင်းဟွန်ဆေတ္တာငေါင်း လောင်းချာနဲင်းနပ်၊တင် သဌေး
ကုလ္လိသ (အစဲစဲ) နောင်၊ တနွေးသ၊ဝ၊ လောဘတခြို့ နန်းထိုး
ဥစ္စားတွေ့၊ ထိန်းနမ်းမလ၊ ထိန်းသ၊နှောင်၊ဒွမ်နောင်၊မ၊ ဝ၊ပြားလင်း
စဉ်းနောင်၊ကို။

တိုးနောင်၊မ၊ သဌေးကုလ္လိသ (အတု၊)နပ်၊ ရိုး “ခွေယို
ကုလ္လိသဗွေတင်း” လောင်းထွူတလဲင်းချင်း၊ ဖန်ဆင်၊ယင်း အနမ်း
ခွန်သီကျာ၊ ကျောင်းထင်းမို့၊လောင်းနောင်၊သွ။

သဌေးကုလ္လိသနပ်၊ ထူးထီအွဉ်းဖြားဖေး အမဲ့၊ အကတူးတဲ့
ဆူတွမ်းထီတင် သတိ၊လ၊ချာ၊ သဌေးကုလ္လိသနောင်၊ အုံထိုင်း
ဝဲင်းထင်း၊ ခွန်သီကျာ၊မို့၊လောင်းကီ၊ တိုးနောင်၊တွေ့၊ ခွန်သီကျာ၊
ရိုး -

“ ကုလ္လိသဟေး -

ခွေနှောင်၊ နာ၊ဖါ၊ နာ၊နှောင်၊ ခွေပို၊ ခွေယို မာ၊ဒါးနစတင်
ကုသိုလ်းဖုံးတင် ထင်းထွာဗား ခွန်သီကျာ၊နဲင်းယို၊ တမြို့၊ဖုံးနပ်၊
ခွေတမြို့၊ဗျား၊ နာ၊တမြို့၊မွေးတောင်း၊ တွိုးခွေနှပ်၊ မာ၊ကုသိုလ်း၊
ခွေဒါးနမဏ္ဍပ်တဲ့ နာ၊လဲ့၊ထို၊ တွမ်းမေး၊ နာ၊နပ်၊ စေ၊လွဉ်းထာ၊
နမ်းတဲ့ တအံးတအွေ၊ တကွဉ်က၊ဗျန်းတောင်း၊ ဝင်၊တဲ့ နာ၊တဖေး
တောင်း၊ နာ၊တမြို့၊ဖုံးနပ်၊ နဲင်းစွဉ်းဘီလူ၊ ကပွေးခါ၊ (ထီနှောင်)
လို၊အသောင်ဖုံး ကွိုးရမ်းတလ၊တောင်း။

မာ၊ဖေးချာယင်း ခွေဒါးနမဏ္ဍပ်နှောင်၊ဟဲ့င်း၊ လူးထာ၊ဟဲ့င်း၊
ပေါးမာ၊ထာ၊လူးနပ်၊ဟောင်၊ ပေါးနာ၊လူးတောင်းထာ၊နှောင်၊ တမြို့၊
ကားကအောင်၊ ခွေအီးအွဉ်းသေ၊သူးလို့၊ တွမ်းဝရဲဇိန်းလက်နက်
အီးဆေးပ၊ နာ၊ကတူးကျေး”

သဌေ၊ကုလ္လိသ ကထင်းဟွန် အဖါသီကျာ၊ ငမ်းနပ်၊တင်
ဟွမ်းငမ်းသ၊ဝ၊တွေ့၊ “ တဲးဟန်းနီ၊ယိုမာ၊ငါ ခွေသွဉ်းအီးလူးသွ။
ထာ၊ ပွေးဩ” အားမခံးနဲင်းနှောင်။

အဖါခွန်သီကျာ၊တဲ့ လ၊လဲဉ်းအပိုငေါင်း အားမခံးတွေ့၊
ဟော်၊တရာ၊ ထွဉ်းဆို့၊တယ်းသီးလထွ။ခါ သင်၊ချာခန်းဗျား အခင်း
လမ်း တာဝတိံသားသူ၊သွ။ သဌေ၊ကုလ္လိသတဲ့ မာ၊ဒါးနစတင်
ကုသိုလ်းတွေ့၊ ဘဝတသာ ကထင်းလဲဉ်းငါနှောင်၊ တွိုးထင်းနဲင်း
နဲင်း လူ၊ခမ်းသူ၊သွ။

(၁၀၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

နီဗွေးဘုရားရိုး -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - မောဂ္ဂလ္လာန်းနောင်၊ အဆွံ့မ၊ သဌေး
မစ္ဆရိယ ဘဝယိုလျှမ်းကားတင်း၊ ဘဝစိုးရီးတဲ့ မောဂ္ဂလ္လာန်းနောင်၊
ဆွံ့မ၊ဖိုလဲဉ်း သဌေးမစ္ဆရိယနောင်၊သွ။”

သဌေးမစ္ဆရိယနပ်၊ မော့နောင်၊ခါ ထွာဖို သဌေးကုလ္လိသ၊
မောဂ္ဂလ္လာန်းနပ်၊ မော့နပ်၊ခါ ထွာဖို ခွန်သီကျာ၊ အားနန္ဒာနပ်၊
မော့နပ်၊ခါ ထွာဖို ခွန်ဟော်ခံ၊ ဘုရား (ခွေ)ယိုခါ မော့နပ်၊ခါ
ထွာဖို ကြော့ကတူးသား ဆေတ္တာနောင်၊”အကျောင်း ပေါင်ချာ
ဇာတ်နိုင်းနောင်၊သွ။”

ထွားသွဉ်ဟော်ကျပ် “ ကုလ္လိသဇာတ်” ယိုတင်
ကလ၊အီ သတိ၊ ကလ၊အီပညာ၊ ကလ၊ဒါ၊
ထားသေ တရားဖုံးနပ်၊ -

၁။ ပေါးစေ၊ ပေါးလူးတင်းထားနပ်၊ အတဗြိုးဥစ္စာ၊ အောင်၊
ခြင်ချားထား၊ အဗွေးတဲ့ တက္ကိ၊ချာတောင်း၊ ဝင်တဲ့
က္ကိ၊ရမ်းတလ၊တောင်း ၊

၂။ အကျိုးအောင်၊ ထွံးစံးဟောင်ဖုံးနောင်၊ ဟောင်ယားကဲ့င်
ထိုးတင်း ၊

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၀၉)

၃။ မာ၊ကုသိုလ်းမ၊ လ၊ဇ္ဇောင်၊ထာ၊ချမ်၊သာ - စတင်နဲင်း
နောင်၊ဖုံးသွ။

ကုလ္လိသဇာတ် ကဗျာ

၁။ ကုဇ္ဈေးသွစ်၊ဆီ - ခြွေကီ မလူး
မည်အံး တခိုး - ကျော်ဝိုး ဝွေ၊သူ၊
ထွဉ်းမောဂ္ဂလ္လာန်း - နေးဈာန်၊ လွေ၊ထူး
လူ၊လို့ဗား - သံးဃား လ၊လို့သွ။ ။

၂။ ကုဇ္ဈေးသွစ်၊ဆီ - ခြွေကီ မလူး
ဒေါဝ်တပယ်၊တာ - အွ၊ဒါ၊ ဝွေ၊သူ၊
အမိသီကျာ - ထွဉ်းပါ၊ လွဉ်ထူး
ကတူးပ၊ - ငမ်းသ၊ လူ၊ယင်းသွ။ ။

၃။ ပေါးစေ၊လူးတဝ်း - အဲဉ်ထဝ်း ကွါ၊ဗား
ကွဉ်က၊ မအံး - အဝ်းရံး ခြင်ထာ၊
ထွံ၊စံး ဟပ်စား - ထိန်၊ထွားခါ၊ဗား
လူ၊တန်၊မ၊ - အီးလ၊ ချမ်၊သာအာ ။

ကုလ္လိသဇာတ် သွတ်၊ထွ၊ယိုသွ။

(၁၁၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမဲ့င် (၇)

ထာစေ၊ တွမ်၊ ထာဆွေရေ

- ၁။ “ထာစေ” နဝ်၊ “မစ္ဆရိယ - အကုသိုလ်း”
စေတသိက် အဝ်းဒွိ၊ခါ၊အသ၊ မဉ်ဖေးတဝ်းပါ၊
မဉ်လူးတောင်းထာ၊ ၊
- ၂။ “ထာဆွေရေ” နဝ်၊ “ပညာ - သောဘန”
စေတသိက် အဝ်းမွေင်၊ခါ၊အသ၊ ချင်းကွဉ်က၊
ချင်းအံး - ချင်းအွေ၊ ဖေးကယပ်၊သ၊ဗားမွှန်း ၊
- ၃။ “ထာစေ” နောင်၊ “ထွာ - အကုသိုလ်း”
ထွာအီ ထာဒုက္ခ ၊
- ၄။ “ထာဆွေရေ” နဝ်၊ “ထွာတဝ်း-အကုသိုလ်း”
ထွာအီ ထာချမ်၊သား ၊
- ၅။ ကွပ်နဝ်၊မ၊ “စေမွှန်း-ဆွေရေ” နေးဒျားနော။

၇၉။ ခရဿရဇာတ်

နီဗွေဘုရား အောင်းအံ့သတင်သွံ၊ ကျောင်ဇေးတဝွန်း
ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “တထင်းသျှင်တမ်း အမတ်တဖြာ” တဲင်
ဟော်ဗား “ခရဿရဇာတ်” ယိုသွ။

ခွန်ကောသလ အမတ်တဖြာနောင်၊ အွမ်းခွန်၊ လွှာကံ၊
ခွန်အလိုတဲင် ခွန်ဒင်းဖေးအရား အွဉ်းထွာဟောင်၊ ဝွေ့နောင်၊ ပေါင်၊
တွမ်းခွန်လို၊ ပေါင်တွမ်းစွန်သားတွေ့၊ ဝွေ့ဒေါ့ဖေး စွန်သားဖုံးခဲင်း
ယို -

“ခွေတွမ်းခွေလိုဖုံးနောင်၊ လွေ့အံ့ပေါတခြာကို၊ သီနပ်၊
စွန်ထာ၊ဒုံကိုနော၊ သီစွန်ကလ၊ဖုံးနောင်၊ ဖေးခွေတထဝနော”

ဒေါ့ဖေးစွန်သားခဲင်းနောင်ထွဲတဲင် ဝွေ့လိုစွိုနောင်၊ လွေ့အံ့
ပေါတခြာကို၊ စွန်သားဖုံးနောင်၊ မားသီပါဖိုး၊ လွေ့ဒွိုဉ်းညီဝွေ့
သီးတခြာကို၊ အံးအွေထွဲ လွေ့စွန်ထာ၊ဒုံကို၊ စွန်ထွဲလွဉ်ထွေယင်း
ဝွေ့၊ ဖေးဝွေ့တထဝ၊ ပေါးမွူးဟာလင်သွဲနောင်၊ ဝွေ့တွမ်းခွန်လို
ဖုံးနပ်၊ (မားခဲင်းလွေ့ထုမ်းစွန်ပွဲး)သဲင်လွဉ်။

ဟောင် (အမတ်) ကမားကဲက်ထာ၊ခဲင်းနပ်၊နပ်၊ တပေါးည
တောင်း လို၊ဒုံဖုံးသေစဲင်းထို၊ လို၊ဒုံဖုံးနောင်၊ ထင်းလောင်းစွဉ်း
ခွန်တန်ကောသလ၊ ခွန်တန်ကောသလဟဲ့လွဉ် ဟောင်(အမတ်)
နောင်တဲင် ရီစစ်ဆေတွေ့၊ အမတ်ဒေါ့စွဉ်း (ဝွန်းခံးအပဲစ်)၊ ဖေး

(၁၁၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ ရှာ၊ ငတ်၊ ဆီ အမဲ့ (၇)

ပဲစိဖေးတံး ချ၊ ထို၊ အရားထွေတင် ဒင်းတောတဖြာ၊ ခေါ်နောင်၊ သွေ။

နောင်၊ ထွေ၊ တွေ့၊ ခွန်ကောသလ ထင်းလောင်းနယ် နီဗွေး
ဘုရာ၊ အကျောင်၊ ခရား၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ရှိ၊ -

“တကားခွန်တန်ဟွေး - ဟောင်နောင်၊ နောင်၊ အမာ၊ ကဲက်၊
ဒါးထာ၊ ဘဝယိုလွမ်း၊ မွေးတောင်း၊ စိုးရီးခါကား အမာ၊ ကဲက်၊ ဒါး
နဲင်းနောင်၊ ချားရင်၊” မိန်းနဲင်းနောင်၊ ထွေတင် ခွန်ကောသလ တောင်၊
ပြန်းတွေ့၊ ဟော်၊ ထန်းနယ်ခါ စခါဘဝ လယိုအတွင်း၊ သွေ။

ခရသာရဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဟးရားဏသီးခမ်း ပျဟွဒတ် အင်းထွာခွန်၊ ခွန်
နောင်၊ ဒင်းအမတ်တဖြာ၊ အွဉ်းထွာဟောင်၊ ထွဉ်းအုပ်ချုပ်ဒုံ၊ ဟောင်
နောင်၊ ပေါင်၊ တွမ်းစွန်သားတင် စွန်အံးထာ၊ နောင်၊ သွေ။

အတွင်းနင်၊ ဘုရာ၊ လောင်၊ အင်းထွာ လောကွန်းသယ်း
သား အောင်းအံ့အိုးဒုံကို၊ ဟောင်နောင်၊ ပေါင်၊ တွမ်းစွန်သား၊ စွန်
ထာ၊ ထွေတင် ပေါးမွူးဟာဟာလင်၊ နောင်၊ တွမ်းအလို၊ ဖုံး၊ ဒုံထုံ
ကိန်းယိုင်ထိုးခန်း စွန်သား၊ နောင်၊ ထွေမ၊ သင်၊ ပီပဲသင်၊ ဝေင်၊ ကို၊
ဘုရာ၊ လောင်၊ ဒေါ၊ နယ်ဒုံသားနဲင်းယို -

“ဒုံသားဖုံးဟွေး -

ဟောင်ကဲက်၊ နောင်၊ ပေါင်၊ တွမ်းစွန်သားတင် ဖို့၊ အံးဝင်၊ ဖိုး၊

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၁၃)

လဲ့ဝင်၊လမ်း၊ ဆွမ်းထိုးခုံသား၊ ထွင်းခုံသားလွေ၊နုတ်လွဉ်၊ စွန်
ဝင်၊ထွေ ပေါးမွူးဟာသွေ၊နောင်၊ ခုံးတွမ်းအထုံ သင်၊ပိပဲလွဉ် ဝေင်၊
ကို” ဘုရားလောင်၊ခွန်းစွန် ဒေါ၊နယ်ခုံသားနဲင်းနောင်၊။

ဟောင်ကမားကဲက်၊ထာ၊နဲင်းနပ်၊နပ်၊ တပေါးညတမ်း ခုံသား
သေထွေ၊ ထင်းလောင်းခွန်၊ ခွန်စစ်ထွေ၊တင် ဖေးပဲစ်ဖေးတံးတွေ့၊
ချာထိုးဟောင်အရားနောင်၊သွေ။

နီဗွေးဘုရားရိုး -

“တကားခွန်တန်ဟွေး -

ဟောင်နောင်၊နောင်၊ အမားကဲက်ဒါးထာ၊ ဘဝယိုလျှမ်းမွေး
တောင်း၊ စိုးရီးခါကာ၊ အမားကဲက်၊ဒါး နဲင်းနောင်၊ဒျားရင်၊ အမတ်
ဟောင်ယိုခါနပ်၊ မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖိုဟောင်၊ ဘုရား၊(ခွေ)ယိုနောင်၊
မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖို လိုးခုံပညားသား ထွားဟောင်အပဲစ် ထီးသော့၊
ကဒေါ၊နယ်ခုံသားနပ်၊” အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွေ။

ထွားသွဉ်ဟော်၊ကျပ် “ခရဿရဇာတ်” ယိုတင်

ကလ၊အီ သတိ၊၊ ကလ၊အီပညား၊၊ ကလ၊ဒါး

ထာ၊သေ တရာ၊ဖိုးနပ်၊ -

၁။ ကလ၊အားဏားသားနောင်၊ ဟောင်အံးနွောင်၊တောင်း
ခုံသား၊ ဝေင်၊သား ခမ်းသားအမျာ၊ ၊

(၁၁၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၂။ ပညာအောင်းမ၊ သေထွေပါ၊ထားမ၊၊ ပေါးတရာ၊တမ်းတဲ့
လွေ၊လောင်းနယ်ဒါ၊ ဆင်းရဲ၊အတန်အကဲ၊ထူး၊ ၊

၃။ ပေါးအံ့၊နှောင်၊ဝင်၊နှောင်၊ ဝင်၊ဝဋ်တွပ်၊ချာ၊ မော့အာ
ဘေးတံ၊ ခံးဟးထား၊ဒုက္ခ - စတင်၊နဲင်းနှောင်၊ဖိုးသွ။

ခရဿရဇာတ် ကဗျာ

၁။ ခွန်ထူးဆင်းလွေ - ဒင်းဂွေ အရာ၊
ပေါင်၊တွမ်းစွန်သား - စွန်ယား အများ၊
ခိန်းသင်၊နပ်၊တဲ့ - ပီပဲ သင်၊ချား၊
ဝင်၊လွေ၊တောင်း - ခွန်စောင်း တွဲးတံးဆာ ။

၂။ ပါ၊နှောင်၊စခါ - ဟောင်ထွာဖိုဟး၊
ပေါင်၊တွမ်းစွန်သား - စွန်ယား အများ၊
ဘုရားလောင်၊မ၊ - သေထွေ ဟောင်မား၊
ဝင်၊လွေ၊လောင်း - ခွန်စောင်း တွဲးတံးဆာ ။

၃။ ထွာဟးလို၊တန် - ထေသန် အားဏား၊
နီစွက် မာ၊လျား - ခမ်းသား အများ၊
ပါ၊မဲ့င်၊တဲ့ယောင်း - ညတောင်း ဂွေ၊တား၊
ကံး ပြတ်ချား - ဝဋ်ဟး ဒုက္ခအာ ။

ခရဿရဇာတ် သွတ်၊ထွေ၊ယိုသွ။

**အားဏား တွမ်း အားနား
လိုတန် တွမ်း လိုယံ**

- ၁။ ကပ်လိုတန်၊ အွမ်းလိုတန်တင် လိုတန်ဒင်း
တွေ့၊ လအားဏား၊ ထွာဟးလိုတန် ၊
- ၂။ “အားနား”နပ်၊ အွဉ်းချာ၊ “အားဏား”နောင်၊
အွဉ်းငါတင် နေးတွမ်း “အားဏား”တွေ့၊
ကမားဒါး “အတ္တဟိတ - နမ်းအကျိုး”နပ်၊
ထွာကီလိုတန်တဲ့ “လိုယံမွေးတောင်း” ၊
- ၃။ အများကျွိုက်၊ အများလွိုက်တင် အများဒင်း
တွေ့၊ လအားဏား၊ ထွာဟးလိုတန် ၊
- ၄။ “အားဏား”နပ်၊ အွဉ်းချာ၊ “အားနား”နပ်၊
အွဉ်းငါတင် နေးတွမ်း “ထာအားနား”တွေ့၊
ကမားဖေးဒါး “ပရဟိတ - ဝင်းအကျိုး”နပ်၊
“ထွာလိုတန်ယင်-ထွာလိုယံယင်” နပ်သွေ။
- ၅။ နားနပ်၊ “အားဏားသား”နဲ့၊ “အားနားသား”နဲ့၊
- ၆။ နားနပ်၊ “ထွာလိုတန်”နဲ့၊ “ထွာလိုယံ”နဲ့ ။

(၁၁၆)ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၈၀။ ဘီမသေနဇာတ် (ပစ္စုပ္ပန်) ဝတ္ထု

နီဗွေးဘုရား အဝ်းအုံသတင်သွံ၊ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်း ကိုအတွင်၊ ပွိုင်းပွို၊တွမ်း “ရဟန်းသွဲသွမ်းဒါးဝင်၊”နောင်၊တဲင် ဟော်၊ဗား “ဘီမသေနဇာတ်”ယိုသွ။

“ဗွေးပေးသီးဖုံးဟွေး -

ပါ၊ကအီးဗွန်ပီ နီအခွါ၊အနွယ်၊နောင်၊ အဲဉ်ထဝ်း၊ နီနောင်၊ ထွာခွန်ခွါ၊ ခွါ၊အနေးတဲနင်၊ တဗြါ၊အနေးတဲနောင်၊ အမျါ၊အနေး တဲနောင်၊ ပါ၊ကအီးဗွန်ပီနီ အဲဉ်ထဝ်း၊ နီခွင်ခံ၊ - စတဲင်နဲင်း နင်၊ဖုံးနောင်၊ ဒေါ၊နင်တွက်တနွင်၊တဝ်း၊ နီသွဉ်းသယံးဖုံးငါမဉ်း တဲ ဒဲဉ်နောင်၊ ခွါ၊ချားဟူဟောင်၊ ဟန်းအိုနောင်၊ ခွါ၊ချားအယားစွမ်း တားတား၊ ခွမ်းလာ၊တဲ ကွဉ်က၊ချား ကာသိခမ်းမာ၊ ခွမ်းလာ၊ အဟောင်စား၊ မွန်းနံးသားတဲ သွါ၊ချားကာသိခမ်းထန်း မွန်းနံးသား အငို၊တန်းစား၊ နီကထွိုင်းထင်းပဲင် ရဟန်းယိုမ၊ အံးအွ၊ဗား အညမ်း စားနဲင်းယို၊ ပဲင်ဗားသင်္ကန်း၊ ပိတ်အညမ်းစားနဲင်းယို” ခွဲရဟန်းတန်၊ ခွဲရဟန်းတလောင်၊ ခွဲရဟန်းပေးဖုံးတဲ အောင်းဒေါ၊သေးသေးနဲင်း နောင်၊တဲ။

တွါ၊နင်၊ခါ ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးလို့ဝင်၊ ဒေါ၊လွနဲင်းယို-

“ဗွေးပေးသီးဖုံးဟွေး -

ကမာ၊လွစ်ဖေး သံးသရား သားသနားကိုယို ခွါ၊ပဲင်သွ။စင်၊ တဲ ရဟန်းနင်၊တန်နင်၊ အောင်းထုမ်းသွဲသွမ်းစွဉ်းဝင်၊လွမ်း၊”

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၁၇)

အောင်းအွဉ်းဒေါ၊ရဟန်းနဝ်၊ အခရားတွင်၊ နီဗွေးဘုရား၊ ကျွဲ၊
လွဉ်၊ နီဗွေးဘုရား၊ ရီခဲင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံး - သီအုံပြုံး ဒေါ၊လွင်ထမိုင်၊ဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါ၊ချား၊ ရဟန်းအုပ်၊နမ်းဖြဲ၊ဗဲ၊ ကထမ်းသွဲ၊သွမ်း၊
ဒါးဝင်၊ စင်၊နောင်၊အခရားချား၊ ဗွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ရဟန်းနောင်၊နောင်၊ အသွဲ၊သွမ်းဝင်၊ ဘဝယိုလွမ်း၊မွေးတမ်း၊
စိုးရီးခါတွဲ သွဲ၊သွမ်းဖိုင်၊နေန”

ယံကသေ ဟော်၊ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်၊သွေ။

ဘီမသေနဇာတ် (အတိတ်) ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဟားရားဏသီးခမ်း ဗျဟဒတ် အင်းထွာခွန်အတွင်၊
ဘုရားလောင်၊နဝ်၊ ထွာ “ဥဒိစ္စပုဏ္ဏားမျိုး”၊ အင်းအုံခုံတန် တခုံကို၊
အရွယ်းသွဉ်ပညား၊ ကထင်းတိုးနဝ်၊ လွေ၊သွဉ်ပညား၊ တက္ကသိုလ်း၊
ခမ်း ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာထျ၊၊ ပေးတင်းသွံဖွံး၊ ထားဒါးတဆီ
သွမ်းမျိုးဒါးလို့၊ ဘုရားလောင်၊မဉ်းနဝ်၊ ဟဲ့၊ “စူဠဓနုဂ္ဂဟ ပဏ္ဍိတ”
နောင်၊သွေ။

ဒါးသွေပညား၊ ထုမ်းဟားထားမားတင် တိုးလွေ၊ခန်း “မဟီ
သကခမ်း”၊ ဘုရားလောင်၊နောင်၊ နမ်းသမ်းတပေါက်၊၊ ငင်းသမ်း
ကောင်းတင် အီးလားဟားထားမားနဝ်၊ ယိုတမ်းတွေ့၊ ဘုရားလောင်၊

(၁၁၈) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်ချာငတ်ဆီ အမိုင် (၇)

ယူးစဉ်းစာနဲင်းယို -

“ခွေလွေထေ့ ခွန်တပါးပါ၊ မဉ်းကွီမာထာမာနောင်၊ ‘နာ၊ နမ်းတပေါက်၊ တကောင်းပေးပေးဟ၊ နီကိစ္စနောင်၊ နာအမျိုမာ၊ နွောင်နဲ’ ပူးရူးရူး အီးရိုးနဲင်းနောင်၊ ခွေထုမ်းလို၊ နမ်းခြိုင်းခြိုင်း၊ ယောင်တရေရေတဖြာ၊ အားကွိုပါးနပ်မ၊ ခွေအီးလုထာမာ၊ လွူးနမ်းအီးဗွာ၊ မဉ်းမာနဲင်းနောင်နပ်၊ ဟောင်မွော့ဟွေး” ဝွေယူး စဉ်းစာနဲင်းနောင်။

ယူးစဉ်းစာနဲင်းနပ်ထွဲတင် ဘုရာလောင်ထုမ်းခန်း လိုနမ်း ခြိုင်းခြိုင်း ယောင်တရေရေတဖြာ၊ လွေမော့ခန်း ပါးနမ်းခြိုင်း- ယောင်ရေတဖြာ၊ ပါးနောင် အမဉ်း “ဘီမသေန” ဘီမသေန နောင် အောင်းထုအံ့ပိတ်ဖုံး၊ ဘုရာလောင်၊ စွေးတက်ရီးနဲင်း ယို -

“ယိုသွေ - နာမဉ်းထမိုင်”

“ခွေ မဉ်း ဘီမသေန”

“နာနောင်၊ နမ်းကခြိုင်း၊ ယောင်တဲကရေနပ်၊ မွော့ထု အံ့ဟးတိုးထာ၊ နဲင်းယိုဟောင်း”

“ဒါးယိုလွမ်းဟ၊ ဒါးတဲ မာဟးနဲင်းယိုလွမ်းသွေဟွေး”

“ယိုသွေ - နာမာမွန်းဒွမ်းထာမာယို၊ ဖွေးဒိပ်တကျွန်၊ လုမ်းယို ချွင်းကားတင် ခြီးသားနပ်၊ အီးဒါးနဲင်းခွေယို အဲဉ်ထင်း တဖြာဖြာ၊ ခွေမဉ်းလွေဆယ်ကပ်ခွန်၊ ခွန်မဉ်းထီးခွေနောင်၊ ‘နမ်း

တပေါက်၊သောက်၊ ငင်းကောင်းကွဲပေးဟ အမျိုးအီးမားဖေးနွောင်၊
ခွေထားမားနဲ့ ပူးရူးအီးသွဲ၊သွမ်းခွေခဲင်းနပ်၊။

ကွပ်နောင်၊မ၊ နာ၊တွမ်းခွေနပ်၊ လွေ၊သို့၊လို့ဝင်၊ ခွန်ထျ၊
နာ၊လောင်းသွေ့ ခွန်ခဲင်းယို -

“ဩဗွေ၊ ခွန်တန်ဗွေ၊ဩ -

‘ခွေသွဉ်းနောင်၊ ခြီးသားဗွေ၊ဩ၊ ခန့်၊ဖေးသွေ့ ခွေသွဉ်း
ထားမား ဗွေ၊ဩ’

နာ၊မဉ်းလောင်းခဲင်းနောင်၊နပ်၊ ခွန်အီးဖေးနာ၊ထားမား၊ ဆင်း
ရာ၊ခြီးထားမားနောင်၊ မွဲ၊ခွေမား၊ျား၊ နာ၊နောင်၊ မား၊ခဲင်းအပွဲ၊ဒါး
အုံဆ၊ငါ၊ နာ၊ငင်းဗ၊ချာနောင်၊ (ဝင်၊မွဲဗ၊နပ်၊) မွဲ၊ခွေမား၊ဖေး၊ျား၊နာ၊
နာ၊တွမ်းခွေ မဉ်းမား၊ညီ၊လို့ဝင်၊ခဲင်းနောင်၊နောင်၊ နာ၊တဲ့ လ၊အာ၊
ခွေတဲ့လ၊ပါ၊ လွူးနမ်းအတာ၊ ချမ်းသာ၊ခဲင်းခဲင်းဝင်၊ နာ၊နာ၊ခွေ
ငေါင်းဟိုင်း”

“အို့ - မွေ၊သွ။ ခွေနား၊ျား၊ နာ၊ငေါင်း” ဘီမသေန
အားမခံ၊ခန့်၊ခဲင်းနောင်၊သွ။။

နောင်၊ထွေ၊တွေ့၊ ဘုရာ၊လောင်၊ “စူဠနေ၊ဂ္ဂဟပဏ္ဍိတ”နပ်၊
ဟဲ့၊ဘီမသေနလွေ၊ ဟားရာ၊ဏသီးခမ်း၊ ဝွေ၊နပ်၊ မား၊ခဲင်းခန့်၊ ထွာ
ဘီမသေန တပွဲ၊ပေး၊ ဘီမသေန အွဉ်းလွေ၊ဆ၊ငါ၊ ဝွေ၊နပ်၊ လွေ၊
ဆ၊ချာ၊ တွိုးလွေ၊ ခွန်ဟော်တခါ၊ငါတွေ့၊ ထွဉ်းခွန်လို့၊ လွေ၊ဒေါ၊
ဟွန်ခွန်။

(၁၂၀) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ခွန်ရိုး - “နို့လွဉ်ဟဲ့င်း” နဲင်းနောင်တင် ဝွေသီးဝင်၊နီ
လွေခွန်ထျ၊ ဝဲင်းရိုးသေးခွန်ထျတင် ခွန်တန်ရီနဲင်းယို -

“ကွပ်ပွိုးထမိုင်၊ သီလွဉ်ထေ့ခွေဟောင်း”

တို့၊နင်၊ခါ ဘီမသေနလောင်းချာ -

“ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းနောင်၊ ခြီးသား ဗွေးဩ၊ ဖျူးဒိပ်
တကျွန်၊လုမ်းယို ချင်းကားတင် ခြီးသားနောင်၊ အီးဒါးနဲင်းခွေသွဉ်း
ယို အဲဉ်ထောင်းတဖြာဖြာ၊ ဗွေးဩ”

ဘီမသေန အွဉ်းကျအနမ်း လောင်းပိပွဲခန်းနဲင်းနောင်။

“မွေးသွူ - လာတာ၊ လုကားမိုင်၊မ၊ အီးအုံခွေထျ၊
ဟောင်း”

“တဆီငတ်၊နီ၊ တကွိုးလာကို ပေါးလုတရေင်ယို ဆယ်၊
ကပ်ချာ၊ နီဗွေးဩ”

“ပါးနာ၊ဆ၊ချာနင်၊ဟာ တွမ်းနာ၊ရော့၊လို့ဝင်၊နဲင်းမိုင်”

“ဝတ်ပတ်ဖေးခွေသွဉ်း၊ ခွေသွဉ်းတပဲ့၊ပေးချာ၊ ဗွေးဩ”

“မွေးသွူ၊ သီဝင်၊နီနီနောင်၊ အုံထေ့ဆယ်၊ကပ်သွော့ ခွေ
ဟဲ့င်း”

တယ်းနင်၊မာ၊ငါ ဘီမသေနနင်၊ အုံထေ့ဆယ်၊ကပ်ခွန်၊ မဉ်း
လိုးမာ၊ထာ၊မာ၊နောင်၊ ဘုရားလောင်၊ အောင်းမာ၊တေ့၊ဖေးဗား
ချာ။

အတွင်းနပ်နပ်၊ တခြာတထွောင်းကို ကေကဲ့တဟားအပ်၊
ဆင်းဆင်းအင်းလို၊ ကွပ်နပ်မ၊ လိုဒုံဖုံ လွေလင်းခွန်တင် ခွန်တန်
ဟဲ့လွှဲ ဘီမသေနတွော့၊ ရီနဲင်းယို -

“ယိုမောင်း - ကေကဲ့တဟား အပ်တခြာကို၊ ဆင်းဆင်း
အင်းလို-တဲ့၊ ဒုံသားလွှဲလင်းနဲင်းနောင်၊ နာလွေဆွမ်းနွှင်းနေ
ကေနောင်ဟောင်း”

“နဲင်းကျွံ၊ ကေလွမ်းနောင်၊ မည်းတဆွမ်းနွှင်းတောင်းဟ
အမျိုအီးမည်းပဲ၊ ခြီးဆရာနဲ့ဗွေ”

“မွေးသွူ ဘီမသေန၊ ဆွမ်းလလလွှဲ ကေနပ်နော”

“ဆွမ်းလလလွှဲဒျားအော်”

အားမခံနဲင်းနောင်ထွူတင် သင်လမ်း၊ သင်ဒေါ့နယ်
ဘုရာလောင်၊ ဘုရာလောင်ရီ၊ -

“ပေါးနောင်တဲ့ နာလွေဆွမ်းဟဲ့”

တို့နောင်တင် ဘီမသေန သရီးသဝ၊ ရီချာ ဘုရာ
လောင်၊ -

“နာလွေတောင်းနောင်”

“ခွေလွေအမျိုထွာနဲ့၊ ကေနပ်၊ ဘီမသေနခမွေးတမ်း၊
အတပဲ့ခဒျား မဲ့ပါသေထို၊ မဲ့ပါလွေလောင်းခွန်သနယ်”

“ဟူး - အီးမားဟားနဲင်းမိုင်တန်နောင်၊ ထာမာနောင်၊
မဲ့ခွေမားဒျား၊ နာရီနဲင်းနောင်၊ မွေးတောင်းနဲ့အီ”

(၁၂၂) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

“နာ၊ငမ်းမွန်း ဘီမသေန၊ ခွေနမ်းလွေ့တဝ်းတဲ့ ခွေအီးဒေါ၊
ဖေးနာ၊ အနယ်၊ နာ၊စဲင်းစဲင်းနော”

“မွေးသွ။ မာ၊ဟးနဲင်းမိုင်၊”

“ကေကိုင်ကအောင်း တခြာကိုသူ၊နောင်၊ နာ၊လွေ့မွန်း
တဖြာ၊ (ခွန်အမိန်း-ရို၊နဲင်းနောင်၊တိုင်) ဟဲ့လွေ့အာအာသွော့
လို၊ဒုံဦးသားဖုံးနောင်၊ ခြီးသားဖေးကအောင်းဟး လို၊တရေင်နီ
ရေင် (ဖေးနေးကေကလွစ်လ၊မွန်း)၊ ခြီးသားလို၊တရေင်နီရေင်ဖုံး
နောင်၊ ဟဲ့လွေ့လိုလို လွေ့ဝဲက်ခူခါ၊သွော့ ကေကအောင်းအရပ်
နောင်၊ ပေါးထီးကေလေားလွဉ်တဲ့ နာ၊တဝဲဉ်သော့၊မွိုင်မွိုင် ထာ၊ပုံ
ကို၊ အုံအွပ်၊ခြ၊ခြ၊ဟံး၊ ကေနပ်၊ မဲ့လို၊ဒုံသားဖုံး ခ၊ဟံ့ဒျား၊ (လို၊
ကအာဟ မာ၊နဲင်းမိုင်၊မိုင်၊တဲ့ယောင်း ကေနပ်၊ သီဟးဒျားရင်၊
နားတော့သွော့ ဒုံသားငေါင်း) ‘လ၊လဲဉ်း-လ၊လဲဉ်း၊ ကေသီလဲဉ်း-
ကေသီလဲဉ်း’ ပေါးဟွန်သွ။ လို၊ဒုံငေါင်းသ၊ရေ၊နဲင်းနောင်၊နောင်၊
နာ၊တွားလွေ့သွော့ သွီးဆွာ၊ဆွာ၊တလီး၊ အထဝရပ်နပ်၊ အဲင်းခါ၊
သွော့ တွမ်းတငါ၊ တွီးအများငါတော့၊ ဒေါ၊သွော့နဲင်းယို - (အွဉ်း
တကိုင်ပါ လောင်းလို့း)

“ပါ၊မိုင်၊ ခ၊သီထို၊တွီးကေယို၊ ခွန်ထွဉ်းခွေဆွမ်းမွန်သဲင်၊နေး
ဒျား၊ ခွေလွေ့ထို့၊သွီးထာ၊ပုံကို၊ ထွားမွိုင်ယို၊ ခွေအီးကျ၊သဲင်၊အီ
ကေ၊ ခွေအီးစွီးသဲင်၊ နဲင်းဖိုးနောင်၊သနယ်၊ ခွေလွေ့ထို့၊သွီးတန်၊

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၂၃)

ထွူတောင်း သီသမ်းမာ၊သီစောင်းထိုးချား၊ ခွေအီးသိုင်လောင်းဟား
ခွန်နဲင်းနောင်းကွေး၊ ပါ၊မိုင်၊ခ၊သီဟွဉ်း၊ ဒေါ၊ဟိုင်း”

တို့၊နောင်းတော့၊ ဒုံသားခြီးသားဖုံးနောင်း ဟွန်ငမ်းသ၊ဝ၊
ငမ်းခွန်ဖေးပဲစ်ဖေးတံးတော့၊ ဒေါ၊လောင်းတောင်ပြန်၊ ဘီမသေနနဲင်း
ယို -

“သိုင်လောင်းမျှန်းခွန် ဗွေနော၊ မဲ့နီသွဉ်းသီး ဖေးချားရွဉ်၊
မဲ့မွဉ်ချား နီဗွေအော်”

“သီမဉ်းဖေးခွေရွဉ်၊ သီမဉ်းမွဉ် ခွေလာဘ်တဲ့ ခွေသိုင်လောင်း
တောင်းခွန်”

ဒေါ၊သွေ့နဲင်းနောင်းနော၊ ပေါးနာ၊မာ၊ ခွေကဒေါ၊ ခွေက
သွဉ်အတိုင်းယိုနောင်း၊ ကေတဲ့ထွာချား နာ၊မာ၊သီနွောင်း၊ ခွန်ထျ၊
တဲ့ နာ၊လ၊အာဆု၊ ဒုံသားထျ၊ နာ၊လ၊အာလာဘ်သနယ် ပါ၊နပ်”
ဘုရားလောင်း သွဉ်ဖေးနဲင်းနောင်း။

“မွေးသွူ၊ အီးမာ၊လွဉ်၊နောင်းအတိုင်း” ဘီမသေန သ၊ရေ၊
ပျားသွင်း အားမခံးနဲင်းနပ်၊သွူ။

ဘီမသေနနောင်း၊ ခြိုင်းနမ်းခွမ်ခြီး ပါ၊ကထီးနပ်၊ တဲးဝါးတန်၊
နေးတွမ်းဟန် နေးတွမ်းဟိတ်၊ ထူးလွေ၊ခန်း ကဖေးကယူ၊စရိပ်နောင်း၊
ထွူခါ လွေ၊ဟဲ့၊ပါဒုံသား၊ ဒုံသားတဲ့ ထင်းချား ခွန်အမိန်းမွေးတင်

(၁၂၄) ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ထူးခြီးပင်ပရာ၊ ဘီမသေန မားဘုရားလောင်းကသွဉ်အတိုင်းနပ်၊
တွေ့၊ ထွာမွေးစွဉ်းနောင်အတိုင်း၊ တခြာကို ကေအေဉ်ထမ်းဒွါမ်
ငိမ်လဲဉ်းသွ။

ဘီမသေနနောင်၊ ကေသီနောင်၊ ထွဉ်းပါ၊ထမ်း၊ ရံးသင်၊
လို၊အာ ဝေ့လေ့ဆ၊ငါသွတ်၊ အွဉ်းမွေးသင်၊အနမ်း၊ တွိုးသင်၊
ဝေင်၊ဗားရားဏသီးကို ခွန်ထူးတွေ့၊ ဘီမသေန လောင်းဒေါ၊နဲဉ်း
ယို -

“ဩဗွေ ခွန်တန်ဗွေဩ၊ ခွေသွဉ်းဆွမ်းလ၊သင်၊လဲဉ်းကေ
ဗွေဩ၊ တခြာကိုတဲ့ ငိမ်၊ငဲ့လဲဉ်း ဗွေဩ”

ခွန်တန်တဲ့ နှစ်သက်သ၊ရေ၊ ဖေးအာမွေးစွဉ်းဆု၊ ဘီမသေန
လ၊အာမွေးစွဉ်း ဆု၊ဖုံးနောင်၊သွ။

ဆိုင်၊နောင်၊ ပနားကိုင်ပေါးယင်း၊ ယိုင်ပိုင်၊လို၊တင် လို၊ဒုံ
ထင်းလောင်းယင်းခွန်၊ ခွန်ထွဉ်းယင်း ဘီမသေန၊ ဘီမသေနတဲ့
မားယင်း ဘုရားလောင်းကသွဉ် ကဆွမ်းကေအတိုင်းနပ်၊တင် ဆွမ်း
လ၊သင်၊ဖျင် ပနားကိုင်တွေ့၊ လ၊အာဖျင်ဆု၊ ဘီမသေနနောင်၊
လ၊အာဆု၊ လ၊အာပါရွဉ်နပ်၊မ၊ သ၊ဖြိုးထိုလွဉ်၊ (နဲဉ်းကျိုးပညား
နဲဉ်းယိုနောင်၊ ခွေဒါးလဲဉ်း၊ ကျိုးဒွါမ်ဘုရားလောင်းတဲ့ လ၊ဒျား၊
မားနုရားတောနဲဉ်းယို) ထီးဘုရားလောင်းတဲ့ အံးသွဉ်၊ဒွါမ်၊ နား
ဒွါမ်ဘုရားလောင်း၊ငေါင်း။

“ခွေနပ်၊ အားကျိုးနာ၊တင် လျှမ်းနမ်းမွေးတမ်း၊ လို၊ခိုဒျား
နာ၊လျှမ်းမွေးတောင်း၊ ခွေတဲ့ လို၊ခိုနေနေမွှော့ဟွေး” စတင်ဒေါ့ကျ
လွဉ်ထာ၊နိုင်းနောင်း။

တပေါးညတမ်း အောင်းခါးနီသွံနီ၊ဒျား၊ ခမ်းဗော့တခမ်း
လွဉ်ဝဲက်ခူဝေင်၊ ဗားရားဏသီး၊ “ဖေးအပ်ခမ်းနဲ့၊ တျိုက်၊နေးလို့ဝင်၊
နဲ့” ဖေးလွေ့ငေါင်း ခွန်ဗားရားဏသီးထျှ၊နိုင်းနောင်း၊ ခွန်ဗားရား
ဏသီး ဟဲ့၊လွဉ်ဘီမသေနတင် “နာ၊လွေ့၊တျိုက်၊စွဲ၊သူ၊ဟဲ့င်း” ခွန်
ဖေးအမိန်းနိုင်းနပ်၊တွေ့၊ တနွေ့၊တနု၊ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ မာ၊ရာ၊ဒါး
ဒွမ်၊ ခွန်အမိန်းလွဉ်တင် ကွဉ်က၊ဗားခွန်ခွမ်၊လာ၊ မာ၊ဗားခွန်ပွဲ၊
ထင်းထမ်းဗားဆင်၊ အံ့ဗားဆင်လောင်းကီ။

ပေါးတစွဲကိုတောင်းတဲ့ ဘီမသေန အီးသီဗားထာ၊ ဘုရာ၊
လောင်၊အောင်းသေရီးစွဉ်းတင် ဘုရာ၊လောင်၊တဲ့ ထင်းထမ်းဆင်၊
အံ့ဘီမသေနငင်းဗ၊ချာ၊ ဆင်နောင်းအွဉ်ငါ၊ တျိုးလွေ့၊သွ။ စွဲ၊တလင်း
မော့၊ အီးတျိုက်၊သွ။လို့ဝင်၊၊ ဖေးသွ။အချက် ခုံးသွ။ထုံ၊ ကထင်း
ဟွန်ထင်း ထုံငေါင်းတွေ့၊ ဘီမသေနနောင်း၊ သ၊ယိန်းတနွေ့၊
နွေ့၊၊ ကွဲဗော့၊ဗော့၊ ထီးငါပါ၊လို၊အာတင် အေးဆီးလီစွဉ်း ဆင်
ငင်းလောင်း၊ ငမ်းအထဲ့သီဆင်တွေ့၊ ဘုရာ၊လောင်၊စွိုင်ခါ၊သွ။
တွမ်းတဖြို၊တဲ့ ကွဲတလဲ့လဲ့ အီးထဲ့ဒျားနွိုင်းနွိုင်း၊ တျိုးနပ်၊မ၊ ဘုရာ၊

(၁၂၆)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

လောင်၊ သဲ့၊သွမ်၊နဲင်းယို -

“ဘီမသေနဟွေး -

‘ခွေတွဲလို၊ခိုနေနေ’ နာ၊ရိုးနဲင်းနောင်၊ မွေးတင်းနဲ့၊ တွိုးယို
ခါမွော့ တွမ်းနာ၊ကဒေါ၊ကျထား၊နောင်၊ မဲဉ်းဒွမ်လိုဝင်၊နဲင်းမဲ့င်၊
နာ၊နောင်၊ ဒါးကျွဲ၊ သဲ့၊သွမ်၊ဝင်၊လွမ်း၊ ဒါးကျွဲ၊ဒေါ၊ကျထား၊လွမ်း၊
တွိုးမွေး အရေ၊တန်နဲင်းယိုနပ်၊ အေးတဟော့၊ဒင်၊ ဆီတဟော့၊လူး
တောဒျာ၊ ဆင်ငင်းလောင်း၊ နာ၊ငမ်းတမွဲ၊မွဲနီးထား၊ အောင်၊တွမ်း
ခွေယို ပွိုးထမဲ့င်၊ နာ၊မငမ်းလွဉ်၊လန်၊ငါးထား၊နပ်၊ နာ၊မိးငမ်းငါးတွဲ
လွင်းလင်၊မွိုင်မွိုင်ဟဲ့င်း၊ သင်၊လူးကြောင်းကြောင်းထီ၊ သင်၊အုံနို့၊
တေ့တေ့၊လမ်းကီနောင်၊နော့” ဘုရာ၊လောင်၊ သစ်ကရိုးနဲင်းနပ်၊တင်
ဘီမသေနနပ်၊ တဖြု၊တဖြု၊လင်၊စွဉ်းဆင်၊ လွင်းသင်၊စွဉ်း တလဲင်းချင်၊
နပ်၊သွ။။

“ဟန်းနီ၊ယို ခွေအဟေးပျု၊နယ်သွ။ ခွေအစွန်” ဘုရာ၊လောင်၊
ချ၊သ၊နဲင်းနောင်၊တင် ဝါးငါလွေ၊ဆင်၊ နို့၊လွေ၊စဲ့၊ဟံးတလင်၊ကို၊
“ခွေယို လို၊ခိုအားဇာ၊နီး - ခြီးဆရာ၊ပါရဂူ” ခြီးခြောင်နို့၊ခြု၊စွဉ်း
ပါ၊၊ ပါ၊စဲ့၊တပ်တွဲ ကခြပ်ခါ၊လီလာ၊ နို့၊ငါတလွန်၊ လွေ၊ဆွမ်၊မွန်
လ၊စွဉ်း ပါ၊ခွန်နောင်၊သွ။။

ခွန်ရန်၊သူးနပ်၊ ဆွမ်၊ထူးသင်၊အပ် ခွန်ဗျုဒွတ်နပ်၊တင်

ခွန်တဲသ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဟွန်ဟောင်းနစ်သက်ငါးတွော့၊ ဖေးစေ၊စိန်း
အမျိုးမျိုး၊ ဖေးတခြို့အစားစား၊ တယံးနောင်၊မာ၊ငါမ၊ “စူဠနေဂ္ဂဟ
ပဏ္ဍိတ” ကရို၊နောင်၊ ကျေးစွဉ်းပွင်းပွင်း၊ ကျေးစွဉ်းလို့စွဉ်း ဖွေး
တကျွန်၊လှမ်း၊ ဘီမသေနနပ်၊ ခွန်ဖေးစရိပ်ထွူခါ အွဉ်းသင်၊ချာခန်း
ဒျားအရပ်၊ ခွန်တွမ်းဘုရာ၊လောင်၊သီးဖုံးနောင်၊ မာ၊ဒါးန-စတင်
ကုသိုလ်းတသက်လှမ်းထွူခါ ပြောင်၊ငါလွေ၊ခန်းဒျား၊ ကံးဆရာ
ကပသာလွေ၊အတွိုင်၊နပ်၊သွူ။

“ရဟန်း၊သီးဖုံးဟေး -

ရဟန်း၊ယိုနောင်၊ သဲ့၊သွမ်၊ဝင်၊ ဘဝယိုလွှမ်း၊မွေးတောင်း၊
စိုးရီးခါတဲ သဲ့၊သွမ်၊ဖိုလဲဉ်းဝင်၊ နဲဉ်းနပ်၊သွူ။ ရဟန်း၊ကသဲ့၊သွမ်၊
ဒါးဝင်၊နောင်၊ မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖို ဘီမသေန၊ ဘုရာ၊ (ခွေ)ယို
နောင်၊ မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖို “စူဠနေဂ္ဂဟပဏ္ဍိတ” နောင်၊အကျောင်၊
ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲဉ်းနောင်၊သွူ။

(၁၂၈)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ထွားသွဉ်ဟော်ကျပ် “ဘီမသေနဇာတ်” ယိုတင်
ကလ၊အီ သတိ၊ ကလ၊အီပညာ၊ ကလ၊ဒါ၊
ထာ၊သေ တရာ၊ဖုံးနပ်၊ -

၁။ နမ်းအားတွမ်း၊ ဉာဏ်းအားနောင်၊ ဉာဏ်းအားယံလဲဉ်း
နမ်းအား၊ ၊

၂။ လို၊သ၊ရင်၊ စေးတနား၊ တဟပ်တဝ်းသားနပ်၊ ဝင်၊မာ၊ချား
တဲ၊ ရှိ၊ချားဝွေ၊မာ၊၊ ထူးဝင်၊အောင်းမျင်းမု၊နပ်၊တင် ဖြဲ၊အီ
ဒါ၊အမဲ့၊၊ အံ၊ခြံ၊အီဒါ၊ ဝင်၊အမု၊၊ ၊

၃။ တခြုံ၊ဥစွားယို မာ၊ထိုအီဒါ၊ အဗွေးမားနု ၊

၄။ ထာ၊လိန်းလဲဉ်နပ်၊ အယံထွေတဝ်း အမဲဉ်းတရာ၊ ၊

၅။ တွိုးအရေ၊တန်ကို - မဉ်းမော့လွဉ်မွေး အယပ်၊အခဲင်းကို
နပ်၊ အားကျိုးဟား လို၊ဒါ၊ပညာ၊ အကျောင်၊ - စတင်
နဲ၊င်းယိုဖုံးသွ။

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၂၉)

ဘီမသေနဇာတ် ကဗျာ

- ၁။ ဇေးတဝွန်းကျောင်းကို - ဗွန်ထိုအံ့ဒျား
ထီးဝင်၊သွမ်၊သေး - စင်၊ပေး တပါ၊
စိုးရီးခါလဲ - ပီပဲ သွမ်၊ဒါး
ဘုရားဗွေး - ဟော်၊ဗေး အိုးစခါ ။
- ၂။ လောင်းတေးနပ်၊ရာ - ပုဏ္ဏားထွာဗား
ကောင်းပေါက်၊ခန္ဓာ - ပညား လွှဲပါ၊
ဘီမသေန - ဒေါ၊ကျ လွှဲ၊ဒျား
စဲ့၊ပွယ်၊ခါး - အေးဆီး ထန်းလီလာ ။
- ၃။ နမ်းအား-ဉာဏ်၊ရိုး - နီမျိုးစွန်းအား
နမ်းအား သို့၊ထန်း - နေးဉာဏ် လွှဲပါ၊
ထူးဝင်၊ကမာ - လဲဉ်ပါ၊ အမား
ပုဂ္ဂိုလ်၊ဒါး - လိုးငါး ရေ၊တန်ခြာ ။

ဘီမသေနဇာတ်ဝတ္ထု သွတ်၊ထွဲ၊ယိုသွ။

- ၈။ ဝရုဏဝင် ၊ ဇာတ်ဝတ္ထု - ၁၀ ထွဲ၊လို့ယိုသွ။ ။

(၁၃၀)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရုာ၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

ထာ၊မွေး တွမ်း ထာ၊မား

- ၁။ “ထာ၊ဒါး” ကရို၊နောင် -
“ဒါးအဟောင်” တွမ်း “ဒါးအကဲ့င်” အင်းနီမျို၊ ၊
- ၂။ ထူးတွမ်းထာ၊ဒါးဟောင် မာ၊နပ်၊ “ထွာအမွေး” ၊
- ၃။ နေးတွမ်းထာ၊ဒါးကဲ့င် မာ၊နပ်၊ “ထွာအမား” ၊
- ၄။ ထူးတွမ်းအမွေးတဲင် နေးဆွေ၊ဆွေ၊ မာ၊အာအာ
ဖေး အမျာ၊အကျို၊နပ်၊ ဝင်းရို၊နာ၊ “လို၊ဟပ်” ၊
- ၅။ နေးတွမ်းအမားတဲင် ထူးအာအာ၊ မာ၊ဆွေ၊ဆွေ၊
ဖေး အမျာ၊အကျို၊နပ်၊ ဝင်းရို၊နာ၊ “လို၊ကဲ့င်” ၊
- ၆။ နာ၊နပ်၊ မဉ်ထွာ “လို၊ဟပ်”နဲ့၊ မဉ်ထွာ
“လို၊ကဲ့င်”နဲ့
- ၇။ မဉ်းမဉ်ထွာ လို၊ဟောင်တဲ့ မာ၊သွေ့အဟောင် ၊
- ၈။ မဉ်းမဉ်ထွာ လို၊ကဲ့င်တဲ့ မာ၊သွေ့ အကဲ့င် ၊
- ၉။ အဟောင် တွမ်း အကဲ့င် အကျို၊နောင်၊
မဲ့၊ကံးတရာ၊ မာ၊ဖေးဒျား” ။

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊

- ၁။ ဝရုဏဇာတ်ကို (က) အနုမောဒနား တရားသွံပုဒ်၊
(ခ) ကအွဉ်းကိုင်ထိုး 'သမထကမ္မဋ္ဌာန်၊ နိမျိုးဖုံးနပ်၊
ထေရ်နယ်သွော့ဟဲ့င်း ။
- ၂။ သီလဝနာဂရာဇဇာတ်ကို (က) ဒေဝဒတ်၊ (ခ) သာရိပုတ္တ
ရား၊ (ဂ) ပွေးဘုရားဖုံးနပ်၊ စိုးရီးစခါ ထွာဖိုထမိုင်၊ (ဃ)
ဇာတ်ယိုအကို ကတောင်မတ်ဖို အမိုင် (၃)နောင်၊ တမ်း
နယ်သွော့ဟဲ့င်း။
- ၃။ သစ္စံကိရဇာတ် အတိတ်ဝတ္ထုကို (က) ဝင်းကလွဲထီးငါး
ခွန်ပိုတဖြာနပ်၊ အမည်ထမိုင်၊ (ခ) ဘုရားလောင်းအင်းထွာ
ထမိုင်တွင်း၊ (ဂ) ဘုရားလောင်း ကယ်ထန်းတိရစ္ဆာန်၊
အမျိုးမိုင်၊ (ဃ) ခွန်ကိုင်နောင်၊ ပါးမိုင်၊ (င) ခွန်ဟောင်
နောင်၊ ပါးမိုင်၊ တမ်းနယ်သွော့နော။
- ၄။ ရုက္ခဓမ္မဇာတ် ဟောင်မတ်ခရား အမိုင်(၁)တွမ်း အမိုင်(၃)
ဖုံးနောင်၊ တမ်းနယ်သွော့လဲ့င်း။
- ၅။ မစ္ဆဇာတ်ကို (က) နီပွေးဘုရား သပ္ပိယံးထီထွ။ ကွဉ်သင်္ကန်း
ပွိုင်း အရောင်းနဲ့င်းမိုင်၊ (ခ) ကွဉ်ကားမိုင်ထပ် (ဂ) ဇာတ်
ယိုအကို ကမတ်ဖို အမိုင် (၄) တွမ်း အမိုင် (၅)ဖုံးနောင်၊
တမ်းနယ်သွော့ဟဲ့င်း။

(၁၃၂)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

၆။ အသင်္ကယဇာတ် အတိတ်ဝတ္ထုကို (က) ဘုရားလောင်၊
ထွာလိုအမျိုးမိုင်၊ (ခ) မာ၊နမ်းထမိုင်၊ (ဂ) အုံအရပ်မိုင်၊
(ဃ) အီးလူးခံးထမိုင်၊ (င) လွေ့လွဉ်းပါးမိုင်။

၇။ မဟာသုပိနဇာတ်ကို -

(က) လောနင်၊ကထွေး - ကောထွေးဖိုးပေး
         ပွိုးမိုင်၊နင်၊ဗွေး - ယံဖေး ဟော်၊သေး
(ခ) မျတ်တကောက်၊ခံ - အွဉ်းတံ၊ ထွီးဆီး
         ပွိုးမိုင်၊နင်၊ဗွေး - ဟော်၊ဖေး ရေးကီ၊
         ငေါင်းရီယိုအဖြေးနောင်၊ တမ်းဖေးနေးကဗျာနော။

၈။ ဣလ္လိသဇာတ် ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုကို (က) သဋ္ဌေမစ္ဆရိယနင်၊
အောင်းခမ်းမိုင်၊ (ခ) အုံခုံမိုင်၊ (ဂ) ခြွေတကားမိုင်၊ (ဃ)
အကျော်ထမိုင်၊ (င) ကျော်အရပ်မိုင်၊ ။

၉။ ခရဿရဇာတ် ဟောင်မတ်ခရာ အမိုင် (၁)တွမ်း အမိုင်
(၃)ဖုံးနောင်၊ တမ်းနယ်သွေ့လှိုင်း။

၁၀။ ဘီမသေနဇာတ် ဟောင်မတ်ခရာ အမိုင် (၁)တွမ်း အမိုင်
(၅)ဖုံးနောင်၊ တမ်းနယ်သွေ့လှိုင်း။

ငေါင်းရီလွှဲခန့်၊ ထွဲယိုသွဲ ။

ငေါင်းရီလွှာခန့် အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ (က) မင်္ဂလာအနုမောဒနာ၊ အမင်္ဂလာ
အနုမောဒနာ၊ သွမ်းအကျိုးအနုမောဒနာ။
(ခ) အာလောကကသိုဏ်းတွမ်း၊ အာကာသကသိုဏ်း။
- ၂။ (က) ထွာဖိုမုဆို၊ (ခ) လူ၊ရှုကွစို၊ (ဂ) သီလဝဋ္ဌန်ဆင်
(ဃ) လို၊မွိုက်နပ်၊ ဝင်၊မဉ်ထွာနဲဉ်းမိုင်၊ထွာ၊ ဝင်၊မဉ်ဒုက္ခ
ဒုက္ခ သေယူယားတမ်း၊ ထူးတိက်၊တိက်၊ ကို
တိက်၊တိက်၊ ။
- ၃။ (က) ဒုဋ္ဌကုမာရ၊ (ခ) အောင်းထွာရသေ့၊ (ဂ) ရူး၊ယူး၊
ဝါးကီး၊ (ဃ) ဒုဋ္ဌကုမာရ (င) ဘုရားလောင်။
- ၄။ (၁) ဖူးဝေးစွိုးခွို၊ မဉ်းလွောင်းလွောင်းပူးပူးလို့ဝင်၊နပ်၊ ရန်း
သူး လွဉ်ယားနှောင်တောင်း၊
(၂) ဖူးဝေးစွိုးခွို၊ နီလိုချင်ချင်၊ မဉ်းတွဲမဉ်းခေါင်းလို့ဝင်၊
နောင်၊ မော့တောင်း ထားဒုက္ခ။
- ၅။ (က) အရောင်းတနားတဲက်၊ (ခ) နီထပ်
(ဂ) ၄ - လို၊သစ္စာသားနပ်၊ လူ၊သီးခန်းတွဲယမ်း ငမ်းဟး
လို့ဝေးသစ္စာလတောင်း၊
၅ - ကွပ်လို၊သစ္စာသားတဖြာတင် လို၊အများသတ္တဝါး
ချမ်သားလွဉ်အီ။

(၁၃၄)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရု၊ငတ်၊ဆီ အမဲ့င် (၇)

၆။ (က) ထွာပုဏ္ဏားမျိုး၊ (ခ) ရသေ့၊ (ဂ) ဟိမဝန္တာ၊
(ဃ) တသား၊ (င) လောကုန်းသယ်သား။

၇။ (က) ခမ်းထီတွက်တား - ဒင်းဒျားလိုပေး
မားဒါးတောင်း - အဲဉ်ထောင်း ထင်းထိုရေ၊
(ခ) မျတ်ပိုမူးနံ - အဲင်းတံ၊ လို၊ထွီး
နဲင်းနောင်ဒျား - ထွာဟး ဒွတ်၊မဲ့ထီ ။

၈။ (က) ရားကျိုဟ်းခမ်း၊ (ခ) ဒုံသက္ကာရ (ဂ) ကုဋေသွပ်ဆီ၊
(ဃ) တခိုး၊ (င) လမ်းနွတ်ထပ်ကို ။

၉။ (၁) ကလ၊အားဏားသားနပ်၊ ဟောင်အံ့နွောင်တင်း
ဒုံသား ဝေင်သား ခမ်းသားအများ ၊
(၂) ပေါးအံ့နွောင်ဝင်နပ်၊ ဝင်ဝဋ်တွပ်ချာ မော့အာဘော၊
တံး ခံးဟးထာဒုက္ခ ။

၁၀။ (၁) နမ်းအားတွမ်း ဉာဏ်းအားနပ်၊ ဉာဏ်းအား ယံလဲဉ်း
နမ်းအား ၊
(၅) တွိုးအရေတန်ကို မဉ်းမော့လွဉ်မွေး အယပ်အခဲင်း
ကိုနပ်၊ အားကျိုဟး လိုဒါးပညားသား ။

ဇေါင်းရီလွှ၊ခန့်၊ အဖြေမဲဉ်း ထွ၊ယိုသွ၊ ။

ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
သွဉ်ဖေးဝင်၊နော - ကူ၊ကောအများ
နီဒါးဝင်၊သေ - မဲ့လေချမ်းသား
ယိုဆိုင်၊တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
သွဉ်ဖေးဝင်၊သြ - ကူ၊ကောအများ
နီဒါးဝင်၊သေ - မဲ့လေချမ်းသား
ယိုဆိုင်၊တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၃။ ဇာတ်တွယ်၊ဝတ္ထု - လွဉ်စုသွဉ်ထင်း
ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃားခွန်နင်၊
နမ်းယိုတွမ်းသာ - ငိမ်းခွေးသွိုးသွင်း
သွံချမ်းသား - လ၊ဗား ဗွန်ပီဝင်၊ ။
- ၄။ ဇာတ်တွယ်၊ဝတ္ထု - တဲမ်းစုထေထင်း
ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားသွူရင်၊
နမ်းယိုတွမ်းသာ - ငိမ်းခွေးသွိုးသွင်း
သွံချမ်းသား - လ၊ဗား ဗွန်ပီဝင်၊ ။

(၁၃၆)   ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရား၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇)

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံးတွမ်း ငေါင်းရူးတောင်၊

ကတဲမ်းဖျင်ဖေးဒါး “ဇာတ်ဝတ္ထု - အမိုင် (၇)”ယိုတဲ့
ထွဲဖျင်လဲဦးသွ။

ကွပ်နောင်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလ၊ခါ၊ ထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်၊ နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်းသာ၊ကထွာအီ အချက်ဖုံး
နပ်၊ လောက၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊သွေ့ ပငါပရာ။

မဉ်းလောက၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊နဲင်းနပ်၊မ၊ လို၊ချမ်းသာ၊
လူ၊ချမ်းသာ၊ နီဗွာန်းချမ်းသာ၊ ချမ်းသာ၊ယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အလွိုက်
ထွိုက်ရာ၊ လ၊ဗားနပ်၊သွ။

ဇာတ်ဝတ္ထုသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ပွေးစင်၊ပွေးသျှင်၊ ထွဲအောင်း
မျှင်လဲဦးသွ။တင် ခြိုင်း၊ခြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်းချမ်းသာ၊သာ၊ ကသေ
ကဒါးအတိုင်၊ လောက၊နား ထူးသွံ၊နောင်၊ထွဲ၊ထွေ့၊ ချမ်းသာ၊
သွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ရာ၊အတိုင်၊ မွိုင်၊မွိုင်ခွ၊သ၊ ယံကလ၊လွသွေ့
စွမ်းပီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊ကျိနဲ သွဉ်တန်၊ကထင်း
ပွေးသျှင်၊ပွေးစင်၊ ခွန်နင်၊သီးယာဟွေး။

ပွေးဗွန် - ကောဝိဒ

ဝေနာရာမ - သီးသဲင်း

၁၃၇၄ - ဗား၊ ဒဲဉ်သီးလာဗွေ

ဇာတ်ဝတ္ထု ငတ်၊ရျာ၊ငတ်၊ဆီ အမိုင် (၇) (၁၃၇)

**ကတဲမ်းဇာတ်ဝတ္ထု - အမိုင် (၇)ယိုနဝ်၊
ထွားအားကျိ၊ကျမ်၊ လိတ်ဘားသား လယိုဖုံးသွ။**

- ၁။ ဇာတက အဋ္ဌကထာ (ပထမတွဲ+ဆဋ္ဌမတွဲ)
၂။ ဇာတက အဋ္ဌကထာ (အရှင်စန္ဒဇောတိ)
၄။ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထု (ညောင်ကန်ဆရာတော်)

ဇု၊အီတွမ်း - သထုံ၊ပေး၊ လိတ်လိုင်၊ဥယျာဉ်းကွန်ပျူတာ
နောင်းလာ - ၁၃၇၄ ဒိုင်သီးလာ၊ ၂၀၁၃- မတ်လာ။

စီးထွ။ ၁၃၇၈-ဟး၊ ဒိုင်သံဆန်၊ (၁)နီ၊ စနေနီ၊
(၂၈ - ၁ - ၂၀၁၇) ထာ၊ခေး၊ခိုး ဇး၄၃
ခြပ်တပ် ၁၃၇၉-ဟး၊ ဝါးခေါင်းလောင်း (၅)နီ၊
မွူးနီ - စနေ (၁၂-၈-၂၀၁၇)